

Πηγή / Wall art source: www.ino.net

Ζητάμε τα Μεγάλα τα Κυνήγια

Ελένη Αθανασοπούλου | Δεν μας λείπει η θεωρία, αλλά η πράξη. Δεν μας λείπουν ηγέτες, ιδεοληψίες, οράματα, αγωνίστριες και αγωνιστές. Αυτό που μας λείπει είναι οι ρυτίδες που σχηματίζονται γύρω από τα χείλη των ανθρώπων όταν λαμβάνει χώρα εκείνη η σύσπαση των μυών των χειλιών μας, που ονομάζεται χαμόγελο. Γιατί, διάολε, πώς αλλιώς αξίζει να πεθάνεις αν όχι χαμογελώντας μπροστά στο θάνατο; • Τούτο το κείμενο αποτελεί ανοιχτό κάλεσμα για την επόμενη γέννα της Ιστορίας - που θα έχει σίγουρα επιπλοκές. Αλλά τότε φοβηθήκαμε τις επιπλοκές για να κάνουμε πίσω τώρα; • Ελάτε.

σελίδα 4

«Ανθρωποφύλακες»

Σταύρος Αντύπας | Πως αλήθεια να γράψεις σε δέκα γραμμές μιας τέτοιας βιβλιο-στήλης, για την ιστορία του ελληνικού λαού; Για τους διωγμούς, τα βασανιστήρια, τις εκτοπίσεις ανθρώπων που στις πλάτες τους σήκωσαν τα βάρη αξιών και εννοιών, τόσο

διαχρονικών και σπουδαίων, όπως ελευθερία, αξιοπρέπεια, αγώνας, συμμετοχή, ιδέα; Πως να πάρεις από το χέρι το νου, τη σκέψη, τη ψυχή και να τα περάσεις από τις εποχές που συχνά σπάταλα εξαντλούμε, στην πρόσφατη ιστορία μας;

σελίδα 27

Μακρόνησος macht frei

(α)κακο αρνι | Στην είσοδο των ναζιστικών στρατοπέδων συγκέντρωσης που δημιούργησε ο Αδόλφος Χίτλερ υπήρχε η εξής πινακίδα: Arbeit macht frei (μτφ.: Η εργασία απελευθερώνει). Η φράση παραπέμπει φυσικά και στο περιβόητο «Εργασία και Χαρά» της Μεταξικής δικτατορίας εν Ελλάδι.

σελίδα 16

Σύντομα - Σταράτα

Χειμερινές Αλχημείες

*

«η θάλασσα μέσα μου»

*

Όταν οι σφαίρες

...(συν)ψηφίζουν

σελίδα 3

Για το έργο του Γεράσιμου Πεντόγαλου

Ηλίας Τουμασάτος | Ως το τέλος. Επιστήμη, αναζήτηση, καταγραφή, αγωνία για τη λεπτομέρεια, ως το τέλος. Έρωτας για την επιστήμη, για την έρευνα, για τη γνώση, για την αποκάλυψη των ψηφί-

δων εκείνων της αλήθειας που μας επιτρέπουν να τολμούμε να ανασυνθέτουμε το παρελθόν. Έρωτας για την ιστορία.

σελίδα 29

Αφιέρωμα:

Τοπική Αυτοδιοίκηση

γράφουν οι:

Σταύρος Αντύπας

σελ. 19

Θάνος Αμπατζής

σελ. 21

Γιώργος Π. Κρεμμύδας

σελ. 23

Μάκης Σταματελάτος

σελ. 24

Γρηγόρης Αν. Σταμούλης

σελ. 25

Σαράντα Χρόνια Πολυτεχνείο

Κάποιος Νοέμβρης ...θα 'ναι η χρονιά... (σ. 6) • «Θέλω να νικήσω, αφού δεν μπορώ να νικηθώ» (σ. 8)

Ιερόσυλοι Προσκυνητές (σ. 10) • από το πως παραμιλούν (σ. 12) • έτη τεσσαράκοντα (σ. 15)

Τραγούδια για αυτόχειρες και δολοφόνους (σ. 12)

Κάνε πίσω... ήρθε καιρός να ξεχάσεις όσα ως τώρα νόμιζες απλά (σ. 14)

Ιδανικοί και Ανάξιοι...

Ρωτώντας, τυχαία, για τον ιδανικό σύντροφο που κρύβουν στις φαντασίες και τις φαντασιώσεις τους οι άνθρωποι, είναι σε θέση να περιγράψουν, με εκπληκτικές λεπτομέρειες, το αντικείμενο του πόθου. Ρωτώντας τους ίδιους ανθρώπους πως το αναζητούν ή - ακόμα δυσκολότερα - αν όταν το βρουν το πως το κατακτούν, οι απαντήσεις γίνονται πιο δύσκολες, πιο περίπλοκες, πιο ασαφείς. Αυτές οι απαντήσεις λένε περισσότερα για αυτόν που αναζητεί παρά για το αναζητούμενο. Στην δυσκολότερη ερώτηση για το «πως διατηρείται το κατακτημένο αντικείμενο του πόθου», υπάρχουν ελάχιστοι ποιητές-εραστές ικανοί να δώσουν μια πειστική απάντηση. Οι ζωές των ανθρώπων και οι πράξεις τους σε αντιδιαστολή με τα λόγια τους, μπορούν ενίοτε να απογοητεύουν, σίγουρα όμως αποκαλύπτουν μια εγγενή ιδιότητα του έρωτα: αυτή της αντίφασης.

Οι ανθρώπινες κοινωνίες, παρά τα χιλιάδες χρόνια επιβεβλημένης ηθικής και αυθαίρετης ηθικολογίας, είναι πολύ περισσότερο ερωτικές στην βάση της λειτουργίας τους απ' ότι ακόμα και οι επιστήμες ή οι τέχνες κατορθώνουν να παραδείξουν και να δείξουν. Θα ήταν αντισυμβατικό μεν όχι όμως απαραίτητα και αναληθές να πούμε ότι ακόμα και οι κοινωνικές και πολιτικές λειτουργίες μπορούν να περιγραφούν ή ακόμα και να κατανοηθούν στην βάση της ερωτικής συμπεριφοράς των ανθρώπων. Ίσως τότε δεν θα μας ξένιζε τόσο το γεγονός ότι όλοι μπορούμε με σαφήνεια να περιγράψουμε τα κοινωνικά και πολιτικά «αντικείμενα του πόθου» αλλά ελάχιστοι είναι αυτοί που ξέρουν να μας πουν με σαφήνεια πως να τα κατακτή-

σουμε και ακόμα πιο λίγοι αυτοί που μπορούν να μας καθοδηγήσουν και αποτελεσματικά να μας βοηθήσουν να τα κρατήσουμε ζωντανά. Ελευθερία, δημοκρατία, ισονομία και ισότητα είναι μεν αόριστα «αντικείμενα πόθου» έχουν όμως σαφέστατα απτά χαρακτηριστικά και μεθοδολογία για να τα κατακτήσουμε. Εδώ γίνεται φανερό η δύσκολη και δυναμική σχέση θεωρίας και πράξης, εδώ γίνεται εμφανής η ανάγκη ύπαρξης εκείνων που δεν θα κατακτήσουν αντί για εμάς τα ποθητά αγαθά αλλά θα μας περιγράψουν το δρόμο προς αυτά. Κοντολογίς, σε μια κοινωνία που πάσχει εξίσου κοινωνικά, πολιτικά και ερωτικά, σε μία εποχή που ιδεολογίες και ρομαντισμοί έχουν θαφτεί κάτω από την σκληρή πραγματικότητα αναδεικνύεται η ανάγκη ύπαρξης ιδεολόγων, ποιητών και εραστών.

Τους ιδεολόγους, τους ποιητές και τους εραστές που μας δείχνουν τον δρόμο, χρήσιμο είναι να τους ακούμε και να τους ακολουθούμε αντί να τους ρίχνουμε στην πυρά, όπως συνήθως συνέβαινε και εξακολουθεί - ακόμα πιο έντονα - να συμβαίνει. Δεν είναι αυτοί που θα δώσουν για εμάς τις μάχες, δείχνουν όμως το δρόμο.

Εμείς ως «Ιδανικοί και Ανάξιοι Εραστές» οφείλουμε να συνεχίσουμε να πιστεύουμε, να αναζητάμε, να διεκδικούμε και να αγωνιζόμαστε για τα κρυφά και φανερά αντικείμενα του πόθου.

Η διεκδίκηση είναι το κοινό χαρακτηριστικό σε κοινωνικο-πολιτικούς αγώνες και έρωτες.

Η μάχη μέχρι τέλους είναι αυτό που κάνει Επαναστάσεις και Έρωτες να μοιάζουν τόσο πολύ! ■

ΈΣΤΩ

Νοέμβριος 2013 || Τεύχος 3

Εκδίδεται περιστασιακά,
απροειδοποίητα και με άποψη.

Διανέμεται δωρεάν.

Άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 3.0 Μη εισηγμένο.

Επιτρέπεται η έντυπη και ηλεκτρονική αναπαραγωγή και ΔΩΡΕΑΝ διανομή των κειμένων (μη εμπορική χρήση) ή του συνόλου του εντύπου υπό την αυστηρή προϋπόθεση της μη τροποποίησης του περιεχομένου και της αναφοράς των συγγραφέων-δημιουργών του υλικού και της πηγής ως ακολούθως:

Πηγή: Έστω - www.esto.gr

Συντακτική Ομάδα:

Ελένη Αθανασοπούλου

Σταύρος Αντύπας

Νίκος Αφαωνιάτης

Γιώργος Π. Κρεμμύδας

Παρατηρήσεις, αποστολή
άρθρων για δημοσίευση και
επικοινωνία:

Τηλ.: 211 790 2112,

Φαξ: 211 790 5003,

Email: [info \[at\] esto.gr](mailto:info[at]esto.gr),

Φόρμα Επικοινωνίας:

www.esto.gr/contact

Και στην ούγια ...έστω!

Το πιο συχνό ερώτημα που αντιμετωπίζουμε είναι για το «ποιοι βρίσκονται από πίσω» από την έκδοση του Έστω, ερώτημα τόσο εύλογο όσο και αποκαλυπτικό. Είναι αποκαλυπτικό γιατί αναδεικνύει μια πικρή αλήθεια. Φίλοι, γνωστοί και άγνωστοι γύρω μας αδυνατούν να πιστέψουν την ύπαρξη ενός εντύπου χωρίς «προστάτες», υποβολείς, χρηματοδότες, σκοπιμότητες, υστεροβουλίες ή κρυφά και μεγάλα σχέδια. Είναι εύλογο γιατί, πράγματι, δεν είναι οι γύρω μας από μόνοι τους, στα καλά καθούμενα, κακοπροαίρετοι και καχύποπτοι. Οι εμπειρίες τους τους οδηγούν σε τέτοιες σκέψεις.

Όσο κι αν φαντάζει αδιανόητο, αρκεί τρεις-τέσσερις άνθρωποι να στερηθούν ένα καφέ, τον προσωπικό τους χρόνο και, μερικές φορές, τον ύπνο τους για να δημιουργηθεί ένα Έστω. Οι καφέδες του μήνα (ομολογουμένως καφεϊνομανών και καφεδόφιλων ανθρώπων), αρκούν για να βρεθεί χαρτί και μελάνι. Ο προσωπικός χρόνος αρκεί για να γίνουν λέξεις και παράγραφοι οι ιδέες που μας πνίγουν. Ο ύπνος αρκεί - αν χαθεί - για μια αξιοπρεπή στοιχειοθεσία, μια τυπογραφική σύνθεση και επιμέλεια που δεν θα αδικεί τις ιδέες, δικές μας και ξένες, που μοιραζόμαστε μαζί σας. Δεν θεωρήσαμε δεδομένο ότι όλα τα παραπάνω θα είναι εφικτά ή αρκετά. Γι' αυτό δεν δώσαμε υποσχέσεις,

δεν είπαμε μεγάλες κουβέντες, δηλώσαμε ότι το Έστω θα εκδίδεται «περιστασιακά και απροειδοποίητα» όταν καιροί και περιστάσεις το επιτρέπουν.

Όλα τα παραπάνω αρκούν για να εκδοθεί το Έστω. Εκείνο που δεν επαρκεί και ποτέ δεν θα είναι αρκετό, γιατί πάντα θα υπάρχει χώρος για κάτι παραπάνω, για κάτι διαφορετικό, είναι η δική σας συμμετοχή, η δική σας ανταπόκριση, η δική σας παρουσία. Ένα έντυπο δεν είναι μόνο το χαρτί, το μελάνι και οι άνθρωποι που τα μεταχειρίζονται. Είναι πέρα και πάνω απ' όλα οι άνθρωποι και οι καρδιές που το υποδέχονται. Αυτοί του δίνουν ζωή. Είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρο το καλωσόρισμα του Έστω ακόμα και από ανθρώπους που διαφωνούν με τις απόψεις που φιλοξενεί.

Μέσα στο Έστω είναι - ψυχή τε και σώματι - ο Σταύρος, ο Νίκος, ο Γιώργος και η Ελένη. Μέσα στο Έστω είναι και όσοι αποδέχονται την πρό(σ)κληση να συζητήσουν, να διαφωνήσουν, να δοκιμάσουν, να ζυμώσουν και να μοιραστούν ιδέες και απόψεις. Πίσω από το Έστω δεν βρίσκεται κανένας.

Ελπίδα και ευχή μας είναι πίσω από το Έστω να βρεθούν πολλοί - αν όχι όλοι - γιατί τότε θα έχει το προβάδισμα στον αγώνα μας να προλάβουμε ένα μέλλον που μας έχει ήδη προσπεράσει με ορμή. ■

Χειμερινές Αλχημείες

Το Φθινόπωρο παραδίδει τη σκυτάλη σε έναν απροσδιόριστο, προς το παρόν, χειμώνα. Προτάσεις μομφής, δύο ακόμη αδικοχαμένοι νέοι στο βωμό της παράλογης και ύποπτης βίας, η επέλαση των επίλεκτων δυνάμεων σε μια άδεια ΕΡΤ και η φιλολογία περί κυβερνητικής κατάρρευσης, δεν στάθηκαν ικανά για να αποτρέψουν μαγικά την επέλαση του Χειμώνα.

Με το ένα πόδι στην ιστορική Πύλη του Πολυτεχνείου και με το άλλο στις ζωντανές μνήμες της προσωπικής - του καθενός - εξορίας, το τρίτο τεύχος του ἔστο, πετά τα ρούχα της φθινοπωρινής του βολής και ρίχνεται στα βαθιά νερά της συντακτικής του πλοκής. Κουβαλώντας στα χέρια δεκαετίες ανθρώπινης ιστορίας που η βία της εποχής βάφτισε ηρωική και στιγμιότυπα της σημερινής καθημερινότητας, προσπαθεί να περάσει το βαθύ χαντάκι της λήθης και της μιζέριας για να διατυπώσει ατύπως αλλά εντύπως, ένα καλά κρυμμένο ανοιξιάτικο μυστικό, στην αρχή του χειμώνα.

Ποιο είναι το μυστικό αυτό, δεν μπορούμε να εξομολογηθούμε. Άλλωστε, έτσι, δεν θα ήταν μυστικό. Ίσως πάλι, γιατί δεν είναι ένα, αλλά τόσα, όσα και οι άνθρωποι. Που σε συνθήκες εξάντλησης, προσπαθούν να επιβιώσουν, αντλώντας δύναμη από τις τελευταίες νησίδες ελπίδας που βαθιά μέσα τους έχουν απομείνει. Χρέος όλων μας άλλωστε, να μπορέσουμε την ύστατη αυτή ώρα να κατανοήσουμε πως σημασία έχει η ζωή, όταν δεν ξυπνάς και κοιμάσαι πάλι, αλλά όταν μένεις ξυπνητός όταν κοιμούνται οι άλλοι. Και σε τούτο το τόπο, και να μένουμε ξύπνιοι γνωρίζουμε, μα και τα όνειρα δεν τα λησμονήσαμε ακόμη. ΣΑ ■

«η θάλασσα μέσα μου»

Δεν θυμάμαι το όνομά μου. Δεν ξέρω πώς έφτασα ως εδώ. Δεν θυμάμαι και πολλά. Δεν έχει και σημασία τώρα πια.

Θυμάμαι μόνο πως ολόκληρη η μικρή ζωή μου ήταν ένα ταξίδι.

Οι γονείς μου ήταν φτωχοί. Το άκουγα, το ένιωθα, το έβλεπα. Νομίζετε πως τα μικρά παιδιά δεν καταλαβαίνουν; Πεινούσα.

Τώρα που το ξανασκέφτομαι, αναρωτιέμαι τι σημαίνει φτώχεια. Γιατί κάποιοι πρέπει να τρώνε και κάποιοι άλλοι όχι; Δεν φτάνει για όλους μας το φαγητό άραγε; Μυστήριο ο κόσμος. Μυστήριο η ζωή και δεν πρόλαβα και πολλά να δω.

Φεύγουμε, μου είπαν. Δεν μπορούμε να ζήσουμε άλλο εδώ, στη χώρα μας. Δεν θυμάμαι να σας πω ποια ήταν η χώρα μου. Και δεν έχει και σημασία. Θυμάμαι όμως έντονα το όνομα της γης που ερχόμασταν.

Ελλάδα.

Αλλά μην νομίζετε, δεν θα μέναμε εκεί. Θα ταξιδεύαμε λέει αλλού στην Ευρώπη. Όπου θα έβρισκαν δουλειά. Γιατί κι εκεί λέει, φτωχοί είσαστε τώρα πια. Άσε λέει που έχετε και κάτι τύπους γυμνασμένους με ξυρισμένα κεφάλια που μας μισούν όλους εμάς και μας σκοτώνουν ανεξέλεγκτα. Γιατί τους αφήνουν κάτι άλλοι άνθρωποι, όχι τόσο τρομακτικοί, καλοντυμένοι και χαμογελαστοί.

Από την αρχή εμένα δεν μου άρεσε αυτή η Ελλάδα όπως ακουγόταν πάντως.

Αλλά τι σημασία έχουν τα ονόματα;

Η γη ανήκει κάπου; Όλοι πάνω της δεν ζούμε;

Μυστήριο. Πολλά τα μυστήρια, και είναι που δεν πρόλαβα να τα δω, να τα αγγίξω, να τα μυρίσω.

Δεν πειράζει.

Τουλάχιστον δεν φοβηθήκαμε. Όλα έγιναν απότομα.

Έτσι είναι η θάλασσα. Γρήγορη.

Έτσι είναι οι άνθρωποι. Απάνθρωποι.

Έχω ένα γιατί στο στόμα μα δεν θα το ξεστομίσω.

Μόνο μια χάρη σας ζητώ. Μην με βάλετε σε πίνακες στατιστικής. Μην με κάνετε αριθμό. Όχι αριθμό, σας παρακαλώ.

Κι ας μείνω με το γιατί.

Κι ας μείνετε με έναν αριθμό λιγότερο.

Είναι που δεν πρόλαβα, καταλαβαίνετε; Δεν πρόλαβα να ζήσω. Να αφήσω σαν αποτύπωμα κάπου τη μυρωδιά μου.

Έχουμε βαριά μυρωδιά εμείς. Πειράζει;

Τώρα πια δεν πειράζει τίποτα.

Συγγνώμη. Είναι που δεν πρόλαβα.

Είναι που δεν έζησα.

12 άνθρωποι πνίγηκαν. Οι 4 ήταν παιδιά. Δικά σου παιδιά, παιδιά όλης της γης.

Άκου, Ελλάδα.

Κλάψε, Ελλάδα.

Ό,τι σκοτώνεις είναι δικό σου για πάντα, Ελλάδα.

sl ■

Όταν οι σφαίρες...(συν)ψηφίζουν

Τα μαχαίρια βγήκαν από καρδιές, έγιναν σφαίρες εξ επαφής. Λόγοι, αντίλογοι, αντιλογισμοί, συμψηφισμοί δίνουν και παίρνουν. Όμως, το αίμα έχει ένα χρώμα, το δάκρυ της μάνας την ίδια ακριβώς γεύση. Ο πόνος αθροίζεται δεν αλληλοεξουδετερώνεται. Ακόμα και στις πιο σκοτεινές μέρες του εμφυλίου, οι δύο πλευρές «έπιαναν» τις μπαμπεσιές (τώρα τις λένε προβοκάτισες), καταλά-

βαιναν τους «φυτευτούς θανάτους». Τίποτα δεν εμποδίζει αυτή τη χώρα να λύσει διαφορές με αίμα, το ίδιο λάθος έκαναν και οι παλιοί. Αν είναι να έρθει αυτή η ώρα καλύτερα την απόφαση να την έχουν πάρει αδέλφια, όχι «μεγάλα αφεντικά» που παραγγέλνουν θανάτους νεαρών, δεξιά και αριστερά. Σίγουρα θα την πάρουν με πιο βαριά καρδιά. Ας μην ψηφίσουν οι σφαίρες. γπκ ■

Πηγή Φωτ.: σελίδα niwse@Facebook

ΧΑΜΟΓΕΛΑ Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ, ΚΑΝ ΤΙ ΜΗ ΑΙΣΙΟΔΟΞΟΝ ΕΙ

Ζητάμε τα Μεγάλα τα Κυνήγια

Το μΕΡΤικό μας απ' τη χαρά

Ελένη Αθανασοπούλου.

Θυμάσαι;

Θέλω να ξέρω μόνο αν θυμάσαι. Πώς είναι να χαμογελάς.

Πες μου αν θυμάσαι, τίποτα άλλο. Τα υπόλοιπα θα τα βρούμε στην πορεία.

Μαζί.

Ζω με το φόβο πως ο ιστορικός του μέλλοντος δεν θα βρει τίποτα να γράψει για τούτη εδώ τη γενιά, για τούτη εδώ την εποχή, για αυτά τα χρόνια βίαιου αφανισμού, βίαιου σωφρονισμού, βίαιου φανατισμού. Όλα βίαια γίνονται, μα μου φαίνεται πως ακόμα και η βία αναγκάστηκε σε εθελούσια έξοδο και συνταξιοδοτήθηκε νωρίς· δεν είναι πια η μαμή της Ιστορίας, δεν ξεγεννάει πια κινήματα, δεν φέρνει στον κόσμο επαναστάσεις, δεν βγαίνει στα μικρόφωνα να δηλώσει με άγρια χαρά «πως απόψε φέραμε στον κόσμο έναν υγιέστατο Μάη του '68, δύο χαμογελαστά δίδυμα προερχόμενα από διαφορετικά ωάρια που θα τα ονομάσουμε ΕΛΑΣ και ΕΑΜ για να μην τα μπερδεύουμε, ένα εξαμηνίτικο Πολυτεχνείο που θα χρειαστεί να θυσιάσουμε την Κύπρο για να το κρατήσουμε στη ζωή». Σαν να πέρασε στην εμμηνοπαυση και η Ιστορία, κουράστηκε να γεννάει τα παιδιά της και κατόπιν να αναγκάζεται να τα σκοτώνει ή ακόμα χειρότερα να τα πυροβολεί στα πόδια για να ζουν σε μορφή λειχήνας, παρασιτικά, δακτυλοδεικτούμενα, περιθωριοποιημένα. Όπως οι Έλληνες καλ-

λιεργητές παρασύρθηκαν από τις Σειρήνες των ευρωπαϊκών πακέτων, ξελύθηκαν από το καράβι του θεσσαλικού κάμπου που τους έδινε ζωή τόσα χρόνια, άραξαν στις πλατείες να πίνουν τσίπουρο Τύρναβου και άφησαν τα χωράφια τους να γίνουν στέρφα, κάπως έτσι ανίκανη για νέες γέννες δηλώνει τώρα πια και η Ιστορία, γιατί η φυσική ροή των πραγμάτων θα ήταν να γίνει κάποτε και γιαγιά, να μην είναι μόνο μια μάνα που κλαίει επί αιώνες πάνω από τα μνήματα των πιο γενναίων της παιδιών.

“βυθιζόμαστε σε μια γκριζα, πηχτή λήθη με περιορισμένους ορίζοντες, βορείως το γραφείο, στη δύση η τράπεζα, νοτίως το σαββατοκύριακο και στην ανατολή οι αγάπες”

Ο θρύλος θέλει τα πιο όμορφα πράγματα να ξεπετιούνται μέσα από στάχτες και συντρίμια, μα εμείς εδώ, σε αυτόν τον πανέμορφο τόπο με τον πιο πεισματάρη ηλιότορα που δε λέει να χαμηλώσει λίγο την έντασή του χειμώνα καιρό, *κάπως σαν να ξεχαστήκαμε*. Οι ειδήσεις για αυτούς που, κάθε μέρα πια, πηδάνε από ταράτσες και το κορμί τους διαγράφει μια πορεία γράφοντας στον αέρα το αρκτικόλεξο Δ.Ο.Υ. περνάνε πλέον στα ψιλά γράμματα· οι αυτοκτονίες έγιναν οι κρυμμένοι όροι μιας σύμβασης θανάτου, υπογεγραμμένης, όχι από τους «άλλους», όχι από αυτούς που απαιτούμε «να κρεμαστούν δημοσίως στην πολύπαθη πλατεία», από τους «προδότες», τους «αλήτες», αλλά από εμάς τους ίδιους. *Μα εγώ δεν υπέγραψα τίποτα*, θα μου πεις, κατεχόμενος από το αιώνιο σύνδρομο της ουράς που βγαίνει έξω από το χορό και αρ-

κείται στο κουτσομπολιό όσων τολμάνε ακόμα και χορεύουν. Μόνο που κι εσύ κι εγώ ήμασταν εδώ, παρόντες, άλλοι από το σαλόνι τους και άλλοι τρώγοντας χημικά από τους ένστολους τοποτηρητές της αλλότριας και αλλοτριωμένης δημόσιας τάξης.

Όχι αγαπητέ, δεν τα φάγαμε μαζί, αυτό είναι το μόνο σίγουρο. Αλλά όσοι έφαγαν, έφαγαν, έφαγαν και ξαναέφαγαν, είναι ακόμα εκεί, χειρονομούν και καθυβρίζουν μέσα από όλων των ειδών τους δέκτες, καθορίζουν ακόμα τη δική σου τη ζωή, γυρνάνε στις αγορές πουλώντας χρυσά δόντια, *τα δικά σου χρυσά δόντια διάολε*, και γι' αυτό φταις κι εσύ κι εγώ και όλο το νησί.

“απόψε φέραμε στον κόσμο έναν υγιέστατο Μάη του '68, δύο χαμογελαστά δίδυμα προερχόμενα από διαφορετικά ωάρια που θα τα ονομάσουμε ΕΛΑΣ και ΕΑΜ για να μην τα μπερδεύουμε, ένα εξαμηνίτικο Πολυτεχνείο που θα χρειαστεί να θυσιάσουμε την Κύπρο για να το κρατήσουμε στη ζωή”

Η εικόνα ενός ενημερωτικού δελτίου ειδήσεων που λαμβάνει χώρα στο πεζοδρόμιο με ολόκληρη πανστρατιά ένστολων με άδειο βλέμμα πίσω από τους δημοσιογράφους θα είναι για πάντα εκεί, να σου θυμίζει ότι ανήκουμε όλοι στον πληθυντικό αριθμό, είτε μας αρέσει είτε όχι. Όταν τον Ιούνιο η εικόνα της ΕΡΤ

μαύρισε αφήνοντας στο μαύρο σκοτάδι τις ανάσες μας, λοξοκοίταξα τους γονείς μου, που πάγωσαν ολόκληροι· το κακό βλέπεις με τις άσχημες μνήμες είναι ότι δύσκολα σβήνονται από τις συνειδήσεις, και οι συνειρμοί εκείνη τη νύχτα δεν ήταν διόλου δύσκολοι για όλους όσοι ζούσαν και είχαν μια ελάχιστη ενσυναίσθηση της κατάστασης το 1967. *Άσχημα τα πράγματα. Μαύρα.*

Παντού αστυνομία, Δικαιοσύνη πουθενά.

Παλιά κοιμόμασταν και αν βλέπαμε επιφύλακτες ξυπνούσαμε τρομαγμένοι και προσπαθούσαμε κατά τη διάρκεια της μέρας να αποτινάξουμε από πάνω μας την άσχημη αίσθηση του κακού ονείρου. Τώρα πια κοιμόμαστε χωρίς όνειρα. Τώρα πια ο επιφύλακτος έγινε ζωή. Περιπατάμε στα καταπατημένα πεζοδρόμια σαν να βγήκαμε από το σελιλόιντ, ίδιοι οι πρωταγωνιστές της Νύχτας των ζωντανών νεκρών. Πουθενά ένα χαμόγελο, ποτέ μια καλή κουβέντα από έναν άγνωστο περαστικό, πλανάται πάνω μας ένα πυκνό κατάμαυρο δίχτυ που έχει φυλακίσει την ελπίδα, βυθιζόμαστε σε μια γκριζα, πηχτή λήθη με περιορισμένους ορίζοντες, βορείως το γραφείο, στη δύση η τράπεζα, νοτίως το σαββατοκύριακο και στην ανατολή οι αγάπες. Βέβαια κά-

που κάπου κάτι μας ενοχλεί, μια έλλειψη μας σκαλίζει τις αρτηρίες και τρέχουμε στους γιατρούς γιατί νομίζουμε ότι ένα χάπι θα μας σώσει από τις τύψεις ότι *κάτι έχουμε ξεχάσει, κάτι δεν κάνουμε καλά*, αλλά οι γιατροί και τα σιρόπια είναι καλοπαιγμένες θεατρικές παραστάσεις, γιατί αυτό που μας τρυπάει το στομάχι δεν είναι βακτηρίδιο αλλά υπερσυγκεντρωμένο οξυγόνο που σκάει και θέλει να βγει από μέσα μας.

**“αρνούμαι να ξεχάσω
τους νεκρούς ήρωες της
δικής μου γενιάς που
άφησαν αποτυπώματα
ανεξίτηλα σε ταράτσες,
πλατείες, δρόμους και
πορείες και πως γι’
αυτούς και για όλους
εμάς ήρθε ο καιρός να
ξεκινήσουμε.
Από το άλφα.”**

Δεν μας λείπει η θεωρία, αλλά η πράξη. Δεν μας λείπουν ηγέτες, ιδεοληψίες, οράματα, αγωνίστριες και αγωνιστές. Αυτό που μας λείπει είναι οι ρυτίδες που σχηματίζονται γύρω από τα χείλη των ανθρώπων όταν λαμβάνει χώρα εκείνη η σύσπαση των μυών των χειλιών μας, που ονομάζεται *χαμόγελο*.

Γιατί, διάολε, πώς αλλιώς αξίζει να πεθάνεις αν όχι χαμογελώντας μπροστά στο θάνατο;

Λέω απλά πως είναι αναγκαίο για την επιβίωσή μας να χαμογελάμε, πως ό,τι στερηθήκαμε έχει από καιρό έρθει η ώρα να το απαιτήσουμε, πως αρνούμαι να ξεχάσω τους νεκρούς ήρωες της δικής μου γενιάς που άφησαν αποτυπώματα ανεξίτηλα σε ταράτσες, πλατείες, δρόμους και πορείες και πως γι’ αυτούς και για όλους εμάς ήρθε ο καιρός να ξεκινήσουμε.

Από το *άλφα*.

Τούτο το κείμενο αποτελεί ανοιχτό κάλεσμα για την επόμενη γέννα της Ιστορίας - που θα έχει σίγουρα επιπλοκές. Αλλά τότε φοβηθήκαμε τις επιπλοκές για να κάνουμε πίσω τώρα;

Ελάτε.

**«Πάντα να αγαπάς το αίμα που έδωσες,
μα πιο πολύ αυτό που πήρες.»**

Θάνος Ανεστόπουλος ■

**“Η εικόνα ενός
ενημερωτικού δελτίου
ειδήσεων που λαμβάνει
χώρα στο πεζοδρόμιο με
ολόκληρη πανστρατιά
ένστολων με άδειο
βλέμμα πίσω από τους
δημοσιογράφους θα είναι
για πάντα εκεί, να σου
θυμίζει ότι ανήκουμε
όλοι στον πληθυντικό
αριθμό, είτε μας αρέσει
είτε όχι.”**

Αφιέρωμα: Σαράντα Χρόνια Πολυτεχνείο

Αντί Προλόγου

Πως να προλογίσεις άραγε, ένα εμβληματικό γεγονός; Πως να μιλήσεις ή να γράψεις με λόγια εισαγωγικά και συχνά άηχια για κάτι που σε έχει σημαδέψει; Όταν μάλιστα, 40 χρόνια τώρα, περνάς μαζί του έναν ολόκληρο μήνα και πολύ περισσότερο, δηλαδή.

Δεν θα το κάνουμε! Η σκέψη μας και οι μνήμες μας, δεν μας το επιτρέπουν. Αντί προλόγου επομένως, τι καλύτερο, από την

σπίθα που άναψε στη συντακτική ομάδα την κοινή και ομόθυμη ανάγκη, για τούτο το αφιέρωμα.

Σας παραθέτουμε αυτούσια, λοιπόν, την πρώτη μας επικοινωνία, ένα βροχερό βράδυ και λίγο πριν την επέτειο των 40 χρόνων. Είναι η πρώτη συνομιλία της συντακτικής ομάδας, που σχεδόν ξενυχτώντας αποφάσισε με μικρά γράμματα να υπογράψει κάποιες μεγάλες μας στιγμές και μνήμες. Χωρίς αφιέρωση, ένα αφιέρωμα για τα Πολυτεχνεία που ζήσαμε ή ονειρευτήκαμε.

«έχουν στερέψει τα δάκρυα...

είναι γιατί έχουμε κλάψει πολύ, πολλά, πολλούς

είναι γιατί έχουμε μεγαλώσει και «το αίμα μας αναίτια γεράσει»...

είναι γιατί ο αμείλικτος χρόνος κάνει τα πάθη μας προσταγές και η προστακτική των παθών θέλει γέλιο όχι κλάμα...

[...] στα κείμενα του Πολυτεχνείου να υπογράψουμε με τα μικρά μας ονόματα, γιατί είναι σχεδόν βέβαιο ότι αν το επόμενο Πολυτεχνείο θέλει να κάνει την διαφορά, τα επώνυμα θα υποχωρήσουν, θα σβηστούν και θα μείνουν τα μικρά ονόματα, ερωτικά και ερωτεύσιμα να πραγματώσουν την προφητεία του Ελύτη... για να πάρουν τα όνειρα εκδίκηση στους αιώνες των αιώνων!»

NOEMBRIANA

Κάποιος Νοέμβρης

...θα 'ναι η χρονιά...

σταύρος

Πάει καιρός τώρα που έλαβα ένα γράμμα. Ένα γράμμα κλεισμένο στο μπουκάλι που μια «μαύρη θάλασσα «το έφερε στη πόρτα μου. Ο αποστολέας, μου ήταν γνωστός. Δεν ήταν ένας αλλά μιλούσε εξ' ονόματος πολλών. Γνωστοί οι περισσότεροι. Αντίθετα, δεν υπήρχε παραλήπτης ή μάλλον ήταν ανύπαρκτος. Δες και ο αποστολέας του, το 'χε γράψει για να μείνει ανεπίδοτο ή προτίμησε να το αφήσει να πέσει κατά τύχη περπατώντας, μπας και βρεθεί κάποιος και το φυλάξει στο κόρφο του. Η ημερομηνία αποστολής, αν και παλαιά, αρκετά έντονη και ζωηρή: 17 Νοέμβρη ...

Έτος, πουθενά.

Σαράντα χρόνια τώρα διαβάζω και ξαναδιαβάζω το γράμμα, αλλάζοντας μόνο το έτος: 1973-2013. Και κάθε φορά ανακαλύπτω πως ποτέ το γράμμα δεν είναι το ίδιο, ίσως γιατί τελικά δεν είναι ένα, αλλά σαράντα...

Νοέμβρης και δεν γνωρίζω πια κανέναν. Όσοι έσπειραν τους ανέμους της αμφισβήτησης και της ανατροπής και δεν τους εξαργύρωσαν σε παζάρια εξουσιών, ολοένα και πιο διακριτικά ρίχνουν κάθε φορά ένα τελευταίο δάκρυ μνήμης. 40 πλέον Νοέμβρηδες, τόσοι ακριβώς, μας

κλείνουν το μάτι. Όχι πια απλά από συγκίνηση για της επετείου τα γαρύφαλλα, αλλά γιατί συνομοτικά ξανά μας καλούν, σε τι άραγε;

“Οι δρόμοι γύρω από αυτό ασφυκτιούν από νέους μύστες μιας επανάστασης που πολλοί λένε πως πλησιάζει, έστω κι αν δεν φτάνει ποτέ μπροστά στη πόρτα τους αλλά μένει το αιώνιο απωθημένο τους.”

Νοέμβρης 2013. Και πάλι χιλιάδες πρόσωπα, καινούργια τα περισσότερα, σε αυτή τη παλαιά πια συνάντηση ενώνουν τις φωνές τους με τον απόηχο τόσων και τόσων επετείων. Κι όμως θα μπορούσε εύκολα κάποιος να παρατηρήσει πως πίσω από τα φλογισμένα μάτια και τα παθιασμένα συνθήματα, κρύβεται κάποια βαθιά μελαγχολία που φαίνεται να έρχεται κι αυτή από το παρελθόν κουβαλώντας όλα εκείνα που θέλαμε κάποτε να γίνουν, από γενιά σε γενιά, αλλά φοβηθήκαμε να τα κατακτήσουμε. Από γενιά σε γενιά...

40 χρόνια πια. Το Πολυτεχνείο είναι

εκεί. Οι δρόμοι γύρω από αυτό ασφυκτιούν από νέους μύστες μιας επανάστασης που πολλοί λένε πως πλησιάζει, έστω κι αν δεν φτάνει ποτέ μπροστά στη πόρτα τους αλλά μένει το αιώνιο απωθημένο τους. Η τηλεόραση ανοικτή για να μετρήσει για μια ακόμη χρονιά αποκλειστικά και μόνο τους «αγνώστους» που μας έγιναν γνωστοί τόσα χρόνια τώρα και τις ζημιές, γνωστές κι αυτές, σκεπάζοντας με τις κραυγές της τους ήχους της πραγματικής επετείου. Η πορεία στον ίδιο τόσα χρόνια αλλά πάντοτε επίκαιρο προσανατολισμό, με τον ίδιο πάντα προορισμό. Η ματιά μου ψάχνει μήπως και βρεί κάποιον από εκείνους που έγραψαν στους τοίχους του ιδρύματος με μοχλιά τη λέξη «ελευθερία». Μάταια. Όσοι είναι εδώ δεν τους αναγνωρίζω κι όσοι αναγνωρίζονται δεν είναι εδώ.

Γυρίζω στο διπλανό μου. Δεν το γνωρίζω κι όμως του μιλώ για ώρες κι εκείνος με ακούει. Μας πιάνει και τους δύο ακατάπαυστη φλυαρία. Δεν ξέρω πότε προλάβαμε και περάσαμε τη Βουλή και πέρασαν εξίσου ταχύτατα από μπροστά μας τα πάντα: Η ανεργία, η φτώχεια, η αδράνεια, η ανθρωπιστική κρίση, ο μαρasmus των ελπίδων μας. Είναι η μοναδική ευ-

καιρία αυτή η μέρα για κουβέντα και προβληματισμό. Μέχρι να σκεπαστεί από το σύννεφο που αφήνει το πρώτο περίπτερο που καίγεται για να γίνει πρωτοσέλιδο. Η προηγούμενη νύχτα με βρήκε για άλλη μια φορά να ξεφυλλίζω το βιβλίο «εκ των υστέρων 19+1 που έγραψαν από καρδιάς οι νέοι του 73, στην επέτειο της εικοσαετίας, σιγοτραγουδώντας το τραγούδι του Τσακνής, για το Νοέμβρη. Η επόμενη;

Νοέμβρης 2013. 39+1. Τόσοι ακριβώς. Αμείλικτος ο χρόνος, πέρασε από σαράντα Νοέμβρηδες αλλά δεν τους άγγιξε. Ακριβώς όπως το αίμα κυλά στις φλέβες με τον ίδιο πάντα τρόπο χωρίς να τις αλλοιώνει ή να τις φθείρει. Ο Νοέμβρης εκείνος θα είναι πάντοτε το άλλοθι μας. Όσοι πετύχαμε στους στόχους που θέσαμε θα τον έχουμε σαν ένα περήφανο αγωνιστικό παρελθόν, για να κουρνιαζουμε τις νύχτες που θα μας βασανίζουν οι τύψεις. Όσοι πάλι όχι, θα θυμόμαστε τη μεγάλη επαναστατική μας στιγμή που κάποτε αφήσαμε τα νιάτα και τα οράματά μας. Το κοινό μας σημείο, ο Νοέμβρης, έτσι όπως τον έζησε ο καθένας κι έτσι όπως τον θυμάται.

40 Νοέμβρηδες και για τους νεώτερους. Εκεί στα δεκαπέντε, τα δεκαοκτώ, τα είκοσι, ακόμη και τα τριάντα. Τα όνειρά τους γνωστά, αναμενόμενα ίσως, η αμφισβήτησή τους συχνά ακατανόητη με τους όρους του '70 ή του '80, πάντως υπαρκτή αλλά ο εχθρός τους αδιόρατος, κρυφός.

“Να πολεμήσουν τι και με ποιόν! Ο σύμμαχος τους, η τηλεοπτική ευδαιμονία ή μήπως η φλογερή «αλητεία» των πεζοδρομίων και των μολότοφ; Και τα κόμματα, οι νεολαίες, οι φορείς ποιους πλέον εκφράζουν και από ποιους εκφράζονται;”

Να πολεμήσουν τι και με ποιόν! Ο σύμμαχος τους, η τηλεοπτική ευδαιμονία ή μήπως η φλογερή «αλητεία» των πεζοδρομίων και των μολότοφ; Και τα κόμματα, οι νεολαίες, οι φορείς ποιους πλέον εκφράζουν και από ποιους εκφράζονται; Ποια πλειοψηφία θα τους οδηγήσει στον ονειρών τις εξεγέρσεις και ποια μειοψηφία θα μπορέσει να αντιδράσει στο γεωπολιτικό και πολιτισμικό οδοστρωτήρα; Μαρασμός; Όχι βέβαια. Ορμή; Όχι πάλι. Κάτι ενδιάμεσο; Ίσως. Οι νέοι των τόσων Νοέμβρηδων χωρίς πρησμένα πόδια και ματωμένα αμπέχονα αλλά με πληγωμένες καρδιές ψάχνουν ακόμη και σήμερα,

40 χρόνια μετά, όσα μια τρομακτική μεταπολίτευση τους στέρησε. Αν θα φθάσουν στο πλήρωμα του χρόνου στη δημιουργική εξέγερση ή θα μείνουν κοινωνικοί άεργοι θύματα της παγκόσμιας εξομάλυνσης, θα το δείξει, τι άλλο, το επόμενο Πολυτεχνείο.

“Οι νέοι των τόσων Νοέμβρηδων χωρίς πρησμένα πόδια και ματωμένα αμπέχονα αλλά με πληγωμένες καρδιές ψάχνουν ακόμη και σήμερα, 40 χρόνια μετά, όσα μια τρομακτική μεταπολίτευση τους στέρησε.”

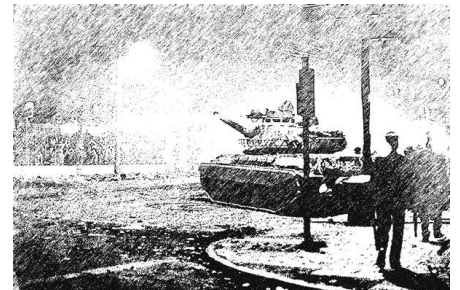
Η παρέα μεγαλώνει. Ένας μετανάστης κοιτά με απορία το περίπτερο που φλέγεται. Τα συνθήματα ακατανόητα αλλά το αίτημα το ίδιο. Έρχεται στη πορεία για δεύτερη χρονιά κι ας μην ξέρει καν τι είναι το Πολυτεχνείο. Ο Νοέμβρης άγνωστος γι' αυτόν. Έναν Οκτώβρη γνώρισε κι αυτός κατέρρευσε. Ξέρει όμως πολύ καλά τι θα πει ανεργία, ξενοφοβία, ρατσισμός. Ξέρει ότι ίσως αύριο θα χρειαστεί, χωρίς να το θέλει, να διαδηλώσει για το Πολυτεχνείο μιας άλλης, «μη ξενόφοβης», χώρας.

Η φλόγα καταπνίγεται από τους ήχους της πυροσβεστικής. Τα συνθήματα όλο και πιο ισχνά ακολουθούν το ρυθμό των σειρήνων. Το ίδιο και κάποιοι διαδηλωτές που δεν φάνηκαν απόψε, υπακούοντας στις εκκλήσεις της τηλεοπτικής καταστολής. Προτίμησαν να πιουν λίγο πιο πάνω έναν εσπρέσσο συζητώντας για το νέο δεσμό της νεαρής αηδούς. Κουβέντα χωρίς αιδώ για το τίποτα. Η πορεία, κάτι αναρχικοί και ΚΚΕδες για κάποιο πολυτεχνείο...

Η προσβεία στέκει για ...σαρακοστή φορά απέναντι μας, άφθαρτη. Δεν πέρασε χρόνος από πάνω της κι ας άσπρισαν τα μαλλιά των παιδιών του Νοέμβρη. Μόνο το γκρι μουντό χρώμα της, έδωσε για λίγες ώρες μόνο, τη θέση του στο μπλε της δημόσιας τάξης. Απέναντί της, το κόκκινο του αγώνα, το μαύρο της αντίδρασης, το άσπρο της αγνότητας, το πράσινο της οικολογίας και το μπλαβί των ατελειώτων ανθρωποθυσιών στο βωμό της παγκόσμιας τάξης. Ένα ζωντανό ουράνιο τόξο που φέγγει κάθε χρόνο, τον ίδιο μήνα, την ίδια περίπου ώρα, 40 χρόνια τώρα.

Τα φώτα σιγά - σιγά δίνουν τη θέση τους στην αυγή. Η αιματοβαμμένη σημαία του 1973, στη θέση της, περιμένει τον επόμενο Νοέμβρη και ακόμη πιο

μακριά, το επόμενο «Πολυτεχνείο». Δεν θέλω να τελειώσει έτσι η νύκτα αυτή. Τα τραγούδια της και τα συνθήματά της, ο παλμός και το πάθος της ηχούν ακόμη στ' αυτιά μου. Η μυρωδιά της βασανίζει τις αισθήσεις μου και μου προκαλεί παραισθήσεις. Η επόμενη εξέγερση, το τανκ τους, η πύλη μας... Ανηφορίζω στη Ζ.Πηγής. Στη γωνία με την Αραχώβης, μια παρέα από τα παλιά, πίνει στο ταβερνάκι. Τα πρόσωπά τους μου είναι γνωστά αν κι εκείνοι δεν με γνωρίζουν. Ο Περικλής, ο Παπαχρήστος, ο Αγγελος, τα παιδιά του πρώτου Νοέμβρη. Άλλη μια παραισθήση; Απολογούνται ή ονειρεύονται; Κρίνουν ή κρίνονται; Μελαγχολούν ή ονειρεύονται; Αυτός ο Νοέμβρης δεν αφήνει περιθώρια, παρά μόνο για μελλοντικές εξεγέρσεις.

Ο φετινός εορτασμός είναι ο εορτασμός του μέλλοντος μας. Η επέτειος αυτή έρχεται από μακριά για να ταξιδέψει ακόμη πιο πέρα, στον καιρού τα γυρίσματα. Τότε που το μόνο σίγουρο θα είναι ένα μόνο, πως, NOEMBPHΣ ΘΑ' ΝΑΙ Η ΧΡΟΝΙΑ...

Αγαπητέ Μήτσο, αλλά κι εσύ Μάκη, Περικλή, Νικόλα, Αλκμήνη, Βέρα, Γιώργο, Πέπη, Κώστα, Διονύση και τόσοι άλλοι, δεν σας γνώρισα ποτέ από κοντά. Σας ξέρω όμως καθώς σαράντα χρόνια τώρα περνάμε μαζί τους Νοέμβρηδες.

Είστε οι πρώτοι που έγραψαν το ανεπίδοτο γράμμα, το έβαλαν στο μπουκάλι και το άφησαν να ταξιδέψει σε θάλασσες και πελάγη. Το ταξίδι του, κράτησε ήδη σαράντα χρόνια και θα κρατήσει μάλλον κι άλλο. Κι ας πληθαίνουν οι κριτές που καθώς περνούν τα χρόνια θα το καταδικάζουν. Το πρώτο αυτό γράμμα που καθώς ξεθωριάζει από το χρόνο παίρνει όλο το νόημά του αλλά και τα υπόλοιπα που ακολούθησαν μέχρι να γίνουν τριάντα και να ξεθωριάσουν με τη σειρά τους, θα τα κρατήσω σαν φυλακτό στο κόρφο μου. Όπως το 'θελες Μήτσο. Μέχρι και τη στιγμή, να σαν κι αυτή, που θα τα αφήσω κι εγώ με τη σειρά μου τυχαία να πέσουν μήπως και γίνουν ογδόντα ή ενενήντα.

Τα γράμματα και οι Νοέμβρηδες... ■

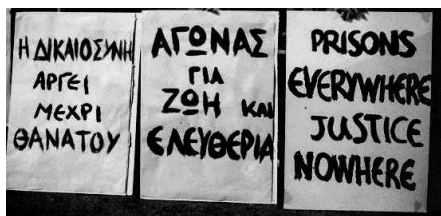
ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑ

«Θέλω να νικήσω, αφού δεν μπορώ να νικηθώ» †

Εσύ θέλεις;

ελένη

16 Νοεμβρίου 2013

*

Είμαι στο γραφείο. Ανοίγω το παράθυρο, ο ήλιος μπαίνει εκτυφλωτικός από τα στόρια. Ο θόρυβος της Κηφισίας τρυπώνει στα αυτιά μου. Ξαφνικά ακούω ένα κελάηδισμα. *Κάθαρμα Βωβέ*, σκέφτομαι, *τα πουλιά πεθαίνουν τραγουδώντας*.

“όσα λουλούδια και να καταθέσω σε τόπους πεσόντων τα λουλούδια που μυρίζουν πιο πολύ θα είναι πάντα αυτά που από μόνα τους φυτρώνουν άναρχα στα νεκροταφεία”

Νιώθω ξαφνικά το περιλαίμιο της μισθωτής εργασίας να με πνίγει στο λαιμό. Θέλω να βγω στο δρόμο, να τρέξω μέχρι το σπίτι, να φορέσω τα αθλητικά μου και να κατηφορίσω ολόκληρη την Πατησίων. Να περπατήσω όλη τη διαδρομή μέχρι το κέντρο της πόλης, να χαμογελάσω στους άτυχους μετανάστες που η ευρωπαϊκή νομοθεσία τους κρατά φυλακισμένους στην βρώμικη, σκοτεινή και εξωτική Πατησίων, να καπνίσω τρία πακέτα τσιγάρα, να πιω πέντε μπύρες σε όποιο στέκι βρω μπροστά μου, να τραγουδήσω πως *η χούντα δεν τελείωσε το '73*, να μην σκέφτομαι άλλο πια πως δεν έχω λεφτά στο πορτοφόλι μου, να σταματήσει ο χρόνος να κυλά τόσο αργά και βασανιστικά, *σε κάποιους κάνανε φάλαγγα, σε μας κάνουν αφαίμαξη ψυχής, και τι να 'ναι χειρότερο άραγε, όσα λουλούδια και να καταθέσω σε τόπους πεσόντων τα λουλούδια που μυρίζουν πιο πολύ θα είναι πάντα αυτά που από μόνα τους φυτρώνουν άναρχα στα νεκροταφεία*, τι σου έλεγα;

Ναι.

Θέλω να φτάσω ξέπνοη στο Πολυτεχνείο, σαν να με βλέπω κιόλας, τα μαλλιά μου λύθηκαν και αρνούνται να με υπακούσουν, οι παλμοί μου έχουν υπερβεί κατά πολύ το φυσιολογικό, φτάνω στην είσοδο, μπαίνω μέσα, τα πόδια μου τρέμουν όχι από κούραση μα από ηδονή, σε μια γωνία βλέπω τον πατέρα μου, πρωτοετής φοιτητής με μακριά μαλλιά, αστεία ρούχα και βλέμμα που φωνάζει ΨΩΜΙ ΠΑΙΔΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, η μαμά μου στέκεται διστακτική απ' έξω, μαθήτριά ακόμα, ψάχνει να βρει τους αλήτες που άκουσε ότι κατέλαβαν το χώρο και δεν βλέπει κανέναν αλήτη πουθενά, *κάτι πολύ περίεργο φυσάει στο προαύλιο, κάτι σαν αέρας απελευθέρωσης, χαμογελάνε όλοι και οι λευκές οδοντοστοιχίες τους τυφλώνουν το θάνατο, νικάνε τους προβολείς του τανκ, λυγίζουν τους φαντάρους, ταρακουνάνε την Κύπρο, ξαναζω-ντανεύουν το αίμα που κυλάει στις φλέβες του Αλέκου Παναγούλη, κι εγώ τώρα πια τρέμω ολόκληρη μπροστά στην επέλαση της ομορφιάς*.

*

Σουρουπώνει, κι εγώ εκείνη την ώρα - αλήθεια, βρίσκω κι εγώ κάτι ώρες - θυμάμαι πριν δύο χρόνια που είχα έρθει στην Ελλάδα μόνο για να ψηφίσω στις εκλογές και μετά γύρισα στο Βερολίνο τρανταζόμενη από λυγμούς: γύρισα στη Γερμανία κλαίγοντας. *μα γιατί κλαίς; με ρωτούσαν οι Γερμανοί. τι να τους απαντήσω; τι ξέρουν για τον Δεκέμβρη του Αλέξη, για τον Ιούνιο της πλατείας, για τους νεκρούς της Μαρφίν, για τα χημικά που ζουν μέσα μας, δε λυγάνε τα ξεράδια, και πονάνε τα ρημάδια, ολόκληρο ipod touch και να ακούς Βάρναλη καταμεσής στην Alexanderplatz, πού ακούστηκε; τι ξέρουν για τις ταράτσες που γέμισαν από-γνωση, τι να τους πρωτοπώ; ψωμί, παιδεία, ελευθερία, και μας έμεινε μόνο το ψωμί, κι αυτό για πόσο; μεταπολίτευση, μετανάστευση, μετενσάρκωση κι όλο ένα μετά να περιμένει ο άνθρωπος. τώρα είναι το μετά, δεν το βλέπεις;*

*

Μπαίνω μέσα στο κτίριο: σε μια γωνία το ιατρείο, στην άλλη ένας πομπός που παλεύουν να φτιάξουν οι μηχανολόγοι. Σε λίγη ώρα θα ακούσω τις φωνές από το ρα-

διόφωνο που ξεκινά να εκπέμπει. Η χροιά της φωνής όσων μιλάνε θα τρυπώσει ανάμεσα μέσα στα σπίτια, κερδίζοντας έτσι την πρώτη μάχη κατά της προπαγάνδας. Τα υπόγεια της οδού Μπουμπουλίνας θα κουνηθούν συθέμελα. *Βασανίζουν τα παιδιά σου*. Η λέξη λαός δεν με έχει συγκλονίσει ποτέ στη ζωή μου πιο πολύ, αυτά εδώ τα παιδιά βασανίζονται όσο κι εγώ, αυτά εδώ τα παιδιά είναι αδέρφια μου, τους έχουν κόψει την αναπνοή, πλησιάζω έναν κύριο που φοράει φόρμα εργασίας, *εσείς τι κάνετε εδώ*, τον ρωτώ. Είμαι εργάτης, μου απαντά, και άλλη εξήγηση δεν χρειάζομαι.

“ψωμί, παιδεία, ελευθερία, και μας έμεινε μόνο το ψωμί, κι αυτό για πόσο; μεταπολίτευση, μετανάστευση, μετενσάρκωση κι όλο ένα μετά να περιμένει ο άνθρωπος. τώρα είναι το μετά, δεν το βλέπεις;”

Τα δάκρυα έχουν θολώσει τα μάτια μου αλλά ξέρω πως βλέπω πιο καθαρά από ποτέ.

Στις 21 Φεβρουαρίου 1973, 4.000 φοιτητές καταλαμβάνουν το κτίριο της Νομικής Αθηνών στην οδό Σόλωνος. Από την ταράτσα του κτιρίου καλούν το λαό της Αθήνας να συμπαρασταθεί στον αγώνα τους για δημοκρατικές ελευθερίες και απαγγέλλουν τον όρκο: «Εμείς οι φοιτηταί των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ορκιζόμαστε στ' όνομα της ελευθερίας να αγωνισθούμε μέχρι τέλους για την κατοχύρωση: α) των ακαδημαϊκών ελευθεριών, β) του πανεπιστημιακού ασύλου, γ) της ανακλήσεως όλων των καταπιεστικών νόμων και διαταγμάτων».

Ακούω από την καθεστωτική τηλεόραση πως ο Παττακός απειλεί με μηνύσεις τα ξένα μέσα ενημέρωσης που παρουσιάζουν τη χούντα σαν χούντα, σαν κάτι που θυμίζει αυτό, ανατριχιάζω ολόκληρη, δεν γίνεται όλα να μοιάζουν τόσο πολύ, δεν

γίνεται ο Διομήδης Κομνηνός να σκοτώθηκε χωρίς αιτία, πώς αντέχετε, μου λέει ένας μαθητής της εποχής, πώς μπορείτε να ζείτε έτσι πενήντα χρόνια μετά, γιατί δεν ζείτε το δικό σας Πολυτεχνείο, του ιστορώ πως το άσυλο των πανεπιστημίων δεν υπάρχει πια και με κοιτάζει έκπληκτος, δηλαδή, μου λέει, παντού αστυνομία;

Παντού αστυνομία, Δικαιοσύνη πουθενά, του απαντάω και ανηφορίζω για τη Νομική, πηγαίνοντας το χρόνο κι άλλο προς τα πίσω - ίσως και προς τα εμπρός. Βρίσκω κόσμο μαζεμένο στην ταράτσα, εκεί και ο αγαπημένος μου δάσκαλος της νομικής, της δικηγορίας και της ζωής, έχει μακριά μαλλιά και την ίδια ζωντάνια στο βλέμμα που θα έχει και τριάντα χρόνια

μετά, τώρα, μου λέει, τώρα είναι η δική σου ώρα, τώρα ανέβα σε ταράτσες και σε μπαλκόνια, συγκράτησε όσους θέλουν να πηδήξουν, θύμισέ τους πως ο αγώνας γίνεται μόνο όταν είσαι ζωντανός, μην τους πιστεύετε, είσαστε πολλοί, είσαστε πιο ζωντανοί από ποτέ, μην παραδοθείτε, μην*

*

Αποφασίζω να δράσω. Κατεβαίνω στην πλατεία της Κατερίνας Γώγου τραγουδώντας Άσμιο· θα βάλουμε μπροστά τη μαύρη και την κόκκινη σημαία, για αγώνα η λευτεριά μας είναι αναγκαία. Να τους το τρίψουμε στη μούρη το *arbeit macht frei*†, να μην λυγίσουμε, να μην φύγουμε, να μην σκύψουμε άλλο πια, φωνάζω και δεν με νοιάζει πια που γυμνώνομαι έτσι.

“Παντού αστυνομία, Δικαιοσύνη πουθενά”

Από παντού ακούγονται φωνές που λένε πως έφτασε η ώρα. Τώρα είναι το μετά, δεν το βλέπεις; Ολόκληρο το διαδίκτυο πάτησε το πλήκτρο του οφ στον υπολογιστή και βγήκε στους δρόμους. Μαζεψόμαστε κόσμος. Διάολε, είμαστε χιλιάδες, εκατομμύρια, είμαστε λαός. Ποτάμι ανίκητο.

Ανίκητο.

Ας τους νικήσουμε. ■

Της Εθνικής συμφιλίωσης ‡

Δώδεκα μέτρα από την πόρτα σας και σας πέρα βρέχει με το γνωστό τροπάριο του λόγος δεν πέφτει κι ο μήνας εννιά να 'στε καλά και ας πάει να φάει τα μούτρα της κι ετούτη η γενιά

Βρασίδα Λούλη και Τέλη αρκεί να τρώτε απ' το μέλι της μόδας ρεμπέτ-ασκέρι αρκεί να τρώτε καλά

Δώδεκα μέτρα από την πόρτα σας φωτιά στο χημείο κι αυτοί που ξεχαστήκανε στο Πολυτεχνείο φαντάσματα, πια αντιστασιακά πλανιούνται στην πλατεία πρώην Ε.Α.Τ.-Ε.Σ.Α.

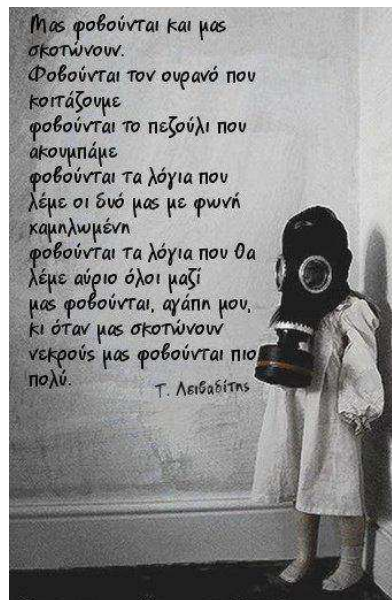
Βρασίδα Λούλη και Τέλη μπορεί να τρώτε απ' το μέλι μα που και που να σας μέλλει αν κάτι πάει στραβά

Δώδεκα μέτρα από την πόρτα σας κι ο νους ταξιδεύει μπουχτίσατε απ' αντίσταση και δε σας περισσεύει

«Επληροφορήθην ότι ομάς αναρχικών ενεκλείσθη εις το Πολυτεχνείο με σκοπό τη δημιουργία ψευδών εντυπώσεων όσον αφορά την τάξιν ασφάλειαν και ήπιον κλίμα των πολιτών.»

Χρόνια πολλά, στο σπίτι καλά και στου κουφού την πόρτα βρόντα ξανά μανά

Βρασίδα Λούλη και Τέλη αφού η μαμά σας το θέλει να φάμε απ' το ίδιο καρβέλι με τη γενιά του ΕΑΜ.

† «Θέλω να νικήσω, αφού δεν μπορώ να νικηθώ»: στίχος από το ποίημα «Θέλω» που γράφτηκε το 1971 όταν ο Αλέκος Παναγούλης βρισκόταν στη φυλακή και ήταν ήδη καταδικασμένος σε θάνατο. Το ποίημα ανήκει στην ποιητική συλλογή «Το πρώτο Μπογιάτι». Μεταπολιτευτικά ο ίδιος ο Παναγούλης μέσω των εκδόσεων Παπαζήση επιμελήθηκε σε έναν τόμο την έκδοση και των τριών ποιητικών του συλλογών, υπό τον τίτλο «Ποιήματα».

†† μτφ.: «Η εργασία απελευθερώνει», βλέπε υποσημείωση σελίδα 17.

‡ Στίχοι-Μουσική-Ερμηνεία: Παύλος Σιδηρόπουλος, από το δίσκο «Χωρίς Μακιγιάζ Live», 1989.

◀ Τάσος Λειβαδίτης, «Αυτό το αστέρι είναι για όλους μας», εκδ. Κέδρος, 1999.

Το κείμενο αφιερώνεται ταπεινά στην αληθινή γενιά του Πολυτεχνείου που με έφερε στη ζωή ή είχα την τύχη να τη συναντήσω αργότερα, που μου δίδαξε τι σημαίνει να περπατάω με το κεφάλι ψηλά και που κοιτούσε πάντα ειρωνικά και εξ αποστάσεως όλους εκείνους που έβγαιναν σε τηλεοπτικούς δέκτες και καμάρωναν για το δήθεν επαναστατικό τους έργο, λέγοντάς μου πως «δυστυχώς όλοι αυτοί είναι τώρα πια το δικό σας τανκ που πρέπει να νικήσετε».

Ελεύτερο Λογισμικό / Λογισμικό Ανοιχτού Κώδικα Ανοικτή Πρόσβαση - Άδεια Χρήσης

ἔστω Το έντυπο ἔστω στοιχειοθετήθηκε με Xe_{La}TeX με προσαρμογή της κλάσης PaperTeX.
www.esto.gr Ο δικτυακός τόπος του ἔστω βασίζεται σε Drupal, στην διανομή OpenPublish.
© ⓘ \$ = Εκτός αν υπάρχει διαφορετική σήμανση σε επιμέρους υλικό, το ἔστω διατίθεται με άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 3.0 Μη εισαγόμενο.

ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΟΥΣΤΑ ...ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ιερόσυλοι Προσκυνητές

Υπόγειες Διαδρομές: Απ' τον Άη Στράτη στα Βαρκά και από τον Εμφύλιο στην Χούντα.

γιώργος

Σε ένα «διάλειμμα» από την εξορία στον Άη Στράτη. Περιστέρι 1947.

“ας το παραδεχτούμε επιτέλους, κοροϊδεύεις νεκρούς και ζωντανούς όταν κάνεις πορείες και καταθέτεις στεφάνια για το Πολυτεχνείο ενώ τα πολιτικά ζητούμενα αυτής της εξέγερσης στραπατσάρονται με ασέβεια άνευ διαλειμμάτων για περισυλλογή και αιδώ, για 40 συναπτά έτη.”

«Εγώ θέλω να έρχεσαι να με βλέπεις τώρα. Δεν με νοιάζει τι θα κάνεις στον τάφο μου όταν πεθάνω», μου έλεγε πολύ συχνά ο παππούς μου όταν ήμουν μικρός. Ο παππούς είχε περάσει πολλά στη ζωή

του: ανέχεια, αγωνίες, αγώνες και εξορίες. Και αν στην παιδαγωγική του αποδίδω την ιδιόρρυθμη σχέση μου με μνημόσυνα, τάφους και μνημεία, είναι τα γονίδια του που φτάνει για την σχέση με τις μεγάλες προσωπικότητες, τις αυθεντίες, τους ηγέτες, τους εθνάρχες, τους νεκρούς και τους ήρωες.

“... είναι μεγάλη ντροπή για την Ιστορία της χώρας, η μόνη τέτοιας έκτασης και έντασης αντίσταση ενάντια στην Χούντα να είναι μια εξέγερση που κατηγορήθηκε - τουλάχιστον κατά την έναρξη της - από την Δεξιά ως αλητεία και από την Αριστερά ως προβοκάτσια.”

Σε αυτή την κοσμοθεώρηση που κληρονόμησα, οι νεκροί δεν δικαιώνονται ποτέ από αυτό και μόνο το γεγονός του θανάτου τους. Όπως και η πανάρχαια εμμονή περί υστεροφημίας επιτάσσει, δικαιώνονται από τις εν ζωή πράξεις τους, αν αυτές το επιτρέπουν κρινόμενες με την δέουσα αυστηρότητα. Σε αυτή την λογική, δεν υπάρχουν συγχωροχάρτια και συγχωρέσεις και πολύ περισσότερο οι νεκροί δεν τιμώνται ως νεκροί αλλά ως αν να ήταν ζωντανοί και με τον τρόπο που πρέπει σε ζωντανούς. Με τέτοια βιώματα, γονίδια και μυαλά και με αυτή την - σχεδόν - ιερόσυλη αντίληψη, δεν κατάφερα ποτέ να θαυμάσω ασυζητητί ή άνευ όρων και αστερίσκων κάτι ή κάποιον. Δεν φόρεσα επαναστάτες (με αιτία ή χωρίς) σε μπλουζάκια, δεν έβαλα κονκάρδες στο στήθος, δεν κρέμασα πορτραίτα στους τοίχους, δεν ύμνησα σωτήρες.

Και αν με όλα αυτά εξακολουθώ να είμαι συμφυλιωμένος, υπάρχει κάτι που για πολλά χρόνια κάθε Νοέμβρη συνεχίζει να με ξενίζει, να με μπερδεύει και να με στοιχειώνει. Μέσα στα 40 χρόνια που πέρασαν, σε καμία εκδήλωση ή πορεία για το Πολυτεχνείο απ' όσες συμμετείχα δεν κατάφερα να νιώσω άνετα.

Κάθε φορά κάτι δεν πήγαινε καλά, κάτι δεν ταίριαζε, κάτι δεν ήταν σωστό. Οι νεκρολογίες έμοιαζαν ψεύτικες και υπερβολικές ενώ οι τιμές προς τους ζωντανούς της φοιτητικής εξέγερσης έμοιαζαν παράταιρες, είτε γιατί απευθύνονταν σε άλλους από αυτούς που έπρεπε, είτε γιατί ισοδυναμούσαν με κυνική κοροϊδία χωρίς περιεχόμενο. Γιατί, **ας το παραδεχτούμε επιτέλους, κοροϊδεύεις νεκρούς και ζωντανούς όταν κάνεις πορείες και καταθέτεις στεφάνια για το Πολυτεχνείο ενώ τα πολιτικά ζητούμενα αυτής της εξέγερσης στραπατσάρονται με ασέβεια άνευ διαλειμμάτων για περισυλλογή και αιδώ, για 40 συναπτά έτη.**

‘Απαγορεύεται η δημοσίευσις άνησυχνητικῶν εἰδήσεων

ΥΠΟ ΤΟΥ Ἀρχηγοῦ τῶν Ἑνόχλων Δυνάμεων, ἐξεδόθη
ἡ κατωθὶ προκήρυξις:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3

“Ἐχόντες ὅτι” δυνάμεις τὰς Διατάξεις τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος 298/1971, ἐπειὶ καταστάσεις πηγὸς εἰς ἐφορμήν διὰ τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 411 ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1973

Ἀπερριπτὸν καὶ Διατάσσον

ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΜΕΝ:

1) Τὴν ἀνακοίνωσιν ἢ δημοσίευσιν πληροφορίων, καθ' ὅσον δὴποτε τῶν καὶ διὰ τοῦ τύπου δημοκρίτων νὰ φέρουν ἀνησυχίαν ἢ φόβον εἰς τοὺς πολίτας, ἢ νὰ μειώσουν τὸ παρ' αὐτοῖς σίστημα ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ὡς καὶ πληροφορίων τεινουσῶν εἰς τὴν ἀσκήσιν προπαγάνδας κατὰ τῆς καθοριστικῆς τάξεως ἢ ἀποδιδεχόμενων ἀποσπῆσαι εἰς τὴν προβολὴν ἢ διάδοσιν ἀποψέων πολιτικῶν ὁργανώσεων καὶ κομμάτων.

2) Τὴν ἀπὸ τῶν κινηματογράφων, τῶν θεάτρων, τῆς φωνογραφίας, τῆς ραδιοφωνίας, τῆς τηλεφίας καὶ παντὸς ἄλλου παρεμφερὸς μέσου μεταδόσιν λόγων ἢ παραστάσεως δυναμικῶν νὰ ἐπιφέρουν τὰ ὡς ἂν ἀποσταλέντα.

3) Ἐν παντὶ τοῖς παραδόσεως διατάσσεται ἡ κατάσχισις τῶν ἐντύπων ἐν γένει, εἴτε πρὸς τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν, εἴτε μετ' αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς παραστάσεως ἢ προβολῆς τῶν ἐργῶν.

4) Οἱ παραβάται τῆς παρούσης δὲ παραπέμπονται ἐνώπιον τῶν Ἐκτελεστικῶν Συνοδικῶν καὶ δὲ τιμωροῦνται σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ περὶ καταστάσεως πολέμου νόμου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Νοεμβρίου 1973

Ὁ Ἀρχηγὸς Ἑνόχλων Δυνάμεων

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΖΑΓΟΡΙΑΝΑΚΟΣ

Στρατηγός

Εφημερίδα «Ακρόπολις», 18-11-1973. Σαραντά χρόνια μετά η μόδα αυτή θα επανέλθει στο προσκήνιο για ειδήσεις που ενοχλοῦν τους «πιστωτές» της χώρας και διαταράσσουν τις «ισορροπίες των αγορών»...

Η λαγνεία πολλών με το Πολυτεχνείο έχει να κάνει με το αίσθημα ντροπής που έπρεπε μετά την επταετή χούντα με κάποιο τρόπο να ξεπλυθεί. Γιατί είναι μεγάλη ντροπή για την Ιστορία της χώρας, η μόνη τέτοιας έκτασης και έντασης αντίσταση ενάντια στην Χούντα να είναι μια

εξέγερση που κατηγορήθηκε - τουλάχιστον κατά την έναρξη της - από την Δεξιά ως αλητεία και από την Αριστερά ως προβοκάτσια. Και το παράδοξο είναι ότι αυτή την εξέγερση δεν την έκαναν οι κωλοπετσωμένοι της παράνομης αντιχουντικής δράσης, ούτε οι ντίβες αντιστασιακοί του εξωτερικού. Την εξέγερση αυτή την προκάλεσαν οι έφηβοι που ενηλικιώθηκαν μέσα στην χούντα και το '73 τους βρήκε φοιτητές. Αυτό το φαινόμενο θα πρέπει να μελετηθεί και να γίνει μάθημα και για αυτούς που αναρωτιούνται σήμερα «γιατί δεν αντιδρά ο κόσμος» και για αυτούς που πιστεύουν ότι θα κατορθώσουν μέσα από εκτροπές, αυταρχισμό και βία να ελέγξουν τα πλήθη.

Τους μεν πρώτους τα ιστορικά διδάγματα του Νοέμβρη θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν ότι συντηρητισμός και αριστερά είναι έννοιες ασύμβατες. Οι παλιοί αριστεροί, των διώξεων και της εξορίας δεν απορούσαν ποτέ «γιατί δεν αντιδρά ο κόσμος», έψαχναν τι δεν έκαναν καλά και αγωνίζονταν με μεγάλες θυσίες να το κάμουν καλύτερα. Κάπως έτσι, οι φυλακισμένοι και βασανισμένοι της Μεταξικής Δικτατορίας βγήκαν από τα κελιά τους και χωρίς να ζητήσουν συγχωροχάρτια ή πιστοποιητικά μεταμέλειας από αυτούς που τους κινήγησαν ή αδιαφόρησαν για τις προσπάθειες εξόντωσής τους, έστησαν το Ε.Α.Μ. και διεύρυναν την δράση της «Εθνικής Αλληλεγγύης» συγκεντρώνοντας στις τάξεις τους την μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου. Απαραίτητη αρετή της Αριστεράς είναι να έχει τα αυτιά και τα μάτια της ανοιχτά, να αφουγκράζεται τα ρεύματα των καιρών, να συνδιαλέγεται και να αλληλεπιδρά με τις νέες τάσεις και τα κινήματα που αναπτύσσονται μέσα στην κοινωνία και κυρίως στην νεολαία και όχι να προσπαθεί να τα καπελώ-

σει. Η Αριστερά είναι εξ ορισμού δύναμη ανανέωσης και ανατροπής. Αν δεν είναι τέτοια δεν έχει λόγο ύπαρξης. Η ανανέωση και η ανατροπή δεν αντέχουν τα αρθριτικά ούτε την αρτηριοσκλήρωση, ξεκινάνε πρώτα απ' όλα από μέσα από την αριστερά για να μπορέσουν να κερδίσουν και να ωφελήσουν την κοινωνία.

Επί το έργον...

Όσοι επιλέγουν την πόλωση, τον αυταρχισμό και την βία θα πρέπει να ξέρουν ότι η ανατροπή τους δεν βρίσκεται απαραίτητα στον εχθρό που επινοούν και με λύσσα κυνηγάνε. Η ανατροπή τους, η αμφισβήτηση και η ήττα τους είναι εντοιχισμένη μέσα στο οικοδόμημα που φτιάχνουν. Γιατί δεν υπάρχει ασφαλέστερος και ισχυρότερος εχθρός τους από τη γενιά που μεγαλώνει θεωρώντας αυτονόητη την ύπαρξή τους. Και, έχω κακά νέα, αυτή η γενιά άφησε ήδη πίσω την εφηβεία της διαμαρτυρόμενη για το φόνο του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου. Αυτή τη γενιά εξοικειώνουν με την βία

και της μαθαίνουν να μην φοβάται την παρουσία τους, αυτή η γενιά θα τους ανατρέψει! Δεν θα την βρουν στις γιάφκες και τα Εξάρχεια που άλωσαν, δεν την αφορούν οι αντιτρομοκρατικοί νόμοι, δεν την έχουν απονευρώσει οι πειθαρχίες των κομματικών νεολαίων. Αυτή η γενιά, μελετάει, σκέφτεται, διασκεδάζει, απογοητεύεται, θυμώνει, σηκώνεται και ετοιμάζεται για τα δικά της Πολυτεχνεία.

Σαραντα χρόνια στην πλάτη. Οι καρδιές σφίγγονται, τα πόδια βαραίνουν και η ιεροσυλία ενός ακόμα προσβλητικού για νεκρούς και ζωντανούς προσκυνήματος γίνεται ανυπόφορο. Σε μια εποχή που το Ψωμί, η Παιδεία και η Ελευθερία γίνονται και πάλι το ίδιο επιτακτικά ζητούμενα, τα πανηγυρικά προσκυνήματα είναι ιερόσυλα και προσβλητικά. Νεκροί και ζωντανοί τιμώνται μόνο με αγώνες, όταν οι νεότερες γενιές παίρνουν την σκυτάλη και συνεχίζουν.

Την ημέρα που ο παππούς εγκατέλειψε το σπίτι για να κρυφτεί από το κυνηγητό της Χούντας γύρισε και είπε στην κόρη του μια και μόνο κουβέντα: «μην με ντροπιάσεις». Και την κουβέντα αυτή κουβαλάνε σαν σταυρό σε ανηφόρα και σαν φυλαχτό δύο γενιές τώρα. Δεν είναι μόνο για τον παππού μου. Αυτή η εντολή κρύβει μέσα της το πόνο και τον καημό δύο γενιών που συναντήθηκαν στις φυλακές και τα ξερονήσια της Χούντας, που βασανίστηκαν σε διπλανά κελιά αν και τα χρόνια που τους χώριζαν χωρούσαν ένα σεβαστό κομμάτι της σύγχρονης Ιστορίας. Είμαι βέβαιος πως αν ζούσε σήμερα, ως πάντα αιρετικός και «ιερόσυλος» θα εγκατέλειπε στεφάνια, λόγους και πορείες και στους πραγματικούς ιερόσυλους προσκυνητές με την ίδια βαριά φωνή, την ίδια βαριά εντολή θα άφηνε: «Αγωνιστείτε, μην τους ντροπιάσετε!» ■

“Απαραίτητη αρετή της Αριστεράς είναι να έχει τα αυτιά και τα μάτια της ανοιχτά, να αφουγκράζεται τα ρεύματα των καιρών, να συνδιαλέγεται και να αλληλεπιδρά με τις νέες τάσεις και τα κινήματα που αναπτύσσονται μέσα στην κοινωνία και κυρίως στην νεολαία και όχι να προσπαθεί να τα καπελώσει.”

“Σε μια εποχή που το Ψωμί, η Παιδεία και η Ελευθερία γίνονται και πάλι το ίδιο επιτακτικά ζητούμενα, τα πανηγυρικά προσκυνήματα είναι ιερόσυλα και προσβλητικά. Νεκροί και ζωντανοί τιμώνται μόνο με αγώνες, όταν οι νεότερες γενιές παίρνουν την σκυτάλη και συνεχίζουν.”

“Η Αριστερά είναι εξ ορισμού δύναμη ανανέωσης και ανατροπής. Αν δεν είναι τέτοια δεν έχει λόγο ύπαρξης. Η ανανέωση και η ανατροπή δεν αντέχουν τα αρθριτικά ούτε την αρτηριοσκλήρωση, ξεκινάνε πρώτα απ' όλα από μέσα από την αριστερά για να μπορέσουν να κερδίσουν και να ωφελήσουν την κοινωνία.”

ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

από το πως παραμιλούν

μανώλης

9 Οκτωβρίου 2013

Στα 17 μου διάβασα, με ένα κόκκινο γαρίφαλο στο πέτο, την πρώτη μου ομιλία για την ημέρα της θύμησης της εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Άλλη ομιλία είχε εγκρίνει το 15μελές κι άλλη διάβασα εγώ. Ο φίλος ο Φώτης θα το θυμάται καλά.

Στα καλά σαραντα, θέλω ακόμα να γίνω 17αρης και να πω τα άλλα. Αυτά που τα έγραψε η ιστορία αλλά κανείς δεν θυμάται.

Διαβάζω διάφορα για τη γενιά αυτή που εξεγέρθηκε και πως μετά εξαργύρωσε την εξέγερση αυτή για πολιτικά αξιώματα και καριέρες. Για μια γενιά φούσκα όπως απαξιωτικά τη παρουσιάζουν. Τη γενιά που ήταν εγκλωβισμένη στο μεγάλο παρελθόν, στο τρομακτικό παρόν, και στο ακόμα πιο τρομακτικό μέλλον.

Δύσκολο πράγμα να μιλάς για λαϊκούς αγώνες όταν οι περισσότεροι γύρω σου έχουν ψηθεί στο κόλπο της απαξίωσης. «Έλα μωρέ τους είδαμε κι αυτούς

που εξεγέρθηκαν. Βολεύτηκαν όλοι τους. Εξαργύρωσαν τις δάφνες τους και μας έφεραν κι εμάς σε αυτό το χάλι»

Πολλοί λένε πως η εξέγερση του Πολυτεχνείου δεν έριξε τη χούντα. Και ιστορικά έχουν δίκιο. Στην προσπάθεια όμως να απαξιώσουν μια ολόκληρη γενιά για πέντε - δέκα ωφελιμιστές καταφερτζήδες ξεχνούν να μας πουν την αλήθεια. Μια αλήθεια που όπως θα πω παρακάτω είναι πιο επίκαιρη παρά ποτέ.

“40 χρόνια μετά οι άνθρωποι που υμνούν τον Παπαδόπουλο τον Παττακό τη Χούντα και το καθεστώς της 21ης Απριλίου είναι στην κυβέρνηση. Χωρίς λαϊκή εντολή, χωρίς δημοκρατική νομιμοποίηση. Το χειρότερο είναι πως συγκυβερνούν με κάποιους από τους άλλους. Από αυτούς που εξεγέρθηκαν τότε. Το πείραμα Μαρκεζίνη ζει και βασιλεύει στην Ελλάδα του 2013.”

Τι ακριβώς έκανε εκείνη η εξέγερση; Έβγαλε τη μάσκα της σχεδιαζόμενης «δημοκρατίας» με το σχέδιο Μαρκεζίνη (ο μπαμπάκας του sir Markezinis).

Ξεμασκάρωσε ένα φασιστικό καθεστώς που ήθελε να αποκτήσει με τον Μαρκεζίνη δημοκρατική νομιμο-

ποίηση. Και τα κατάφερε.

40 χρόνια μετά οι άνθρωποι που υμνούν τον Παπαδόπουλο τον Παττακό τη Χούντα και το καθεστώς της 21ης Απριλίου είναι στην κυβέρνηση. Χωρίς λαϊκή εντολή, χωρίς δημοκρατική νομιμοποίηση. Το χειρότερο είναι πως συγκυβερνούν με κάποιους από τους άλλους. Από αυτούς που εξεγέρθηκαν τότε. Το πείραμα Μαρκεζίνη ζει και βασιλεύει στην Ελλάδα του 2013.

Δεν μασάω. Ούτε η στάση του Παπουτσή ούτε της Δαμανάκη ούτε του Λαλιώτη είναι ικανή να απαξιώσει μια εξέγερση. Αν αυτοί θέλουν να απαξιώσουν τον εαυτό τους με γεια τους με χαρά τους.

Χιλιάδες νέες και νέοι πέρασαν απ' τις οργανώσεις και τις ομάδες της Αριστεράς στη μεταπολίτευση. Η συντριπτική τους πλειοψηφία είναι σήμερα ανένταχτοι. Η πιο μορφωμένη, η πλέον πολιτικοποιημένη γενιά. Και η πιο απαιτητική. Μπορεί να ψηφίζουν οτιδήποτε ή να μην ψηφίζουν τίποτα, έχουν προσωπική άποψη όμως. Και γνώμη για όλα.

Οι πρωταγωνιστές αυτού του, σημαντικότερου ίσως, νεανικού κινήματος της νεότερης Ελλάδας, δεν γουστάρουν ούτε να μιλούν. Κι αν τους δείτε ποτέ θα τους καταλάβετε. Όχι από το πως μιλούν αλλά από το πως παραμιλούν.

Πηγή: Ιστολόγιο «Εξομολογήσεις Κανιβάλων» του SykoFantiS Bastoyini, www.e-cannibals.gr. ■

ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΑ ΛΟΓΙΑ

Τραγούδια για αυτόχειρες και δολοφόνους

η άλλη... ελένη

Δεν έζησα τη χούντα. Σαν σε όνειρο θυμάμαι ένα λουλουδάτο φαρδύ καλοκαιρινό φόρεμα - η μάνα μου έγκυος στον αδελφό μου; - να περιφέρεται φουριόζικο ενώ επαναλαμβανόταν η λέξη «Κύπρος». Αμυδρά ανακαλώ το χωροφύλακα να 'ρχεται στο σπίτι και να λέει κάτι στον πατέρα μου για συνθήματα σε τοίχους και να μην ξαναγίνει. Μετά βαλίτσες, αεροδρόμια, φευγιά.

Οι αναμνήσεις μου πυκνώνουν την πενταετία 1975-80, και συνοψίζονται στις έννοιες ανάταση κι ελπίδα. Θυμά-

μαι κάτι χαμηλόφωνες κουβέντες των μεγάλων που παρότι το συνοφρυωμένο τους ύφος τις έκανε να μοιάζουν συνωμοτικές, μου έδιναν την εντύπωση ότι κάτι καλό ετοιμάζουν καθώς στον απόηχό τους άχνιζε ένα παιχνιδιάρικο υπομείδισμα.

Στις σχολικές γιορτές ετοιμάζαμε πάντα φαντασμαγορικό πρόγραμμα: ποιήματα, τραγούδια, σκετς, γαλανόλευκες παντού. Παρά την έλλειψη εικαστικής παιδείας (αυτή η στολή Αμαλίας με τα βελούδα και τις πούλιες της ήταν ασυναγώνιστη στα μάτια ενός κοριτσιού), η

αγαπημένη μου επέτειος ήταν αυτή του Πολυτεχνείου. Δεν ξέρω αν αυτό οφειλόταν στα μουσικά ακούσματα της οικογένειας που ταίριαζαν με τα όσα μαθαίναμε στο σχολείο, ή η αόριστη αίσθηση ότι οι ήρωες της 17ης Νοέμβρη ήταν πιο νέοι από εκείνους τους κακοτράχαλους α λα Πρέκας της 28ης κι ακόμα περισσότερο από τους βλοσυρούς γέροντες της 25ης, πάντως τραγουδούσα με περίσσιο πάθος τα ενδεδειγμένα για τη μέρα τραγούδια. Νομίζω ότι την πρώτη φορά που κατάλαβα τι σημαίνει «φρόνημα» ήταν καθώς τραγουδούσα τους στίχους «...θέλει νε-

κροί χιλιάδες να 'ναι στους τροχούς, θέλει κι οι ζωντανοί να δίνουν το αίμα τους» κι άκουγα να τους τραγουδούν μαζί μου οι λιγοστοί συμμαθητές μου, οι οποίοι όμως στ' αυτιά μου ηχούσαν σαν εκείνοι οι χιλιάδες που θα 'διναν το αίμα τους.

“Χούντα μπορεί να μην έζησα, αλλά ποιος είπε ότι η σκληρότητα ενός τόπου μετρίεται με κλάσματα της Ιστορίας;”

Αργότερα - πολύ αργότερα, αναλογίστηκα πόσο σκληρή, πόσο γενιτσάρικη είναι μια εκπαίδευση όπου διδάσκει σε παιδάκια ότι κάθε ουσιαστική αλλαγή χρειάζεται εκατόμβες. Χούντα μπορεί να μην έζησα, αλλά ποιος είπε ότι η σκληρότητα ενός τόπου μετρίεται με κλάσματα της Ιστορίας; Όπως έκαναν λοιπόν αρκετά άλλα παιδάκια της γενιάς μου, ήρθε η ώρα που αποδέχτηκα ως μοιραία κι αναπόφευκτη την παιδαγωγική κακοποίηση και κατάλαβα ότι για να αντέξεις αυτόν τον τόπο, για να γίνεις Έλληνας, οφείλεις να έχεις πλήρη επίγνωση της σκληρότητας εξ απαλών ονύχων. Τίποτα δε σου χαρίζεται στην Ελλάδα - ούτε καν το θεμελιώδες αίσθημα του ανήκειν.

Δεν ξέρω αν ο μεταπολιτευτικός καραμανλισμός σήκωνε πάλις ξεκινήματα και νέους αγώνες, ήλιους νοητούς της δικαιοσύνης και εν γένει πολιτικές ερμηνείες της Ανάστασης, πάντως εμείς εμπειρώσαμε όλο το Θεοδωράκη μέχρι την έκρηξη δημοτικού. Δεν ήξερα τότε ότι αυτό ήταν το υπομειδίαμα της επερχόμενης Αλλαγής που λέγαμε...

Στο γυμνάσιο τραγουδούσαμε τα ίδια, όχι πια με την κατάνυξη του κρυφού σχολείου αλλά με τον αέρα του «σας τα λέγαμε εμείς», σαν δικαιωμένοι νικητές μιας αυτάρεσκης πλειοψηφίας. Ήταν η εποχή της Μεγάλης Παπανδρεϊκής Αλλαγής, της εθνικής συμφιλίωσης, των απλωμένων εφημερίδων, της βαθύτατης ευφορίας ενός γιουρρυσίου που μόλις άρχιζε.

Στο λύκειο τραγουδούσαμε τα ίδια, αλλά βαριεστημένα και διεκπεραιωτικά, καθώς δε βλέπαμε την ώρα να τελειώσει η κακογραμμένη χιλιοακουσμένη κασέτα με τίτλο «Εδώ Πολυτεχνείο» για να πάμε στα σπίτια μας να διαβάσουμε αποστήθιση μέχρις εσχάτων μπας και βλέπαμε με τα μάτια μας το πολυπόθητο Πολυτεχνείο - να σπουδάσουμε, να βρούμε μια καλή δουλειά, να μη γίνουμε ανειδίκευτοι βιοπαλαιαστές του κλώτσου και του μπάτσου

όπως οι γονείς μας. Ήταν η εποχή της λιτότητας, των φαιδρών γεροντοερώτων, των πάμπερς, της καλλιέργειας μιας οργανωμένης λαμογιάς που έμελλε να καταστεί Εθνική Νοοτροπία.

Στο πανεπιστήμιο δεν μας ακούσαν οι σκόρπιοι στίχοι και διαβάσαμε οργανωμένα τον Ελύτη. Τότε μάθαμε ότι «πρώτα θα δεις την ερημιά και θα της δώσεις το δικό σου νόημα». Ψηλαφήσαμε στα τυφλά το νόημα της ερημιάς καθώς ο πλανήτης πανηγύριζε την πτώση των Τειχών, μαυλίζοντάς μας στην παραίσθηση της Παγκοσμιοποίησης, τάζοντάς μας εγυνημένη Ειρήνη κι Ελευθερία. Οι περισσότεροι τότε πείστηκαν να ξεχάσουν τα τρομακτικά παιδικά τραγούδια που καλούσαν παλιούς φίλους «με φοβέρες και μ' αίματα» και εφηύραν νέες αναμνήσεις ντυμένες με στίχους όπως «αν όλα τα παιδιά της γης πιάναν γερά τα χέρια» (ποίηση μας είπαν είναι κι αυτό, και δη εφάμιλλη). Κάτι λίγοι επέμεναν να σκαλίζουν τα αποσιωπηθέντα: «Της Ασίας αν αγγίζει από τη μια, της Ευρώπης λίγο αν ακουμπά, στον αιθέρα στέκει να, και στη θάλασσα μόνη της». Τόσο μόνη της, όσο καθένας μας στην προσπάθειά του να λάβει μια Θέση.

“αυτή η γενιά, η δική μου, ήταν η γενιά των Κοντορεβυθούληδων, αυτών δηλαδή που οι γονείς τους τούς ξωπέταξαν γιατί δεν είχαν αρκετό νόημα να τους δώσουν, κι εκείνοι νόμιζαν ότι θα βρουν το δρόμο της επιστροφής από το ατομικό στο κοινωνικό αραδιάζοντας ψίχουλα.”

Μετά από σπαρακτικούς αγώνες, το νόημα της ερημιάς αποκαλύφθηκε επιτέλους σε κάποιους. Μιας ερημιάς δίχως Πατέρα και δίχως Πατρίδα. Ελεύθεροι μεν αλλά ορφανοί νομάδες περιφέροντουσαν ασκόπως κυνηγώντας ανεμόμυλους, άλλοτε παίζοντας με τον ίλιγγο της πτώσης κι άλλοτε φλερτάροντας με το σφετερισμό αλλότριων εστιών, συνηθέστερα όμως ισορροπώντας επισφαλώς ανάμεσα στην επιβίωση και τη ζωή. Ωσπου ήρθαν καιροί κι αντικαιροί, και το νόημα άρχισε να βρυχάται εντός τους και να αντλαλεί παντού γύρω τους. Τότε χάθηκαν κι άλλοι, κάποιοι στην Προσαρμογή και την Επιτυχία, κάποιοι στο Περιθώριο, όλοι δέσμιοι μιας αμείλικτης φθοράς.

Από τη γενιά που δε γνώρισε τη χού-

ντα, λίγοι επιβίωσαν κι ακόμα λιγότεροι ζουν. Οι περισσότεροι είναι νεκροί και νεκροζώντανοι. Κι αυτή η σακατεμένη γενιά, η στριμωγμένη ανάμεσα στους τελευταίους ήρωες και στα παιδιά που δεν άκουσαν τρομακτικά τραγούδια γιατί είχαν parental control, στέκεται τώρα πιο αμήχανη απ' όλες, μην μπορώντας καν να αποτιμήσει το μέγεθος της δικής της ευθύνης.

“Με συγκλονίζει όμως η άγνοια μου για τις επόμενες γενιές, για όλους αυτούς τους ανθρώπους που ζουν ερήμην το αδιέξοδο. Τι λαχταρούν οι εικοσιπεντάχρονοι, τι ονειρεύονται οι δεκαπεντάχρονοι...”

Υπήρξα σημαιοφόρος και διαδηλωτής, καταληψίας και ιδιοκτήτης, αντιρρησίας και συναινών. Υπήρξα παραζαλισμένο παιδί της εποχής μου, μιας εποχής όπου η επιταγή να δώσω το δικό μου νόημα στην ερημιά, πετροπλενόταν στην ιδιοτελία της μεταμοντέρνας συνειδησης. Κι αλλιώς: αυτή η γενιά, η δική μου, ήταν η γενιά των Κοντορεβυθούληδων, αυτών δηλαδή που οι γονείς τους τούς ξωπέταξαν γιατί δεν είχαν αρκετό νόημα να τους δώσουν, κι εκείνοι νόμιζαν ότι θα βρουν το δρόμο της επιστροφής από το ατομικό στο κοινωνικό αραδιάζοντας ψίχουλα.

Τώρα, μέσα στην αφόρητη πίκρα των καιρών, δε μου αρκεί το ελάχιστο κέρδος να είμαι σε θέση να διαβάσω τη γενιά μου και τη γενιά των γονιών μου. Έτσι κι αλλιώς είμαστε ξωφλημένοι, δεν ενδιαφέρομαι για μας, δεν μας λυπάμαι και δεν επιχειρώ να μας δώσω κανένα άλλοθι.

Με συγκλονίζει όμως η άγνοιά μου για τις επόμενες γενιές, για όλους αυτούς τους ανθρώπους που ζουν ερήμην το αδιέξοδο. Τι λαχταρούν οι εικοσιπεντάχρονοι, τι ονειρεύονται οι δεκαπεντάχρονοι, τι δώρο θέλουν να τους φέρει ο Άγιος Βασίλης οι πεντάχρονοι; Μερικές φορές φαίνεται να εκλιπαρούν για ένα πατροπαράδοτο νόημα, για έναν κόσμο όπως τους τον μάθαμε μέσα από τα RPG στα οποία εμείς διαπρέψαμε. Άλλοτε φαίνονται έτοιμοι να μας δολοφονήσουν και να φτύσουν στους τάφους μας. Όχι μόνο δεν ξέρω τι θα κάνουν, αλλά δεν τολμώ να διανοηθώ καν τι θα ήταν καλύτερο να κάνουν. Με έναν εξαιρετικά ταπεινωτικό τρόπο, νιώθω ότι δεν έχω πια το δικαίωμα της άποψης.

Ίσως η απάντηση να βρίσκεται στα

πιο τρομακτικά τραγούδια της δικής τους παιδικής ηλικίας. Σε τραγούδια που μπορεί να μοιάζουν με αυτό:

Μου είπαν να μην κάνω όνειρα τρελά, να μην τολμήσω να κοιτάζω τα αστέρια, μα εγώ ποτέ μου δεν τους πήρα σοβαρά, πήρα τον κόσμο ολόκληρο στα δυο μου χέρια.

Θέλουνε τώρα να μου φτιάξουν μια φωλιά,

που εκεί πάνω της το φόβο, την ασχήμια κι ένα κλάμα γοερό και μια αλυσίδα βαριά, κουβαλάει την κατάρα των θεών και τη βλασφημία.

Δε θα δακρύσω μια και δε θα φοβηθώ. Δε θα αφήσω να μου κλέψουν τα όνειρα μου, ελεύθερα, ψηλά, πολύ ψηλά πετώ κι όλοι ζηλεύουν τα περήφανα και αδέσμευτα φτερά μου.

Και περιμένω κι άλλα αδέρφια για να 'ρθουν σ' αυτήν την κορυφή που όλους περιμένει, αρκεί να μη δακρύσουν και να μη φοβηθούν σ' αυτήν την έξυπνη απάτη, την καλοστημένη.

(Διασκευή του Παύλου Φύσσα στο τραγούδι «Σιγά μην κλάψω» του Γιάννη Αγγελάκα) ■

ΞΟΔΕΥΟΝΤΑΣ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΟΥΜΕ ΜΕΛΛΟΝ...

Κάνε πίσω...

...ήρθε καιρός να ξεχάσεις όσα ως τώρα νόμιζες απλά

νίκος

«Το πολυτεχνείο πέθανε», θα σου πουν. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Οι γιορτές και οι παράτες έχουν πια καταντήσει μια φενάκη, μια οδυνηρή εξαπάτηση, μια οφθαλμαπάτη. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Κάποιοι αγωνιστές άλλωστε έκαναν ταμείο και ρευστοποίησαν τους αγώνες του Νοέμβρη του 73 προς ίδιον όφελος. Εξαργύρωσαν τον επαναστατικό αγώνα με πέτσινες, λευκές ιδεολογικές επιταγές πολυτεχνείου, που μόνοι τους εξέδωσαν εις διαταγήν υμών των ιδίων. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Το πολυτεχνείο υπήρξε η ιδεολογική μήτρα του μεταπολιτευτικού τερατουργήματος, που ψυχορραγεί. Μια μερίδα όσων συμμετείχαν στην κατάληψη υπήρξαν οι πρόθυμοι ηλίθιοι νεροκουβαλητές της μεταπολιτευτικής «δημοκρατίας». Σαράντα χρόνια τώρα μας έβγαλε την ψυχή αυτό το πουτανάκι. Γαμήθηκε άγρια με κάθε νταβατζή με όλα τα ντόπια και ξένα συμφέροντα. Αν δεν ήταν το πο-

λυτεχνείο δεν θα τα'χαμε αυτά. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Εκατό - το πολύ διακόσιοι - εξεγερμένοι, από τις χιλιάδες που τρώγανε τις καρπαζιές στα αστυνομικά τμήματα, ανεγκύστηκαν ξαφνικά από τα ανήλιαγα υπόγεια του ΕΑΤ - ΕΣΑ στα ρετιρέ της εξουσίας, επέστρεψαν πρώτη θέση από τα ξερονήσια, έσκισαν το δικό τους «φάκελο» και μισθώσαν χώρους για το δικά μας «φακελώματα», κατήγγησαν τα πιστοποιητικά εθνοφοροσύνης και κοινωνικών φρονημάτων και τα αντικατέστησαν με μπλε και πράσινα πλαστικά σημαιάκια. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Οι καταληψίες του χθες είναι οι εξουσιολάγνοι των σαράντα ετών της μεταπολιτευτικής μας ιστορίας. Οφίτσια, καρέκλες, επιδοτήσεις. Ανάπτυξη με τσιμέντο και ασφάλτο. Πεινασμένοι τότε, αδηφάγοι μετά. Δίχως αξιακό σύστημα, χωρίς ιδεολογικές σταθερές, αδίστακτοι και επικίνδυνοι. Κοινωνικά λιγούρηδες, κατασπάραξαν βουλευτικά κι αχόρταγα το μέλλον μας. Παραδομένοι σε ένα kitch

αστισμό, ανέβηκαν ιλιγγιωδώς την πυραμίδα και ξεθεμελίωσαν τα πάντα. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Άντε να τελειώνουμε σιγά-σιγά με δαύτους. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Μαζί όμως να τελειώνουμε και με το «πολυτεχνείο». Σε εισαγωγικά να μπαίνει ο όρος. Να συνδηλώνει το κακό, το ψέμα, την απάτη. Να ξαναγράψουν την ιστορία οι μελετηροί. Όσοι τότε «διάβαζαν». Να ξαστοχήσουμε και λίγο, δεν πειράζει. Εν ανάγκη να την πλαστογραφήσουμε την ιστορία βρε αδερφέ. Οι νέοι να συμμορφώνονται πιο εύκολα. Να κάθονται φρόνιμα, να αποδέχονται, να αναγνωρίζουν το καθεστώς, να μην προβάλλουν αντίσταση. Έτσι να πορευθούμε από δω και πέρα: Κυνικά και όμορφα. **Γιατί να ξοδευτείς;**

Τα παιδιά μας να μάθουν την άλλη ιστορική αλήθεια:

Ότι το «πολυτεχνείο» ήταν το τίποτα. Το μηδέν.

Να μην ξοδεύονται αυτά, να μην ξοδεύμαστε και μεις. ■

*Να ξοδεύομαστε υπέρ του μηδενός
για να μην στο μηδέν υποχωρήσουμε
Λέξεις από το πένθος μας
να κλέβουμε ανοιχτές
για να μην στο πένθος κλειστούμε
Να μεταφράζουμε την απελπισία σε όρεξη,
της ψυχής μας τη σάρκα να δειπνούμε
για να μην το κενό μας βροχίσει
Μπαίγνιο του χρόνου μην ξεπέσουμε
Του κυνισμού
κόκαλο
μην αφεθούμε*

Παντελής Μπουκάλας,

Στον αστερισμό του κυνός,
(Σήματα Λυγρά, 1992).

«ΘΕΛΕΙ ΑΡΕΤΗΝ ΚΑΙ ΤΟΛΜΗΝ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» λέει η επιγραφή μπροστά στο γλυπτό του Μέμου Μακρή που βρίσκεται στο προαύλιο του Πολυτεχνείου.

έτη τεσσαράκοντα

sine lege

// θέλω να φύγω // να φύγω // να φύγω // μακριά από τούτο τον τόπο // με τους μπλε και τους πράσινους ανθρώπους // μακριά από τα δημοκρατικά χαστούκια // να μην ξανακούσω τους συγχαρητήριους υπουργούς // να μην ξαναδώ τους αλητήριους φονιάδες // να ζήσω κάπου ελεύθερα //

// τι πάει να πει ελεύθερα //

// ελευθερία σημαίνει να γεννήσω τα παιδιά μου // χωρίς να πληρώσω τρεις μισθούς σε γιατρούς // να τους διαβάσω γώγου τις νύχτες για να κοιμηθούν // να βρίσκω λόγους να χαμογελάω κάθε πρωί // να μην μετρώ τα πενηντάλεπτα // για να βγει ο μήνας //

// πού πάνε οι μήνες όταν φεύγουν //

// έμαθα τους γαμημένους τους νόμους // τόσα χρόνια // όταν ορκίστηκα // έδωσα όρκο μπροστά σε δικαστή // κι ήμουν η μόνη ανάμεσα σε δέκα // εκείνη τη μέρα // που έδωσα υπόσχεση σε μένα // και όχι σε θεό χριστιανικό // μια υπόσχεση απλή // να κοιμάμαι ήσυχη τις νύχτες // και να περπατάω με το κεφάλι μου ψηλά τα πρωινά // μα πάνω από όλα // να βοηθάω //

// αλληλεγγύη //

// εκείνη τη μέρα // κανένας δεν ήξερε // είχαν ξεμείνει βλέπεις οι συνθήκες από κίνητρα // μάλλον είχαν πεθάνει σε κάποιο υπόγειο της οδού μπουμπουλίνας // το μόνο που ξέρανε // ήταν αυτό //

// ψωμί // παιδεία // ελευθερία //

// ένα // ένα // τέσσερα //

// πέρασαν σαράντα χρόνια // πες μου πάλι πατέρα για κείνες τις μέρες // ρουφούσα ηδονικά τις αφηγήσεις // κάποιος ποιητής έγραφε ποιήματα στους τοίχους του κελιού του // με το αίμα του // άγρια χρόνια // και με βεβαρυσμένο παρελθόν ο διομήδης // κι ένας άλλος νέος // πήρε άνωθεν εντολή // να πάρει το τανκ // και να ορθωθεί μπροστά σε άλλους νέους //

// οι αφηγήσεις του δεν με πείθουν //

// η απείθεια θα ήταν και θα είναι για πάντα η μοναδική του επιλογή //

// όλο γιατί ρωτάω // κι απάντηση δεν παίρνω // να αλλάξουμε τα γιατί // να μη ρωτάμε πια // να μάθουμε να ζούμε με τα επειδή // μόνοι μας να δώσουμε τις απαντήσεις // τρία χρόνια τώρα // με είπες αστεία // με είπες γραφική // με είπες αλλοπαρμένη // μα κάπου μέσα σου // το νιώθεις // δεν μπορεί // τους αφήνεις // να μην σε αφήνουν // να ζήσεις //

// τρία χρόνια // και το αποκορύφωμα // μια τεράστια σβάστικα ανεμίζει από πάνω μας // κι όλοι μας // δεν ξέρουμε // δεν είδαμε // διαβάσαμε τότε // δεν καταλάβαμε πώς έγινε // δεν μας αφορά // μέχρι το επόμενο μαχαίρι // μετά το χάος //

// μας κυβερνάνε // τα μαχαίρια // οι ταράτσες // οι γραβάτες // τα κλομπς //

// τι άραγε // ποια αιτία // να οδηγή κάποιον // να γίνει αστυνομία //

// ο ποιητής έγραφε // πως θέλει να νικήσει // γιατί δεν μπορεί να νικηθεί // εγώ ξέρω μόνο // πως και σήμερα // σαράντα χρόνια μετά // οι άνωθεν εντολές // αλωνίζουν στις ζωές μας //

// θα σου πω ένα μυστικό // δεν θα φύγω // υποσχέθηκα πως δεν θα σκύψω το κεφάλι // θα μείνω εδώ // φτωχή // ποτέ δεν με ένοιαξε // θα είμαι εδώ // μπροστά σε κάθε τανκ // θα είμαι εδώ // με άδειο πορτοφόλι // γιατί ο αγώνας // δεν γίνεται για τις τσέπες // ο αγώνας συνεχίζεται για το μυαλό // θα είμαι εδώ // γιατί ο παύλος φύσας και ο σαχτζάτ λουκμάν // είναι αδέρφια μου // κι ας μην τους γνώρισα ποτέ // θα είμαι εδώ // γιατί ανατριχιάζει κάθε κύτταρό μου // μπροστά στη μάχη // για τη λευτεριά // θα είμαι εδώ // γιατί θα χαρίζουμε // ο ένας στον άλλον // αρετή και τόλμη // και γιατί // στο τέλος // θα νικήσουμε // και θα μας τραγουδάει ο νικόλας //

// venceremos // ■

Τα ενυπόγραφα κείμενα/άρθρα που δημοσιεύονται εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις των συγγραφέων, ακόμη κι αν είναι μέλη της συντακτικής ομάδας και δεν απηχούν απαραίτητα τις απόψεις του ἔστω.

Κανένα μέρος του παρεχομένου στους αναγνώστες περιεχομένου του εντύπου δεν αποτελεί και δεν μπορεί να θεωρηθεί σε καμία περίπτωση, ευθέως ή έμμεσα, παρότρυνση, οδηγία, συμβουλή ή προτροπή για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη, αντιθέτως

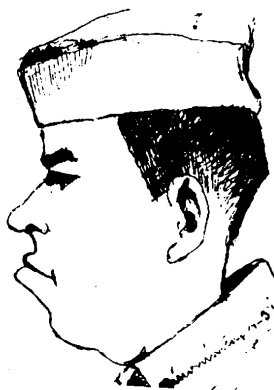
εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναγνωστών κατόπιν προσωπικής αξιολόγησης να ενεργήσουν με βάση τη δική τους βούληση, αποκλεισμένης οιασδήποτε ευθύνης μας.

Ο στίχος της προμετωπίδας του ἔστω «Μικρές περιπλανήσεις μ' εκείνους που δεν ήρθαν...» προέρχεται από το τραγούδι *Μικρές Περιπλανήσεις* (1992), Στίχοι: Στέργιος Παπαποστόλου, Μουσική: Νίκος Αρμπιλιάς.

Οι Εξορίες Εντός και Εκτός Μας

Η παρέα του Έστω έχει μια ιδιαίτερη σχέση με τις εξορίες. Ίσως να φταίει ο Άλντους που προσπαθεί να μας πείσει ότι το να σε στέλνουν σε ένα νησί ως εξόριστο είναι μεγάλη τύχη (βλ. σελίδα 18). Σε αυτές τις εξορίες - επιμένει - συναντάς τους πιο ενδιαφέροντες ανθρώπους που μπορεί κανείς να βρει στον κόσμο. «Όλους εκείνους που δεν είναι ικανοποιημένοι από την ορθοδοξία, και που έχουν ανεξάρτητες δικές τους ιδέες. Μ' άλλα λόγια, όλους όσους έχουν κάποια αξία.»

Μπορεί από την άλλη να μας παρασύρουν τα ημερολόγια του Ρίτσου που σε τόπους εξορίας γράφει ποιήματα «όχι με λέξεις, όλο με κίτρινα κρινάκια», ή ο Θανάσης Βέγγος μαζί με το Νίκο Κούνδουρο που ο δικός τους δρόμος για την τέχνη πέρασε αναγκαστικά από τη Μακρόνησο επιβεβαιώνοντας, άθελα τους, τα λόγια που δεκαετίες πριν έγραφε ο Άλντους.

Σκίτσο του Θανάση Βέγγου από τον Νίκο Κούνδουρο στην Μακρόνησο.

Μα πιο πολύ απ' όλα μας παρασύρει το δικό μας (α)κακο αρνι που του αρκεί μια κουβέντα για να αρχίσει το ανήσυχο και άτακτο μυαλό του τα ταξίδια από την παλιά στην νέα μορφή εξορίας

«που αργά και κατόπιν σχεδίου επιβάλλεται σε οποιαδήποτε φωνή αντίδρασης». Κάπου εκεί έρχονται στο μυαλό οι στίχοι του Νεγρεπόντη με την φωνή του Κηλαηδόνη για να μας θυμίσουν πως κατά πάσα πιθανότητα ότι ήταν «του παππού ο παππούς» μάλλον θα γίνει και «του πατέρα ο γιος».

Και πριν προλάβει η ευχάριστη προοπτική των «διακοπών» να μας γλυτώσει από το στρες της σκληρής καθημερινότητας, πριν καν προλάβουμε να πανηγυρίσουμε, η Μαμά Πραγματικότητα έρχεται να μας προσγειώσει. Εξορίες βρίσκονται παντού! Στην Ιστορία, σε αναμνήσεις, στο παρελθόν, στο μέλλον, έξω από εμάς μα πάνω και πέρα απ' όλα **μέσα μας!** Για όλες τις άλλες εξορίες υπάρχουν λόγοι, υπάρχουν τρόποι, υπάρχουν διαφυγές. Τις μέσα μας εξορίες τις κουβαλάμε μαζί όπου κι αν πάμε. Αλλά αυτή είναι μια άλλη ιστορία...

Θα επανέλθουμε ...στις Εξορίες... ■

ΣΤΗ ΓΥΑΡΟ ΑΔΕΛΦΕΣ ΜΟΥ, ΣΤΗ ΓΥΑΡΟ

Μακρόνησος macht frei *

Υπάρχει καλύτερη Αιλάδδα, και τη θέλουμε

γράφει το
(α)κακο αρνι.

31 Οκτωβρίου 2013

“Είσαι στο σούπερ μάρκετ; Θέλεις να αγοράσεις γάλα για το παιδί σου και δεν έχεις δύο ευρώ; Ο μαυραγορίτης της γειτονιάς σου είναι εδώ για σένα. Πιάσε μια πένσα, ξεριζώσε το χρυσό σου δόντι και πάρε ένα κουτί γάλα.”

Πατριώτες και πατριώτισσες!

Ίσα που προλαβαίνετε τη νέα, μεγάλη προσφορά της αξιοτίμου ελληνικής συγκυβερνήσεως. Διαβάστε προσεκτικά τις αποκλειστικές ειδήσεις που τζάμπα και βερεσέ σας προσφέρει η στήλη μας και γίνετε ένας από τους πρώτους τυχερούς της νέας, κα-τα-πλη-κτι-κής χρονιάς που βρίσκεται ήδη προ των πυλών. Σας παρουσιάζουμε σήμερα απόρρητα έγγραφα των συνομιλιών των κυβερνητικών στελεχών προδοτών με τους τραπεζίτες-ενομένους-ποτέ-νικημένους.

Η προσφορά των εγγράφων αποτελεί ευγενική χορηγία του αξιοτίμου μαϊντανού-δουλειά-δεν-είχε-ο-διάλογος-γαμούσε-τα-παιδιά-του, κυρίου Πάγκαλου.

Ενώ τα καταστήματα ξεκινούν ήδη τις πυρετώδεις προετοιμασίες για τις άγιες μέρες των Χριστουγέννων και οι καταστηματαρχές δεσμεύονται να παραμείνουν τα μαγαζιά ανοιχτά όλο το 24ωρο, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι χιλιάδες αγοραστών που αναμένεται να συρρεύσουν στο κέντρο αλλά και τα προάστια της πόλης και να μην αγοράσουν τίποτα απολύτως γιατί ούτε πενήντα λεπτά για κουλούρι δεν υπάρχουν εις τσέπας των, ο μεγάλος αγωνιστής του Έθνους και αριστούχοςSS απόφοιτος της Μεγάλης των Μπάτσων Σχολής κ. Αντώνιος Σαμαράς έχει ήδη από μηνών ξεκινήσει διαβουλεύσεις με τα συντρόφια του τα εθνίκια, προκειμένου να εξασφαλίσει την άδεια των Μεγάλων Δυνάμεων για δημιουργία ελεύθερου κάμπινγκ εις τας νήσους Γυάρο, Μακρόνησο και Άη-Στράτη. Για να μπορέσει η αξιοσέβαστη συγκυβέρνησής μας να εκμεταλλευτεί οικονομικώς τας περιοχάς αυτές προαπαιτείται φυσικώς η συγκατάθεσις των χω-

ρών που έχουν στην πλήρη κυριότητά τους τους τόπους αυτούς.

Στο πλαίσιο λοιπόν των οδηγιών της Τρόικα που αποφασίζει και διατάσσει δια τα πάντα, η αιλυννηκή Κυβέρνησις υποχρεούται, σύμφωνα με τα επίσημα έγγραφα, δια τα εξής: άπασαι αι εν Ελλάδι περιοχαί δέον όπως υπαχθούν εις καθεστώς οικονομικής εκμεταλλεύσεως, μη εξαιρουμένων και των ιστορικών νήσων μαρτυρικών εξοριών. Μετά τις απαραίτητες νομικές διαδικασίες - όπερ μεθερμηνευόμενον εστί η αποψίλωση της πλήρους κυριότητος των Μεγάλων Δυνάμεων και η μεταβίβαση της επικαρπίας των εις χείρας της Κυβερνήσεως - ο αξιοτίμος Ηρώθυπουργός Απορεί-και-ο-ίδιος-πώς-έγινε-Πρωθυπουργός καταστρώνει λαμπρά σχέδια για τα νησιά μας, καθώς σκοπεύει να ανεγείρει εκεί λαμπρά νεκροταφεία ιδεών και αντίθετων απόψεων. «Στόχος μας είναι να ξεπεράσουμε σε βιαιότητα και ωμότητα ακόμα και τον λαμπρόν ηγέτην του Έθνους, κύριο Ιωάννη Μεταξά, καθώς και τους αξιοτίμους κύριους Συνταγματάρχες της Χούντας. Μαζί μπορούμε να τα καταφέρουμε.», δήλωσε προ ολίγου έξω από

το Μέγαρο Μαξίμου, ενώ πίσω του χαριεντιζόταν on camera ο εξίσου αξιότιμος κύριος Κεδίκογλου μετά μιας ξανθής υπάρξεως που διόλου απίθανο να δουλεύει σε κανά Υπουργείο λιμάροντας νύχια και να τσεπώνει κανά τριχίλιaro μηνιαίως.

Οι νέες κατασκηνώσεις θα απευθύνονται αποκλειστικώς εις αναρχοάπλυτα στοιχεία με μούσια και ιδιαίτερη κινητικότητα εις τα σόσιαλ μύδια, ως ένδειξη μεγαλοψυχίας του Καθεστώτος. «Να τους πάμε εκεί, να τους αφήσουμε άνευ διαδικτύου, που έχει αποδειχθεί ιδιαίτερος επικίνδυνος για την επιβίωση

του ληστρικού μας συστήματος, να τους δίνουμε και καμιά ριζογκοφρέτα το μήνα, κι άστους να χτυπιούνται» όπως αφήνουν να διαρρεύσει επίσημοι κυβερνητικοί κύκλοι.

Λαέ, τώρα πια μπορείς κι εσύ να συμμετέχεις ενεργά στη Σωτηρία της Πατρίδος Μπέλλου. Κατάδωσε κι εσύ έναν αντικαθεστωτικό που γνωρίζεις, στείλε κι εσύ έναν αντιδραστικό στα ξερονήσια, απάλλαξε κι εσύ τον τόπο από τους κομμουνιστάς. Τώρα, όλοι μαζί μπορούμε να χτίσουμε την Αιλάδα του Μέλλοντος Θανάτου.

υ.γ. 1: Μέσα σε σούπερ μάρκετ

θα μπορούν πλέον οι μαυραγορίτες του Έθνους να επιτελούν το θεάρεστον έργο τους. Είσαι στο σούπερ μάρκετ; Θέλεις να αγοράσεις γάλα για το παιδί σου και δεν έχεις δύο ευρώ; Ο μαυραγορίτης της γειτονιάς σου είναι εδώ για σένα. Πιάσε μια πένσα, ξερίζωσε το χρυσό σου δόντι και πάρε ένα κουτί γάλα. Αυτή είναι η αληθινή ανάπτυξη κατάντια που μας υποσχέθηκαν, και αυτήν θα έχουμε.

υ.γ. 2: Παιδες, τα λέμε στα ξερονήσια. Το νου σας.

Μετά τιμής βδελυγμίας,

(a)kako arni ■

* Στην είσοδο των ναζιστικών στρατοπέδων συγκέντρωσης που δημιούργησε ο Αδόλφος Χίτλερ υπήρχε η εξής πινακίδα: Arbeit macht frei (μτφ.: Η εργασία απελευθερώνει). Η φράση αυτή, παρασύροντας έστω και παροδικά τις κοινωνίες - και κυρίως τη γερμανική - δημιουργούσε την εντύπωση πως οι χώροι αυτοί είναι χώροι εργασίας και τίποτα άλλο, ενώ ταυτόχρονα εξυμνούσε την αξία της εργασίας. Η φράση παραπέμπει φυσικά και στο περιβόητο «Εργασία και Χαρά» της Μεταξικής δικτατορίας εν Ελλάδι, γεγονός που αποδεικνύει ιστορικά την τάση των φασιστικών και δικτατορικών καθεστώτων να υμνούν την εργασία όλων των μορφών, να καλύπτονται πίσω από τη φερόντα της δήθεν ανάπτυξης και να παρουσιάζουν στο κοινό ένα τελείως διαφορετικό προσώπιο από αυτό που στην πραγ-

ματικότητα είχαν.

Λεπτομέρεια της κεντρικής πύλης στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Νταχάου στη Γερμανία όπου φαίνεται το γνωστό σύνθημα «Arbeit Macht Frei».

Το (a)kako arni πήρε αφορμή από τη φράση αυτή για να περιγράψει το

«θαύμα που συντελείται στη σημερινή ελληνική κοινωνία», για να θυμηθεί τα αίτια των μαρτυρικών νησιών εξορίας και για να ταρακουνήσει λίγο τους εγκεφάλους υμών περί της σημερινής μορφής εξορίας που αργά και κατόπιν σχεδίου επιβάλλεται σε οποιαδήποτε φωνή αντίδρασης. Περαιτέρω μας.

Το (a)kako arni θα το βρείτε να βελάζει στην **μαύρη πλευρά** της στάνης, στο www.gosheep.gr/black. Στην είσοδο του παχνιού του γράφει:

τις νύχτες για να κοιμηθώ μετράω λύκους αλλά μόνο μέχρι το εννιά γιατί μετά γίνονται αγέλη και φοβάμαι. όταν μεγαλώσω θα παντρευτώ τον ασπροδόνη και μαζί θα καταρρίψουμε όλα τα στερεότυπα του μάταιου τούτου κόσμου

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΞΟΡΙΑΣ I

Ήμερολόγια Έξορίας

Γιάννης Ρίτσος.

27 Οκτωβρίου 1948

Έδω τ' άγκάθια είναι πολλά -
άγκάθια, καστανά, κίτρινα άγκάθια,
σ' όλο τὸ μάκρος τῆς μέρας, ὡς μέσα στὸν ὕπνο.
Όταν περνούν τὸ συρματόπλεγμα οἱ νύχτες
ἀφήνουν μικρὰ κουρέλια ἀπ' τῆ φοῦστα τους.
Τὰ λόγια ποὺ μᾶς φάνηκαν ὁμορφα κάποτε
χάσαν τὸ χρώμα τους σὰν τὸ γιλέκο τοῦ γέρου στὸ σεντοῦκι
σὰν ἓνα λιόγευμα σβησμένο στὰ τζάμια.
Οἱ ἄνθρωποι περπατᾶνε μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες
ἢ κάποτε χειρονομοῦν σὰ νὰ διώχνουν μία μύγα
ποὺ ξανακάθεται στὸ ἴδιο μέρος πάλι καὶ πάλι
στὰ χεῖλη τοῦ ἄδειου ποτηριοῦ ἢ πὶο μέσα
σ' ἓνα σημεῖο ἀπροσδιόριστο κι ἐπίμονο
ὅσο κι ἡ ἄρνησή τους νὰ τὸ ἀναγνωρίσουν.

29 Οκτωβρίου

Κοιμόμαστε λίγο - δὲ μᾶς φτάνει.
Όλη νύχτα ροχαλίζουν οἱ ἐξόριστοι -
κουρασμένα παιδιὰ, κουρασμένα.

Ἀπ' ὄξω εἶναι τ' ἀστέρια - πολὺ μεγάλα ἀστέρια
κουρεμένα ἀστέρια ποὺ οἱ τρίχες τους φυτρώνουν ἄγριες
σὰν τὸ κεφάλι τ' Ἀη-Γιάννη τοῦ Προδρόμου
ἢ σὰν τοῦ δικοῦ μας τοῦ Παναγιώτη.
Εἶναι καὶ τὰ μικρὰ βατράχια μέσα στὸ φλισκοῦνι.
Τὸ πρῶι μᾶς χτυπάει καταπρόσωπο ἓνας ρόδινος ἥλιος
καθρεφτισμένος μὲ τὸν πιὸ συνηθισμένο τρόπο στὴ θάλασσα
πέρα
ὁμοιος μὲ κεῖνες τὶς φτηνὲς ἐλαιογραφίες ποὺ πουλοῦν στὰ σκα-
λιὰ τοῦ Ἀρσακείου
κι εἶναι παραζένο ποὺ ἓνας τέτοιος ἥλιος μᾶς ἀρέσει.
Ένας-ένας, δυνό-δυνό, πολλὲς φορὲς καὶ πιότεροι
σταματᾶμε στὸ προαύλιο ἢ στὸ λόφο καὶ τὸν κοιτᾶμε.
Καὶ τοῦτος ὁ ἥλιος μᾶς χτυπάει μὲ δύναμη τὰ πρόσωπα
ὅπως ἐκεῖνος ὁ ξυπόλητος χωριάτης ραβδίζει
τὶς μυγδαλιὲς νὰ πέσουν τὰ στερνὰ τους μύγδαλα.
Ύστερα σκύβουμε τὰ μάτια, κοιτᾶμε τὰ παπούτσια μας,
κοιτᾶμε τὸ χῶμα. Δὲν ἔπεσε τίποτα.
29 Οκτωβρίου
Ἀνάμεσα στ' άγκάθια καὶ στὰ πεσμένα φύλλα

βρήκαμε μία γυμνή γαϊδουροκεφαλή -
 ίσως και νάναι το κεφάλι του καλοκαιριοῦ
 ἔτσι ἀφημένο στις βρεγμένες πέτρες
 καὶ γύρω του κάτι μικρὰ γαλάζια λουλούδια
 ποὺ δὲν ξέρουμε τ' ὄνομά τους.
 Ἄν φωνάξει κάποιος πίσω ἀπ' τὸ φράχτη
 ἢ φωνὴ του κατακάθεται γρήγορα στὸ χῶμα
 σὰν ἓνα χωνὶ ἀπὸ στρατσόχαρτο γεμάτο μαύρη σταφίδα.
 Τὸ βράδι ἀκοῦμε πέρα στοὺς λόφους
 ποὺ ἀλλάζουν τὸν ξεφούσκωτο τροχὸ τοῦ φεγγαριοῦ.
 Ἀργότερα τὰ πράγματα ξαναβρίσκουν τὴ θέση τους
 ὅπως βρίσκεις τυχαία στὸ προαύλιο
 τὸ καφετὶ κουμπὶ τοῦ σακκακιοῦ σου - καὶ ξέρεις:
 δὲν εἶναι διόλου ἓνα κουμπὶ ἀπὸ τις στολὲς
 τῶν θεατρίνων τοῦ καλοκαιριοῦ - ὄχι, διόλου -
 ἓνα κοινότατο κουμπὶ ποὺ πρέπει νὰ τὸ ράψεις πάλι στὸ σακκάκι
 σου
 μ' ἐκείνη τὴν ἀδέξια, εὐγενικὴ προσοχὴ
 τοῦ πάντοτε μαθητευόμενου.

1 Νοεμβρίου

Ἡ καταχνιὰ ἔχει μαῦρες φτεροῦγες σὰν τὶς κάργιες
 δὲν ἔχει διόλου μάτια
 ψάχνει μὲ τὴν τυφλότητά της τὰ μάτια μας τὶς τσέπες μας
 ὅπως ἡ γριὰ χαρτορρίχτρα τὴν παλάμη μας.
 Τίποτα δὲν μπορούμε πιά νὰ κρύψουμε.
 Ἐδῶ τὰ πράματα βγαίνουν τὰ μέσα ἔξω
 ὅπως μιὰ λερωμένη κάλτσα ποὺ τὴ βγάζουμε πρὶν ἀπ' τὸν ὕπνο
 κι ὅλα τὰ πόδια εἶναι γυμνὰ καὶ τὰ πρόσωπα τὸ ἴδιο.
 Μέρα τὴ μέρα ὅλοι μιλάμε πιά στὸν ἐνικό.

Κάθε ἴσκιος ἔχει τὸ σχῆμα του θυμήσου
 μὰ ὁ ἴσκιος ἀπ' τὸ ἄφαντο χέρι τῆς μητέρας
 παίρνει τὸ σχῆμα κάθε φωνῆς ποὺ δὲ σοῦ ἀντιστέκεται
 γίνεται τὸ φλιτζάνι ὁ καφές, ἓνα κομμάτι ψωμί, τὸ θερμόμετρο
 ἀκόμη κι ἡ ξυριστικὴ μηχανὴ πλάι στὸ κύπελλο μὲς στὸ μικρὸ
 καθρέφτη.

Οἱ λάμπες τοῦ θαλάμου εἶναι δυό.
 Παστρεύουμε μ' ἐφημερίδες τὰ γυαλιά τους
 τόνα ἐσύ, τ' ἄλλο ἐγὼ - εἴμαστε τῆς ὑπηρεσίας σήμερα.
 Οἱ κινήσεις μας εἶναι ὅμοιες σχεδόν.

Δὲν κοιταζόμαστε.

Χαιρόμαστε αὐτὴ τὴν ὁμοιότητα.

Κοιτᾶμε ἀπ' τὸ παράθυρο τὸν οὐρανὸ χαμένο στὴν ὁμίχλη.

Ὅλα τὰ πράγματα λοιπὸν ἔχουν τὴν ἐκφραση τοῦ πάντα.

2 Νοεμβρίου

Ὁ Μῆτσος πῆρε σήμερα ἓνα γράμμα ἀπ' τὴ Σκόπελο.

Ἡ Αντιγόνη γράφει: «Τὸ νησιώτικο φθινόπωρο

γέμισε κίτρινα κρινάκια.

Καμμένη Μῆτσο - λέει - δὲ θὰ τὰ θυμᾶσαι κεῖνα τὰ κρινάκια·

δὲ σκάμπαζες ποτέ σου ἀπὸ βοτανικὴ».

Ὁ Μῆτσος

σκούπισε τὰ γυαλιά του, ξαναδιάβασε τὸ γράμμα. Δίπλα του

παρατημένο στις πέτρες τὸ «Εγχειρίδιο Φαρμακολογίας».

Χαμογελάει ὁ Μῆτσος. Βγάζει πάλι τὰ γυαλιά του. Δὲν τὰ σκου-
 πίζει.

Θέλω νὰ γράψω ἓνα ποίημα γιὰ τὸ Μῆτσο

ὄχι μὲ λέξεις

ὅλο με κίτρινα κρινάκια.

[...] ■

«ΘΑΥΜΑΣΤΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ» - Η ΑΥΣΤΟΠΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΜΑΣ

Στην εξορία γνωρίζεις ...τα καλύτερα παιδιά!

Απόσπασμα από το βιβλίο του Άλντους Χάξλεϋ σε μετάφραση Βασ. Α. Καζαντζή

«[...] Ο Αρχιμάγειρος, τώρα, είμαι
 εγώ. Εκείνον, όμως, τον καιρό ήμουν
 ένα φιλοπερίεργο μαρμιτόνι. Αρχισα να
 μαγειρεύω τα δικά μου πράγματα, κάτι
 πολύ ανορθόδοξα και παράνομα φαγητά.
 Ουσιαστικά, δηλαδή, εδώ που τα λέμε,
 έκανα πραγματική επιστήμη». Έμεινε για
 λίγο σιωπηλός. «Και τι συνέβη;», ρώ-
 τησε ο Άγριος. Ο Άρχοντας αναστέναξε.
 «Περίπου, αυτό που θα συμβεί και σε
 σας, νεαροί μου κύριοι. Παρ' ολίγον να
 με στείλουν εξορία σ' ένα νησί». Τα λό-
 για του έκαναν τον Μπέρναρντ να τι-
 ναχτεί απότομα. «Θα στείλετε εμένα σε
 νησί;». Αναπήδηξε, διέσχισε το δωμάτιο,
 και στάθηκε, μπροστά στον Άρχοντα, χα-
 μογελώντας. «Δεν μπορείτε να με στεί-
 λετε εμένα στο νησί. Δεν έχω κάνει τί-
 ποτα. Οι άλλοι φταίνε. Ορκίζομαι πως
 φταίνε οι άλλοι». Έδειξε με το δάχτυλο
 τον Χέλμχολτς και τον Τζων, . «Σας πα-
 ρακαλώ, μην με στείλετε στην Ισλανδία.
 Υπόσχομαι να κάνω ο.τι πρέπει. Δώστε
 μου μια ακόμη ευκαιρία. Σας παρακαλώ,
 δώστε μου μια ακόμη ευκαιρία». Τα δά-
 κρυα άρχισαν να κυλάνε στα μάγουλά
 του. «Σας επαναλαμβάνω, αυτοί φταίνε»,
 είπε με λυγμούς. «Όχι, στην Ισλανδία.
 Παρακαλώ την αρχοντοσύνη σας! Παρα-

καλώ!». Σε έναν παροξυσμό δουλοπρέ-
 πειας, έπεσε στα γόνατα, μπροστά στον
 Άρχοντα.

Ο Μουσταφά Μοντ προσπάθησε να
 τον σηκώσει αλλά ο Μπέρναρντ συνέ-
 χισε τα κλαψουρίσματα του, και τα λό-
 για βγαίνανε από το στόμα του ποτάμι.
 Στο τέλος ο Άρχοντας χρειάστηκε να χτυ-
 πήσει το κουδούνι και να φωνάξει τον
 τέταρτο γραμματέα. «Φέρτε τρεις στιβα-
 ρούς άνδρες», διέταξε, «και οδηγήστε τον
 κύριο Μαρξ σε ένα υπνοδωμάτιο. Δώστε
 του μια γερή πτητική δόση από “σόμα”,
 ξαπλώστε τον και αφήστε τον». Ο τέταρ-
 τος γραμματέας βγήκε και ξαναγύρισε με
 δυο οικοθεράποντες. Φυσικά, ήταν δίδυ-
 μοι και ντυμένοι πράσινα. Άρπαξαν τον
 Μπέρναρντ που βόγγαγε και κρούγαζε,
 και τον μετέφεραν έξω από το σπουδα-
 στήριο.

«Θα έλεγε κανείς πως είναι έτοιμος
 να κόψει τον λαιμό του», είπε ο Άρχο-
 ντας όταν έκλεισε η πόρτα. «Ενώ αν είχε
 έστω και λίγο κοινό νου, θα καταλά-
 βαινε πως η τιμωρία του, ουσιαστικά,
 είναι ανταμοιβή. Τον στέλνουν σ' ένα
 νησί. Δηλαδή κάπου όπου θα συναντή-
 σει την πιο ενδιαφέρουσα ομάδα αν-
 δρών ή γυναικών που μπορεί κανείς να

βρει στον κόσμο. Όλους εκείνους που,
 για κάποιον λόγο, είναι πολύ συνειδητά
 ατομιστές για να μπορούν να εντάσσου-
 νται στην κοινόβιο ζωή. Όλους εκεί-
 νους που δεν είναι ικανοποιημένοι από
 την ορθοδοξία, και που έχουν ανεξάρ-
 τητες δικές τους ιδέες. Μ' άλλα λόγια,
 όλους όσους έχουν κάποια αξία. Σας ζη-
 λεύω, κύριε Γουάτσον».

Ο Χέλμχολτς γέλασε. «Τότε γιατί δεν
 πάτε και σεις σ' ένα νησί;». «Γιατί εγώ,
 στο τέλος, προτίμησα την άλλη λύση»,
 είπε ο Άρχοντας. «Είχα να διαλέξω: ή θα
 με έστελναν σ' ένα νησί, όπου θα μπο-
 ρούσα να συνεχίσω τα πειράματά μου
 στην αφηρημένη επιστήμη, ή θα έπρεπε
 να μετάσχω στο Συμβούλιο των Αρχό-
 ντων με πρόβλεψη κάποτε να αποκτήσω
 τη δική μου περιοχή. Επέλεξα το δεύ-
 τερο ενδεχόμενο και λησμόνησα την επι-
 στήμη». Ακολούθησε σιωπή.

«Καμιά φορά», είπε, «μετανιώνω που
 δεν ακολούθησα την επιστήμη. Η ευτυχία
 είναι σκληρός αφέντης, ιδίως η ευτυχία
 των άλλων. Και είναι σκληρότερος αφέ-
 ντης κι απ' την ίδια την αλήθεια αν δεν
 είναι κανείς προκαλλιεργημένος να την
 αποδέχεται ασυζητητί». ■

Αφιέρωμα: Τοπική Αυτοδιοίκηση

Σε ακριβώς έξι μήνες ο ελληνικός λαός προσέρχεται στις δημοτικές και περιφερειακές κάλπες για την ανάδειξη των τοπικών του αντιπροσώπων. Με τον πολιτικό χάρτη αυτή τη στιγμή ασαφή, με το νομοθετικό υπόστρωμα αδιευκρίνιστο και με επιμέρους περιοχές - όπως και στη Κεφαλονιά - να μην γνωρίζουν στο «παρά πέντε» σε ποια διοικητική ενότητα θα ανήκουν, το έστο ρίχνεται στη μάχη των εκλογών, όχι για να διεκδικήσει σταυρούς και σταυρώσεις, αλλά με την ελπίδα και την πρόθεση να ξεκινήσει ένας πραγματικός διάλογος, γόνιμος και δημιουργικός, για όλα όσα σήμερα, άλλοι θα έπρεπε να συζητούν.

Το αφιέρωμα αυτό, κόντρα στις συνηθισμένες πρακτικές

δεν επικεντρώνεται στις διεκδικήσεις και τους διεκδικητές θώκων και αξιωμάτων ούτε στα καλλιστεία ικανότητας, ήθους και δημοφιλίας. Με τον ίδιο τρόπο δεν διεκδικεί κανένα αλάθητο στα αυτοδιοικητικά ζητήματα. Επιχειρεί όμως - και αυτό δεν το κρύβει - μήπως και την ύστατη αυτή ώρα, η προσοχή φύγει από ονόματα και φήμες και στραφεί στο αληθινό νόημα της τοπικής αυτοδιοίκησης και στα πραγματικά προβλήματα της τοπικής κοινωνίας. Άλλωστε, στις εποχές που ζούμε, η αυτοδιοίκηση δεν είναι παιχνίδι, αντιθέτως είναι πάνω από όλα και πρώτα από όλα πολιτική. Πολιτική για κοινωνίες που στενάζουν και τόπους που ελπίζουν, έστο και δύσκολα... ■

ΟΥΤΟΠΙΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ

(Αυτο)Οργάνωση της Διοίκησης

Για ένα Κίνημα...

Σταύρος Αντύπας.

“Κι επειδή, οι αιρετοί αντιπρόσωποί της, σε αρκετές περιπτώσεις αρκέστηκαν στο ρόλο των μαυροφόρων συνοδών μιας διαγεγραμμένης εξοδίου ακολουθίας, ήρθε η στιγμή, η νεκρική πομπή της αδράνειας και συχνά της μιζέριας, να αλλάξει πορεία”

Η ασφυκτική συγκυρία που βιώνει ο τόπος τα τελευταία πέντε χρόνια, ανέδειξε πέραν της κριτικής για όσα τη δημιούργησαν, την ανάγκη ολοένα και περισσότερης συμμετοχής της κοινωνίας, στις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις. Η εποχή, άλλωστε, που θιασώτες κεντρικών πολιτικών διευθετήσεων, καθήλωσε μεγάλα τμήματα της στην πολιτική αδράνεια και την κοινωνική αεργία, έχει παρέλθει οριστικά. Στα ερείπια λοιπόν μας χώρας που προσπαθεί να συντονίσει τα βήματα της με την ανάγκη των ανθρώπων για απλή επιβίωση, το όραμα για αμεσότητα στη λήψη των απο-

φάσεων, για διεύρυνση της συμμετοχής και ανάληψη πολιτικών δράσεων, καθίσταται εξίσου επιτακτικό και ακόμη πιο ουσιαστικό από την όποια διατυπωμένη - συχνά επικοινωνιακή και μόνο - αγωνία για κατάργηση των πολιτικών εκείνων θώκων και αξιωμάτων, που έφεραν μια ολόκληρη χώρα σε συνθήκες ανθρωπιστικής πλέον κρίσης και της αντικατάστασή τους από συλλογικές, πλειοψηφικές και αμεσο-αντιπροσωπευτικές διαδικασίες, στα κέντρα λήψης των αποφάσεων.

Όστρακο με το όνομα του Περικλή. Ο όρος όστρακο σημαίνει γενικά κάθε κυρτό αντικείμενο, ειδικότερα όμως κάθε τεμάχιο ή θραύσμα πήλινου αγγείου.

Τέτοια τεμάχια ή θραύσματα χρησιμοποιήθηκαν πολύ πρώιμα ως υλικό γραφής ή πινακίδια που χαράσσονταν με αιχμηρές γραφίδες ή γράφονταν με μελάνι επιγραφές σ' αυτά. Στην αρχαία Αθήνα, επίσης, τέτοια όστρακα χρησιμοποιούνταν και ως ψηφοδέλτια ιδίως σε ψηφοφορίες για εκτοπισμούς πολιτών τους γνωστούς **όστρακισμούς ή εξόστρακισμούς**, που ο θεσμός αυτός επεκτάθηκε αργότερα σ' όλο τον ελλαδικό χώρο.

Πηγή: wikipedia.org.

Ιστορικά και μόνο, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης, ήρθε να μεταφέρει στην πολιτική και αργότερα συνταγματική διάρθρωση, την αμυντική κυρίως ανάγκη των ανθρώπων, να δημιουργούν πόλεις, γειτονιές, ομάδες, παρέες, μέσα από τις οποίες και κυρίως μέσα από την εσωτερική τους συνοχή, η προστασία από κάθε είδους, μεγέθους και φύσεως επιβολή, θα τύχαινε μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας, απορροφώντας κοινωνικά με τη μέθοδο της διασποράς και της αλληλεγγύης, τις όποιες συνέπειες εθνικών, πολιτικών και κοινωνικών καταστροφών. Και έτσι πραγματικά, έγινε.

“Οχι ένα, αλλά πολλά «Γαλατικά χωριά», που με αίσθημα της ευθύνης και του ρόλου τους, θα δημιουργήσουν αυτόματα και αυτοοργανωμένα τις απαραίτητες δομές και διαδικασίες, για μια άλλη διοίκηση, άλλη πολιτική, άλλη πορεία.”

Σήμερα, στο σταυροδρόμι της πιο κρίσιμης στη σύγχρονη ιστορία, συγκυρίας, αναβίωσε και συνεχίζει να ανα-

βιώνει, ακριβώς αυτή η ενστικτώδης και γονιδιακά πλέον καταγεγραμμένη αγωνία της κοινωνίας, να αντιμετωπίσει δηλαδή απο κοινού, συλλογικά και αλληλέγγυα, τον εκσκαφέα που ετοιμάζει την οικονομική και σχεδόν βιολογική της θανά. Κι επειδή, οι αιρετοί αντιπρόσωποί της, σε αρκετές περιπτώσεις αρκέστηκαν στο ρόλο των μαυροφόρων συνοδών μιας διαγεγραμμένης εξοδίου ακολουθίας, ήρθε η στιγμή, η νεκρική πομπή της αδράνειας και συχνά της μιζέριας, να αλλάξει πορεία ακριβώς λίγο πριν τη στροφή και να αναζητήσει στα βάθη της ιστορίας της και για το μέλλον των παιδιών της, ένα νέο όραμα, συμμετοχής-δράσης-χειραφέτησης, αρχικά σε επίπεδο, γειτονιάς-κοινότητας-πόλης-νησιού και - γιατί όχι - στη συνέχεια και σε κεντρικό επίπεδο. Παραμερίζοντας αρχικά και κατα απόλυτη προτεραιότητα, τις σκόπιμες άνωθεν, διαιρετικές εντολές για διάσπαση αυτού που πραγματικά κάθε εξουσιαστικό σύστημα φοβάται, δηλαδή της κοινωνικής συνοχής και συσπείρωσης.

“Για να συμβεί αυτό, δεν απαιτείται η αναμονή μιας νομοθετικής ρύθμισης που δεν θα έρθει ποτέ από ένα πολιτικό σύστημα που στη τελευταία φάση της παρακμής του φοβάται ακόμη και τον ίδιο τον εαυτό του, θα έρθει όμως ή μάλλον μπορεί να έρθει, όταν η κοινωνία αποκτήσει την πολιτική βούληση να εγκατασταθεί στις διαδικασίες εκείνες που έμμεσες προς το παρόν θα μετατραπούν σε δυναμικές, άμεσες, συλλογικές και δραστικές.”

Στην αναγκαία αυτή πορεία, τα εμπό-

δια σίγουρα είναι πολλά και πάσης φύσεως. Τα Καλλικρατικά σύνδρομα διάρθρωσης κεντρικών και τοπικών εξουσιών, όπως και η πολιτική υπόσχεση για μελλοντική νομοθετική τους (και μόνο) κατάργηση, κρατούν το όραμα μιας εναλλακτικής κυριαρχικής εξουσίας, καθηλωμένο σε παλαιοκομματικά συστήματα πελατειακού και παραγοντικού χαρακτήρα. Τη στιγμή μάλιστα, που η κοινωνία αυτοοργανωμένα, συλλογικά και κινηματικά, θα μπορούσε ήδη να καταργήσει στη πράξη και όχι στα χαρτιά τις συστημικές αγκυλώσεις, ενσωματώνοντας στη πολιτική λειτουργία της, κινήσεις, ομάδες και κινήματα που δρουν αποσπασματικά και συχνά σπασμωδικά, όχι όμως και μεθοδευμένα ή αποτελεσματικά. Εάν δηλαδή, παράλληλα με τα αυτοφυή αυτά κινήματα, η ίδια η κοινωνία και οι άνθρωποι που τα αποτελούν, προχωρούσαν σε άμεσες και αντιπροσωπευτικές διαδικασίες, ανοικτές συνελεύσεις, συμβούλια γειτονιάς ή κοινότητας και στη «θεσμοποίηση» της παρουσίας τους, τότε κανένας πολιτικός εργολάβος δεν θα έβρησκε χώρο να σταθεί (εμπόδιο) και πεδίο (δόξης) να δραστηριοποιηθεί. Για να συμβεί αυτό, δεν απαιτείται η αναμονή μιας νομοθετικής ρύθμισης που δεν θα έρθει ποτέ από ένα πολιτικό σύστημα που στη τελευταία φάση της παρακμής του φοβάται ακόμη και τον ίδιο τον εαυτό του, θα έρθει όμως ή μάλλον μπορεί να έρθει, όταν η κοινωνία αποκτήσει την πολιτική βούληση να εγκατασταθεί στις διαδικασίες εκείνες που έμμεσες προς το παρόν θα μετατραπούν σε δυναμικές, άμεσες, συλλογικές και δραστικές. Και για να συμβεί αυτό, απαιτείται απλά ένα απλό(ικό) όραμα.

Ο δρόμος για τις επερχόμενες αυτοδιοικητικές εκλογές δεν είναι μεγάλος, δεν είναι όμως και μικρός. Λίγο πριν την αφετηρία, προκαλεί την πολιτική αλλά και κοινή λογική, το σχήμα μιας διαλυμένης οικονομικά και πολιτικά χώρας κι ενός λαού σε βαθειά κρίση, που ταυτόχρονα οφείλουν επί τιμή να προεδρεύουν στα σαλόνια της ευρωπαϊκής ανοργασμικής ολοκλήρωσης. Έξω από τις πόρτες της, μια κοινωνία που κοπιάζει να επιβιώσει και μέσα από αυτές, ένα ολόκληρο υπερκρατικό σύστημα οικονομικού δεσποτισμού που διαφεντεύει δείκτες, αριθμούς, παραδόσεις, έθνη, λαούς, κοινωνίες και κράτη.

Οι ακολουθούμενες πολιτικές που διαθλώνται από τις επιμέρους των κρατών εξουσίες και διαπερνούν στο κοινωνικό ιστό, χωρίς κανένα εμπόδιο, δια-

πραγμάτευση ή αντίσταση, το μόνο που απομένει για να αποκρουστούν, είναι η ίδια η κοινωνία. Όχι ένα, αλλά πολλά «Γαλατικά χωριά», που με αίσθημα της ευθύνης και του ρόλου τους, θα δημιουργήσουν αυτόματα και αυτοοργανωμένα τις απαραίτητες δομές και διαδικασίες, για μια άλλη διοίκηση, άλλη πολιτική, άλλη πορεία. Η αλληλεγγύη των ανθρώπων, η κοινωνική συνοχή, το τοπικό ιδίωμα, η ανθρώπινη ευαισθησία, η έκφραση και η δημιουργία, μόνο σε μικρές (των ελλήνων) κοινότητες, μπορούν να αποκτήσουν σάρκα και οστά.

“Τα Καλλικρατικά σύνδρομα διάρθρωσης κεντρικών και τοπικών εξουσιών, όπως και η πολιτική υπόσχεση για μελλοντική νομοθετική τους (και μόνο) κατάργηση, κρατούν το όραμα μιας εναλλακτικής κυριαρχικής εξουσίας, καθηλωμένο σε παλαιοκομματικά συστήματα πελατειακού και παραγοντικού χαρακτήρα”

Αρκεί για μια ακόμη φορά, να μην εγκαταλείψουμε τις τύχες ή τις ατυχίες μας στις μεγάλες του έθνους σχολές πολιτικών παραγόντων, αλλά συλλογικά, συσπειρωμένα και δυναμικά, επιχειρήσουμε το κίνημα και το όραμα μιας άμεσης, συλλογικής και ξεκάθαρης αυτοδιοίκησης, να το εγκαταστήσουμε μέσα από τους δρόμους, τις γειτονίες και τα χωριά, στις δομές μιας διοίκησης που ιστορικά και πολιτικά πηγάζει από το λαό και ασκείται γι αυτόν και όχι εις βάρος ή ερήμην του. Χωρίς μεγάλα ονόματα και πηγαίους τίτλους, με μόνη δύναμη τη δύναμη των πολλών, τη δικριτικότητα των ανωνύμων, την ορμητικότητα των νέων, την φαντασία των ανειδίκευτων, την ουτοπία μιας (τελικά) νίκης. Αυτά και τίποτα περισσότερο σε μια μάχη που πλησιάζει και που δεν πρέπει να χαθεί. ■

ΓΙΑ ΟΛΑ ΦΤΑΙΕΙ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ...

Για το σύστημα των εκλογών στην Αυτοδιοίκηση

Θάνος Αμπατζής.

Πάτρα, 10 Απριλίου 2013

“Δηλαδή η Αυτοδιοίκηση δεν έχει αιτήματα που να αμφισβητούν την σημερινή κατάσταση, που να τείνουν στην λύση των λαϊκών προβλημάτων, που να απαιτούν για την κοινωνία ρόλο και συμμετοχή. Και βεβαίως έχει φύγει από την πρακτική τους κάθε μορφή αγωνιστικής διεκδίκησης. Κατά τούτο αποτελούν μέρος του προβλήματος, πιστοποιούν την ανάγκη συνολικών ανατροπών πολιτικής και προσώπων.”

Έγιναν πριν λίγο καιρό, ανακοινώσεις-σκέψεις του Υπουργού, για το εκλογικό σύστημα των επόμενων εκλογών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Υπήρξαν και ορισμένες πρώτες αντιδράσεις.

Το πρώτο που πρέπει να διαγνώσουμε είναι το τι θέλει η Κυβέρνηση βάζοντας επί τάπητος συζήτηση για το εκλογικό σύστημα. Θέλει κατά την άποψη μας να στρέψει την συζήτηση σε ασφαλή για αυτήν μονοπάτια. Έξω και μακριά από τα πραγματικά προβλήματα της Αυτοδιοίκησης, στα ρηχά, και με έναν διάλογο εξ αντικειμένου αργό και μακροσκελή, να την εγκλωβίσει σε μία αντιπαράθεση ακίνδυνη και άνευ ουσίας.

Ας δούμε όμως ποια είναι τα σημαντικά, ποια θα έπρεπε να αποτελούν τις προτεραιότητες πολιτικών δυνάμεων και προσώπων, που θέλουν να δράσουν ή να υπηρετήσουν την Αυτοδιοίκηση:

1. Το πρώτιστο πρόβλημα σήμερα είναι η ίδια η ύπαρξη της Αυτοδιοίκησης. Η ύπαρξη της έστω με τα χαρακτηριστικά που γνωρίσαμε τις τελευταίες δεκαετίες. Είναι γνωστό, ότι τις τρεις τουλάχιστον τελευταίες δεκαετίες, η Αυτοδιοίκηση «μεταρρυθμίζεται» συνεχώς, χάνοντας λαϊκά της γνωρίσματα, σε μία πορεία πλήρους ενσωμάτωσης της, στο κρατικό σύστημα εξουσίας. Η «μεταρρύθμιση» ολοκληρώνεται με τον «Καλλικράτη», τον νόμο οδηγό λένε, για την

«οικονομική και διοικητική» αυτοτέλεια των ΟΤΑ. Δεν λένε ότι η διοικητική αυτοτέλεια θα στηρίζεται σε νόμους που επιβάλλει η Τρόικα και οι δικές της κυβερνήσεις, δεν λένε ότι η οικονομική αυτοτέλεια θα στηρίζεται στο προνόμιο επιβολής φόρων. Όχι στην μεταφορά πόρων αλλά στην επιβολή νέων φόρων! Ταυτόχρονα μεταφέρουν στους Δήμους εκατοντάδες νέες αρμοδιότητες, απαλλάσσοντας έτσι το Κράτος από τις αντίστοιχες δαπάνες.

Οι κάλπες των αυτοδιοικητικών εκλογών του 2010. Θα μοιάζουν με αυτές του 2014;

2. Το δεύτερο πολύ σημαντικό πρόβλημα, πρόβλημα των τελευταίων δεκαετιών, είναι η πλήρης ενσωμάτωση του πολιτικού προσωπικού της Αυτοδιοίκησης, στην πολιτική του Κράτους και την συνολική και αυτή που αφορά την αυτοδιοίκηση! Δηλαδή η Αυτοδιοίκηση δεν έχει αιτήματα που να αμφισβητούν την σημερινή κατάσταση, που να τείνουν στην λύση των λαϊκών προβλημάτων, που να απαιτούν για την κοινωνία ρόλο και συμμετοχή. Και βεβαίως έχει φύγει από την πρακτική τους κάθε μορφή αγωνιστικής διεκδίκησης. Κατά τούτο αποτελούν μέρος του προβλήματος, πιστοποιούν την ανάγκη συνολικών ανατροπών πολιτικής και προσώπων.

Πρέπει ωστόσο να διαπιστώσουμε, ότι η εφαρμοζόμενη πολιτική στην Τ.Α., προκαλεί ήδη, έντονα σημάδια πολιτικής χρεοκοπίας. Πρωτίστως των παρατάξεων και των προσώπων που ταυτίζονται και στηρίζουν την πολιτική της Κυβέρνησης και των μνημονίων. Στην συνείδηση της μεγάλης πλειοψηφίας των δημοτών, οι Δήμαρχοι και τα όργανα της Αυτοδιοίκησης, καταδικάζονται για την απραξία τους απέναντι στα Κυβερνητικά μέτρα, για την σιωπή και την συνενοχή

τους στις πρωτοφανείς και οργιώδεις περικοπές των πόρων της, εν τέλει στην συναίνεση τους στην σημερινή οικονομική ασφυξία των Δήμων. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο, ότι μέσα στην δίνη των περικοπών του προηγούμενου χρόνου, αντί άλλων διαμαρτυριών, οι Δήμαρχοι της ΚΕΔ, βρήκαν την ευκαιρία να «διεκδικήσουν» παράταση της θητείας τους για ενάμιση χρόνο! Το ίδιο βεβαίως ζήτησαν και οι 13 αιρετοί Περιφερειάρχες. Για να ολοκληρώσουν το έργο τους! Όλα αυτά την περίοδο, που περισσότερο από ποτέ στο παρελθόν, οι Δήμοι όφειλαν να είναι στο πλευρό της χειμαζόμενης κοινωνίας, να πρωτοστατούν και να οργανώνουν τους αγώνες της, να είναι με σαφήνεια αντίπαλοι της Κυβέρνησης, των μνημονίων, της εκποίησης του δημόσιου πλούτου, της καταστροφής της χώρας.

“Στην συνείδηση της μεγάλης πλειοψηφίας των δημοτών, οι Δήμαρχοι και τα όργανα της Αυτοδιοίκησης, καταδικάζονται για την απραξία τους απέναντι στα Κυβερνητικά μέτρα, για την σιωπή και την συνενοχή τους στις πρωτοφανείς και οργιώδεις περικοπές των πόρων της, εν τέλει στην συναίνεση τους στην σημερινή οικονομική ασφυξία των Δήμων.”

Με βάση όλα τα παραπάνω, όλες «οι σκέψεις», αλλά και οι πρωτοβουλίες, εντάσσονται στην στρατηγική της διάσωσης αυτού του υποταγμένου συστήματος από την κατάρρευση. Και μέχρι τότε θα επινοηθούν και άλλα μέσα κάθε μορφής. Ας δούμε όμως λίγο αναλυτικότερα αυτές τις σκέψεις για τον εκλογικό νόμο της Τ.Α.

1. Το πρώτο που επιδιώκει ο κ. Υπουργός, είναι η κοινωνία να εμπεδώσει, ότι για ότι στραβό υπάρχει στους Δήμους, δεν φταίει η ουσία της πολιτικής που εφαρμόζουν, δεν φταίει ο οικονομικός στραγγαλισμός και η μνημονιακή πολιτική, δεν φταίει ο σχεδιασμός της ιδιωτικοποίησης των αρμοδιοτήτων τους και η κατάργηση κάθε κοινωνικού τους

ρόλου, αλλά φταίει κυρίως η επιφάνεια, ο «κομματισμός» που αίφνης ανακαλύψανε τώρα που η πολιτική τους επιρροή συρρικνώνεται.

“Φρόντισαν λοιπόν να «μεταρρυθμίσουν» την Αυτοδιοίκηση [...], να της αφαιρέσουν το πλεονέκτημα της εγγύτητας στον πολίτη, να την κάνουν μηχανισμό εφαρμογής της κρατικής πολιτικής, να την κάνουν «εργαλείο ανάπτυξης», δηλαδή υποταγή της στα ιδιωτικά συμφέροντα, φοροεισπράχτορα και φοροεπιδρομέα στην μόνη βέβαιη πηγή κέρδους, τις τσέπες των δημοτών.”

2. Το δεύτερο είναι, στην εποχή της πλήρους συρρίκνωσης της Δημοκρατίας στην πολιτική μας ζωή, την ώρα που το κοινοβουλευτικό πολίτευμα συνεχώς εκτρέπεται και τα Τροικανά διατάγματα κυριαρχούν για να τιθασεύσουν τις αντιδράσεις, γιατί η εξαθλίωση του λαού δεν επιβάλλεται χωρίς αυταρχισμό και καταστολή, θα ήταν αδιανόητο για το σύστημα εξουσίας να εξαιρεθεί η Αυτοδιοίκηση από το γενικό κλίμα. Φρόντισαν λοιπόν να «μεταρρυθμίσουν» την Αυτοδιοίκηση, όπως παραπάνω αναφέραμε, να της αφαιρέσουν το πλεονέκτημα της εγγύτητας στον πολίτη, να την κάνουν μηχανισμό εφαρμογής της κρατικής πολιτικής, να την κάνουν «εργαλείο ανάπτυξης», δηλαδή υποταγή της στα ιδιωτικά συμφέροντα, φοροεισπράχτορα και φοροεπιδρομέα στην μόνη βέβαιη πηγή κέρδους, τις τσέπες των δημοτών. Και για να γίνει σίγουρη η απόδοση των μέτρων, η Τροικανή «επιτήρηση», είναι προ των

θυρών κάθε Δήμου της χώρας.

3. Δεν υπάρχει, ως εκ τούτου, η παραμικρή αμφιβολία, ότι και το εκλογικό σύστημα που θα προταθεί, θα υπηρετεί τους συνολικούς πολιτικούς στόχους. Πολλώ δε μάλλον, όταν οι «σκέψεις» που ήρθαν στην δημοσιότητα, προσιδιάζουν σε καθεστώς φασισμού και μαζικής χειραγώγησης του πολιτικού φρονήματος. Τι λένε λοιπόν; Λένε, τέρμα οι δημοτικές παρατάξεις, τέρμα η οργανωμένη άποψη των δημοτών. Θα επιλέγουμε τους «άριστους», μεταξύ των πολλών, δεν θα μας νοιάζει τι λέει ο καθένας, δεν θα μάθουμε άλλωστε τι λέει, θα μάθουμε ίσως τις φωτογραφίες και το όνομα του. Δεν θα ξέρουμε με ποιους άλλους μπορεί να επικοινωνήσει, όλοι οι εκατοντάδες υποψήφιοι θα είναι γραμμένοι με αλφαβητική σειρά σε ένα ψηφοδέλτιο σεντόνι. Ναι! Προτείνουν το απόλυτα πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα!

Ποιος ευνοείται σε μία τέτοια εκλογική διαδικασία; Δεν ευνοούνται όσοι διαθέτουν «αναγνωρισιμότητα» και μεγάλη κοινωνική επιφάνεια; Ανεξάρτητα από το πώς την απέκτησαν; Δεν ευνοούνται όσοι διαχειρίστηκαν εξουσία και μάλιστα με τον γνωστό μέχρι σήμερα τρόπο, της ρουσφετολογίας, της συναλλαγής, των πελατειακών σχέσεων; Δεν ευνοούνται δηλαδή οι επίλεκτοι και ημέτεροι των κομμάτων εξουσίας, Δήμαρχοι, πολιτευτές, Νομαρχιακοί παράγοντες, στελέχη του κρατικού μηχανισμού; Δεν ευνοούνται εν τέλει, όσοι έχουν οικονομική επιφάνεια, αγοράζοντας σελίδες και τηλεοπτικό χρόνο, για την προσωπική τους προβολή, δεν έχουμε δει μέχρι τώρα δεκάδες τέτοιους σωτήρες; Με ποια κριτήρια, αυτοί είναι οι «άριστοι», και όχι ο καθημερινός συμπολίτης μας, που ανησυχεί, που σκέπτεται το κοινό καλό, που μάχεται για αυτό, που συμπαρατάσσεται με τους συμπολίτες του, που πιστεύει στην δύναμη της συλλογικότητας και του κοινού αγώνα;

Όχι! Τα Δημοτικά Συμβούλια, δεν εί-

ναι και δεν πρέπει να γίνουν τεχνοκρατικά συμβούλια ανωνύμων εταιρειών! Πρέπει να παραμείνουν πολιτικά όργανα, που να διεκδικούν και να κατακτούν αρμοδιότητες υπεράσπισης λαϊκών δικαιωμάτων, να διεκδικούν ρόλο στο πλευρό της κοινωνίας και των πολιτών. Ένας τέτοιος ρόλος, δεν μπορεί να υπηρετηθεί χωρίς κυρίαρχη την πολιτική άποψη, χωρίς κυρίως τις προοδευτικές, δημοκρατικές πολιτικές απόψεις, που με την δύναμη τους, την δύναμη των ιδεών, γίνονται προωθητική δύναμη των αλλαγών, που η Αυτοδιοίκηση και ο λαός έχουν ανάγκη.

“Ένας τέτοιος ρόλος, δεν μπορεί να υπηρετηθεί χωρίς κυρίαρχη την πολιτική άποψη, χωρίς κυρίως τις προοδευτικές, δημοκρατικές πολιτικές απόψεις, που με την δύναμη τους, την δύναμη των ιδεών, γίνονται προωθητική δύναμη των αλλαγών, που η Αυτοδιοίκηση και ο λαός έχουν ανάγκη.”

Θέλουμε να προωθήσουμε την δημοκρατία στους θεσμούς της Τ.Α.; Θέλουμε καλύτερη αντιπροσωπευτικότητα; Περισσότερο και αποτελεσματικότερο διάλογο, σύνθεση, συμμετοχή των συμπολιτών μας; Τότε υπάρχει τρόπος. Δοκιμασμένος, δημοκρατικός, ενωτικός, αποτελεσματικός. Το σύστημα της απλής αναλογικής. Χωρίς την σημερινή αντιδημοκρατική πριμοδότηση με το 60% των εδρών, όταν αυτό δεν θα αντιστοιχεί στους πραγματικούς συσχετισμούς. Όλα τα άλλα, είναι ασκήσεις αντιδημοκρατικών εκτροπών, πλήγματα θανάσιμα για την πρόοδο, μεθοδεύσεις πολιτικού εκφασισμού των πολιτικών οργάνων και της δημόσιας ζωής. ■

“Δεν ευνοούνται όσοι διαχειρίστηκαν εξουσία και μάλιστα με τον γνωστό μέχρι σήμερα τρόπο, της ρουσφετολογίας, της συναλλαγής, των πελατειακών σχέσεων; Δεν ευνοούνται δηλαδή οι επίλεκτοι και ημέτεροι των κομμάτων εξουσίας, Δήμαρχοι, πολιτευτές, Νομαρχια-

κοί παράγοντες, στελέχη του κρατικού μηχανισμού; Δεν ευνοούνται εν τέλει, όσοι έχουν οικονομική επιφάνεια, αγοράζοντας σελίδες και τηλεοπτικό χρόνο, για την προσωπική τους προβολή, δεν έχουμε δει μέχρι τώρα δεκάδες τέτοιους σωτήρες;”

ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΣΤΗΝ ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ: 70 ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΟΜΟΣ!

Το παρελθόν του μέλλοντος της Αυτοδιοίκησης

Οι προκλήσεις και τα ζητούμενα των Αυτοδιοικητικών Εκλογών

Γιώργος Π. Κρεμμύδας.

Τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 1943, στην Ελεύθερη Ελλάδα, στις περιοχές που παρά την Γερμανική Κατοχή ήταν υπό τον έλεγχο των ανταρτών, πραγματοποιήθηκαν αυτοδιοικητικές εκλογές. Σε αυτές, για πρώτη φορά στην Ιστορία μας, ψήφισαν γυναίκες και οι νέοι από 17 ετών και πάνω. Το γεγονός ότι σε μια υπό ξένη κατοχή χώρα, με έναν εμφύλιο να προετοιμάζεται με πολλές αερομεταφερόμενες κάσες χρυσές λίρες Αγγλίας, οι αντιστασιακές δυνάμεις διενεργούν δημοτικές εκλογές θα αρκούσε από μόνο του για να καταδείξει την σημασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Και πράγματι θα ήταν το πιο λαμπρό παράδειγμα που θα μπορούσε να προτάξει κανείς αν 70 χρόνια μετά δεν είχαμε μπροστά μας τις σημαντικότερες Αυτοδιοικητικές Εκλογές που γνώρισε ποτέ αυτός ο τόπος. Οι εκλογές του Μαΐου του 2014 ξεπερνούν σε βαρύτητα και ιστορική σημασία όλες τις προηγούμενες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της Κατοχής.

“... όσοι εκλεγούν στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές του 2014, [...] στη θητεία τους θα αντιμετωπίσουν μια πρωτόγνωρη καταστροφή σε όλα τα πεδία των αρμοδιοτήτων τους.”

Όσοι διατηρούν ακόμα ανοιχτά μάτια και καθαρό μυαλό για να δουν πέρα από τα προφανή, γνωρίζουν πολύ καλά ότι όσοι εκλεγούν στις Αυτοδιοικητικές Εκλογές του 2014, αφού αναλάβουν και έρθουν σε επαφή με την σκληρή πραγματικότητα, θα εύχονται το ρολόι να έδειχνε 71 χρόνια πίσω και να ήταν αιρετοί στα βουνά της Ελεύθερης Ελλάδας του 1943. Γιατί, στατιστικές, νούμερα, οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά δεδομένα, μα πάνω απ' όλα ο αέρας στην ατμόσφαιρα της καθημερινότητας μας, όλα δείχνουν πέραν πάσης αμφιβολίας ότι στη θητεία τους θα αντιμε-

τωπίσουν μια πρωτόγνωρη καταστροφή σε όλα τα πεδία των αρμοδιοτήτων τους. Και οι βιαστικοί που θα σπεύσουν να εγείρουν ενστάσεις για την αμετροέπεια και το ανιστόρητο της σύγκρισης του 1943 με το 2014 δεν έχουν παρά να συμβουλευτούν τα οικονομικά στοιχεία που κάθε μήνα που περνάει μοιάζουν ολοένα και περισσότερα με αυτά κατεστραμμένης από πόλεμο χώρας. Τουλάχιστον, το 1943 στα βουνά της Ελεύθερης Ελλάδας, υπήρχε αισιοδοξία για ένα καλύτερο μέλλον, άσχετα αν αυτή πνίγηκε στο αίμα με ξένη βοήθεια. Στην Ελλάδα του 2013 οι Γερμανοί τοποτηρητές και Έλληνες Νεόκοι προσπάθησαν με όλα τα μέσα και πάση θυσία να εξαφανίσουν την ελπίδα και την αισιοδοξία. Ο τραγικός απολογισμός των αυτόχειρων μαρτυρά τον βαθμό επιτυχίας τους.

Γυναίκες ψηφίζουν στις αυτοδιοικητικές εκλογές στην Ελεύθερη Ελλάδα. Φωτογραφία του Σπύρου Μελετζή.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο δεν θα αντέξουν στην σκληρή πραγματικότητα οι παλιές λογικές του παραγοντισμού και της συναλλαγής με την κεντρική εξουσία. Ομοίως δεν θα αντέξουν και κάποιες νέες λογικές, παράγωγα της ιδεολογικής Βαβέλ που έφερε το σοκ της κρίσης και μιλάνε αοριστολογώντας για το «νέο» χωρίς να του προσδίδουν σαφή πολιτικά χαρακτηριστικά. Αόριστα «νέο» είναι και οι ομάδες που δέρνουν και σφάζουν στους δρόμους, αόριστα «νέο» είναι και οι «νεαροί» με τα Ζάσταβα στο χέρι. Από μόνη της η φρασεολογία για «το νέο που έρχεται», τους «νέους» και την «ανανέωση» δεν λέει τίποτε απολύτως. Αντιθέτως, χωρίς πολιτικές διευκρινήσεις είναι επικίν-

δυνη γιατί χωράει τα πάντα μέσα της από τα μυστήρια της εργασίας και της προσφοράς μέχρι τα λαστάρια της επιβολής.

“Είναι ιδιαίτερα ύποπτο που οι επίδοξοι πολιτευτές προτάσσουν την χωροταξία των βιλαετιών τους ενώ δεν λένε τσιμουδιά στον κόσμο που θα υπηρετήσουν για τους οικονομικούς πόρους και τις ελευθερίες που τους στέρησε με αντισυνταγματικά νομοθετήματα η υπό Γερμανική επιτήρηση κεντρική εξουσία πετώντας στον κάλαθο των αχρήστων τις βασικότερες αρχές της αυτοδιοίκησης: την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια”

Οι επίδοξοι πολιτευτές των επόμενων Αυτοδιοικητικών Εκλογών - παλιοί και νέοι - δείχνουν να αναλώνονται σε επουσιώδη - για την ζοφερή καθημερινότητα της κοινωνίας που θεωρητικά προτίθενται να υπηρετήσουν - ζητήματα. Ο Καλλικράτης και η χωροταξία του είναι μεν σημαντικά τεχνικά θέματα, ωστόσο με ή χωρίς Καλλικράτη, με ένα Δήμο ή πολλούς (για να πάρουν όλοι από έναν και να χρωματιστεί ακίνδυνα ο χάρτης το Μάιο) οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες αυτού του τόπου δεν θα αλλάξουν. Είναι ιδιαίτερα ύποπτο που οι επίδοξοι πολιτευτές προτάσσουν την χωροταξία των βιλαετιών τους ενώ δεν λένε τσιμουδιά στον κόσμο που θα υπηρετήσουν για τους οικονομικούς πόρους και τις ελευθερίες που τους στέρησε με αντισυνταγματικά νομοθετήματα η υπό Γερ-

μανική επιτήρηση κεντρική εξουσία πετώντας στον κάλαθο των αχρήστων τις βασικότερες αρχές της αυτοδιοίκησης: την διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια (Άρθρο 102 παράγραφος 2 του Συντάγματος). Όσο σημαντικά και αν είναι τα θέματα του Καλλικράτη που πρέπει να διορθωθούν (συμπεριλαμβανομένου του χωροταξικού) είναι παρωνυχίδες μπροστά στις θεσμικές εκτροπές περιορισμού και συρρίκνωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συντελέστηκαν στο πλαίσιο των περιβόητων «μνημονιακών» νόμων και δεσμεύσεων μετά την ψήφιση του.

Δεν χρειάζονται μαγικές και προφητικές ικανότητες για να προβλέψει κανείς τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες

στις οποίες θα λειτουργήσουν οι νέες Αυτοδιοικητικές Αρχές που θα αναλάβουν μετά τις εκλογές του ερχόμενου Μαΐου. Η Ελλάδα που θα παραδώσουν αυτές οι Αρχές στο τέλος της θητείας τους δεν θα μοιάζει σε τίποτα ούτε ακόμα και με αυτή την Ελλάδα του 2013. Δεν γνωρίζω αν πρέπει να θαυμάσει κανείς τους επίδοξους πολιτευτές για το θάρρος ή για το θράσος τους, για την γενναιότητα ή για την αμετροέπεια τους. Το σίγουρο είναι ότι μόνο αποκοτιά ή άγνοια κινδύνου μπορεί να οδηγή τα βήματα τους όταν τους λείπει κάτι που το 1943 ήταν δεδομένο. Το 1943 οι τοπικοί άρχοντες που θα εκλέγονταν είχαν στο πλευρό τους ένα από τα ισχυρότερα και πιο υπερήφανα

λαϊκά κινήματα που γνώρισε ποτέ η Ευρώπη. Για αυτό το λαϊκό κίνημα, χρειάστηκε ο πανούργος Τσώρτσιλ, χιλιάδες σφαίρες για κάθε αντιστασιακό και αμερικανικές ναπάλμ για να κατατροπωθεί και να σκύψει το κεφάλι. Οι επίδοξοι τοπικοί άρχοντες του αύριο έχουν μπροστά τους έναν λαό πληγωμένο, ταπεινωμένο και πολιτικά απενεργοποιημένο. Αν σε αυτή του την αδυναμία επενδύσουν για να υπαρπάξουν την ψήφο ελπίδας ή έστω ανοχής του θα τους καταπιεί και αυτούς η Κρίση μαζί με κάθε προοπτική για ισχυροποίηση της Αυτοδιοίκησης, της τελευταίας ελπίδας που έχουμε να κρατήσουμε αυτή την κοινωνία στα πόδια της. ■

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ

Δημοτικά ...τραγούδια

Μας οδηγούν οι ανάγκες ή το όραμα; Οι ζημιές ή ο σχεδιασμός; Η συγκυρία ή οι στόχοι;

Μάκης Σταματελάτος.

Αρκετά ...αφαιρετική προσέγγιση για ένα τόπο που έχει τόσα προβλήματα, θα σκεφτεί ίσως κάποιος. Ίσως ναι, αλλά η σωστή ισορροπία σε αυτές τις έννοιες και τις αντίστοιχες πρακτικές φέρνει αποτελέσματα. Το όραμα και οι ενδιαμέσοι στόχοι που το υλοποιούν μπορούν να φέρουν λύσεις για τις ανάγκες, ο σχεδιασμός να προλάβει ή να αντιμετωπίσει τις ζημιές. Χωρίς όμως όραμα και σχεδιασμό, η μία ανάγκη θα αντιμάχεται την άλλη και η μία ζημιά θα καθυστερεί ή θα προκαλεί την επόμενη.

Όταν μας οδηγούν οι ανάγκες, όταν περιμένουμε δηλαδή να εμφανιστούν ή να ξεχειλίσουν τα προβλήματα (δρόμοι γίνονται επικίνδυνα ακατάλληλοι, γεφύρια ...κρέμονται, μνημεία εγκαταλείπονται και άλλα παρόμοια), η φωνή των δημοτών υποχρεώνει το δήμο να αναζητήσει λύσεις που, ενίοτε, δεν μπορεί να βρει. Διότι λείπουν οι πόροι, άλλες ανάγκες είναι σε προτεραιότητα και άντε να βρεις σημείο να κάνεις αρχή... Γι' αυτό ο σχεδιασμός στη βάση ολιστικής προσέγγισης και όχι επιμέρους επιδιώξεων αντιμετωπίζει καλύτερα και τα προβλήματα που εμφανίζονται. Καλύτερα και δικαίω-
τερα.

Τοποθετούμαστε λοιπόν απέναντι στα προβλήματα ξεχωριστά ή συνολικά; Στοιχεύουμε στη βελτίωση των συνθηκών ζωής σαν πλατφόρμα ή περιμένουμε να χτυπήσει το τηλέφωνο για να τρέξουμε; και τί γίνεται όταν τα επιμέρους

προβλήματα συγκρούονται το ένα με το άλλο; Ποιόν να ικανοποιήσεις και ποιόν να αφήσεις; Και τί γίνεται όταν τα προβλήματα του πολίτη και του τόπου έχουν απέναντί τους την κεντρική κυβέρνηση και τις υπηρεσίες της - πώς αντιδρούμε; Κάνουμε κάτι παραπάνω από να συντονίζουμε δίκαιες διαμαρτυρίες που όμως ίσως στοχεύουν σε ανεδαφικές διεκδικήσεις; Καταφέρνουμε να μην μπλέκουμε το ρόλο και το στόχο θεσμών, φορέων και υπηρεσιών με τις δικές μας επιδιώξεις;

“Η αλλαγή λοιπόν σε πρακτικές και αντιλήψεις προϋποθέτει ανανέωση. Αλλά ανανέωση πρώτα αξιακή και μετά προσώπων.”

Πώς όμως ο σχεδιασμός μπορεί να φέρνει λύσεις για να υλοποιεί το όραμα που έχει μια δημοτική αρχή για τον τόπο της; Ποιός θα χρηματοδοτήσει τελικά το σχεδιασμό και μάλιστα στη μέση της κρίσης; Ας δούμε τα πράγματα ανάποδα. Η κρίση, όπως την ξέρουμε θα είναι καιρό μαζί μας. Οι εθνικοί πόροι δεν υπάρχουν όπως υπήρχαν κάποτε. Και αν υπάρχουν, γίνονται αντικείμενο διεκδίκησης από πολλά μέρη για να καλύψουν πολλές ανάγκες και προτεραιότητες. Οπότε ο δήμος αδυνατεί να παίξει το παιχνίδι όπως

το ήξερε (το κράτος έδινε χρήμα και ο δήμος το μοίραζε σε μελέτες, έργα, προσπάθειες). Τα δεδομένα είναι όντως άσχημα. Αν η Τοπική Αυτοδιοίκηση ακολουθεί το μοντέλο που επιτάσσει ότι λίγους μήνες πριν τις εκλογές φτιάχνω δρόμους και πεζοδρόμια και αυτό αν υπάρχουν λεφτά, και κατά τη διάρκεια της θητείας περιμένω το πρόβλημα να δω αν μπορώ αν το λύσω, ναι υπάρχει σχεδόν αδιέξοδος. Το ακούμε καιρό τώρα: τα κενά, οι ανάγκες, ακόμη και οι ευκαιρίες αναγνωρίζονται, αλλά δεν υπάρχουν πόροι, το κράτος δεν δίνει...

Υπάρχουν, όμως, και άλλες πηγές χρηματοδότησης. Κοινοτικά πλαίσια και προγραμματικές διακηρύξεις. Σε αυτά όμως τα πλαίσια υπάρχει μια βασική διαφορά: αξιολογείται το έργο, η μελέτη, η ωριμότητα, οι επιπτώσεις και η προοπτική της πρότασης από εξειδικευμένους, εν πολλοίς, συνεργάτες, που είναι ίσως «μη προσβάσιμοι». Μια τέτοια διαδικασία μάλλον δεν αντιμετωπίζεται με δικτυο γνωριμιών - που σε άλλες περιπτώσεις είναι εξαιρετικά χρήσιμο - ούτε με προσωπικές και τηλεφωνικές επαφές.

Περιμένουμε, λοιπόν, ένα δήμο να γνωρίζει και αυτές τις εναλλακτικές, να γνωρίζει και αυτή τη γλώσσα, να έχει την κατάλληλη/ εξειδικευμένη ομάδα για την προετοιμασία και την υποβολή μελετών και προγραμμάτων για έργα που θα κάνουν τη διαφορά και θα ωθήσουν ή θα προκαλέσουν κινήσεις ανάπτυξης και προώθησης των βασικών αξιών που πα-

ράγονται στο δήμο, μικρές επιχειρήσεις, και ιδιώτες που θέλουν και μπορούν να μείνουν στον τόπο τους. Και αν δεν έχει αυτή την ομάδα, να μπορέσει να εμπλέξει τους κατάλληλους ανθρώπους με τα αντίστοιχα κίνητρα. Για να έχει αποτέλεσμα. Αποτέλεσμα που ίσως να μην μεταφράζεται πάντα σε ψήφους. Που μπορεί να θέλει καιρό για να αξιολογηθεί. Ανάθεση, λοιπόν ρόλων και ευθυνών και αξιολόγηση ή «παιχνίδι» με φίλους, γνωστούς και παράγοντες;

Οποιαδήποτε λύση για να δώσει αποτελέσματα χρειάζεται σοβαρή δουλειά, σύγκρουση με λανθασμένες πρακτικές,

θέληση και απαγκίστρωση από τη μονιμοποίηση στην πολιτική. Όταν καθοδηγούν οι στόχοι, ο σχεδιασμός εξυπηρετεί την επίτευξη του στόχου, είτε αυτό είναι εργο υποδομής, είτε είναι τουριστική πολιτική, είτε είναι ποιότητα ζωής και παιδεία. Όταν καθοδηγούν οι εκλογές - όποτε αυτές και αν γίνουν - ο «σχεδιασμός» εξυπηρετεί πρόσωπα και ενίοτε αποφεύγει να δυσανεστήσει, ωραιολογεί ή καταστροφολογεί για να καλύψει και να αποκρύψει ανεπάρκειες και αποτυχίες προσώπων και ομάδων, αλλά προστατεύει το πολιτικό τους προφίλ, το προφίλ των «παραγόντων» - τί να κάνουμε,

αυτούς έχουμε.

Η αλλαγή λοιπόν σε πρακτικές και αντιλήψεις προϋποθέτει ανανέωση. Αλλά ανανέωση πρώτα αξιακή και μετά προσώπων. Πρόσωπα που μπορούν να συζητήσουν, να διαφωνήσουν, να συνεργαστούν, να σχεδιάσουν, να αξιολογήσουν, να χάσουν, να λαθέψουν. Αλλά όλα αυτά σε κοινά αξιακά πλαίσια. Υπηρετώντας στόχους κοινούς για αποτελέσματα και λύσεις για όλους. Πρόσωπα που σε όλα τα βήματα να ξέρουν αυτά που κάνουν, και να θυμούνται αυτά που έκαναν. Και να τα λένε. Από κοινού και με το όνομά τους. ■

ΛΟΓΙΑ ΣΤΑΡΑΤΑ

Τοπική Αυτοδιοίκηση: Το τελευταίο οχυρό της Δημοκρατίας

Γρηγόρης Αν. Σταμούλης.

“Το διακύβευμα είναι ότι, αν δεν αμυνθούμε, μία μακάβρια σκιά θα καλύψει τα πάντα για πολύ καιρό.”

Όταν άρχισα να γράφω αυτό το κείμενο ήθελα να σας μιλήσω για τον Καλλικρατή, την «αρχή της εγγύτητας», την περιφερικότητα, την αποκέντρωση, τη δημόσια σφαίρα, την αμεσοδημοκρατία και την κοινωνία των πολιτών.

Ρητορίες και λοιπές τεχνοκρατικές βλακείες.

Κι όλα, βέβαια, εκ του ασφαλούς και με ύφος διδακτικό. Έτσι συνήθισα.

Πείτε μου, δεν ήμουν ηλίθιος;

Ίσως αυτό να μην αλλάζει βέβαια. Έμφυτο θα μου πείτε γαρ.

Όμως, παρόλα αυτά, θα σας πω τα ακόλουθα και μόνον.

Την πτώση του καλού (ή) κακού μεταπολιτευτικού οικοδομήματος, ακολουθεί η ανάδυση του δυσώδους, βουρκώδους, χειρίστου και γκροτέσκ φεουδαρχικού παρακράτους.

Μια τέτοια εξέλιξη είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστεί συλλογικά.

Ως εκ τούτου, όσο μένουμε σκόρπιοι, ασύντακτοι, ασύνδετοι, ακροβολισμένοι και αναρχοαυτόνομοι, τόσο το συστημικό απόστημα θα διογκώνεται. Όσο ο καθένας μας εκτοξεύει τη μαλακία του

κατά μόνας, τόσο τα παραστρατιωτικά γκρουπούσκουλα θα κάνουν πάρτυ. Η νεοπλασία θα εξαπλώνεται έως ότου καταστεί ολοσδιόλου αδύνατη η εκρίζωσή της και η ανάταξη της υγείας του ασθενούς.

Ας μην διωλίζουμε τον κώνωπα στις λεπτομέρειες.

Μας ενώνουν πιο πολλά από όσα μας χωρίζουν.

Εμείς επώασαμε το αυγό του φιδιού με τη συμμετοχή ή την αποχή μας.

Κι ας το ομολογήσουμε.

Κάποτε, το τέρας, το χαϊδέψαμε και μας χάιδεψε.

Το διακύβευμα είναι ότι, αν δεν αμυνθούμε, μία μακάβρια σκιά θα καλύψει τα πάντα για πολύ καιρό.

Ένα βαρύ, ρυπαρό πέπλο αδράνειας θα πνίξει τον τόπο όπου θα μεγαλώσουν τα παιδιά μας.

Και θα τσαλαπατηθούμε όλοι και η υστεροφημία μας πακετάκι. Οι ιέρακες, θα μας στήσουν στο εκτελεστικό απόσπασμα, και θα απομείνουμε μόνο ως κουρελόχαρτα στο σκουπιδαριό και τους ΧΥΤΑ της ιστορίας.

Δίκαιο, φευ, είναι το δίκαιο του ισχυρού και η ιστορία γράφεται από τους νικητές. Ουδέναν απασχολούν οι ηττημένοι, παρά μόνο σε γραφικά μνημόσυνα.

Ουαί τοις ηττημένοις.

Καλό, είναι το καλό όλης της κοινωνίας, και όχι τα επιμέρους συμφέροντα ολίγων ομάδων.

Αν συμφωνήσουμε σε αυτό, τότε το κάτωθι σας αφορά.

Προσκλητήριο ζώντων και νεκρών για αποστολή αυτοκτονίας.

Απαιτούνται νέοι ή λιγότερο νέοι. Το ηλίκιακό κριτήριο δεν είναι το μείζον. Πρωτίστως ζητούνται κι αναζητούνται έντιμοι, ειλικρινείς και ικανοί συμπολίτες, να γίνουν μέτοχοι και συμμετοχοί σε κοινό αξιακό πλαίσιο.

Προσόν, η νεοτερική αντίληψη για τους θεσμούς, τα οργανογράμματα, τη διαχείριση των δημοσίων πραγμάτων και της πολιτικής διεργασίας.

Εφόδιο, η χλεύη για καρέκλες, θεσούλες, οφίτσια και τιμές. Οι εμμονές για δημόσια αξιώματα καλύπτουν, και συγκαλύπτουν, την παθολογία του σημερινού αδιεξόδου.

Αιτούμενο, η αποναφθαλίνωση του πολιτικού σκηνικού. Οι ταχιρρευμένες ιδέες και πρακτικές, που ήδη σαπίζουν, ώρα να πάνε για αποτέφρωση.

Οι συνοδοιπόροι πρέπει να αντιλαμβάνονται την κινούμενη άμμο στην οποία ολόένα βυθιζόμαστε παρעוולה. Επιτακτική η ενσυναίσθηση της βουβής, μουνδιασμένης, ανέκφραστης και ασχημάτιστης πλειοψηφίας.

Όραμα, η έκφραση του ανέκφραστου.

Καθήκον, ο σχηματισμός του ασχημάτιστου.

Για την άνοιξη της δημοκρατίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

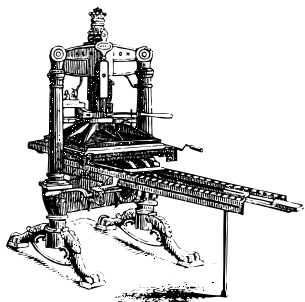
Τούτη είναι η έσχατη γραμμή οχύρωσης της κοινωνικής αυτοάμυνας.

Η μάχη των μαχών.

Ο υπέρ πάντων αγών.

Υπέρ βωμών και εστιών. ■

Βιβλία - Προτάσεις - Παρουσιάσεις

Πηγή Εικόνας: briarpress.org

Στο επετειακό αυτό τεύχος του Νοεμβρίου, δεν θα μπορούσαμε να μην γράψουμε για βιβλία που μιλούν για το Πολυτεχνείο και τη σκοτεινή εκείνη περίοδο. Ανάμεσα σε πολλές αξιόλογες επιλογές που βρέθηκαν τις μέρες αυτές στις προθήκες των βιβλιοπωλείων, επιλέξαμε δύο βιβλία, το ένα για τους συντοπίτες μας που γράφτηκαν στις ηρωικές σελίδες της εποχής και το άλλο, γραμμένο από έναν Κεφαλονίτη που πάνω του βίωσε τη σκληρότητα της τυραννίας.

Παράλληλα, αποδεικνύοντας και πάλι την αγάπη μας για παρουσιάσεις έργων και ημερών ανθρώπων με τη δική τους ιστορία στη Κεφαλονιά και όχι μόνο, το αφιέρωμα αυτού του τεύχους - τιμής ένεκεν - για τον Γεράσιμο Πεντόγαλο. ■

BIBAIΟ - ΠΡΟΤΑΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΚΥΒΟΣ

Κεφαλονίτες και Ιθακήσιοι στην εξέγερση του Πολυτεχνείου το 1973

Συλλογικό έργο · επιμέλεια: Πέτρος Πετράτος, Εκδότης: Ιδιωτική Έκδοση

Συλλογικό έργο. *Κεφαλονίτες και Ιθακήσιοι στην εξέγερση του Πολυτεχνείου το 1973*. Επιμέλεια: Πέτρος Πετράτος. 1η έκδ. - Αργοςτόλι: Ιδιωτική Έκδοση, 2009. 701σ., 20x28εκ.

Έχουν γραφεί αρκετά βιβλία και έχουν δημοσιευτεί πολλά μελετήματα για την εξέγερση του Πολυτεχνείου, άλλοτε αυτοτελώς και άλλοτε μέσα στο πλαίσιο της εξιστόρησης του αντιδικτατορικού φοιτητικού ή γενικότερα του λαϊκού κινήματος. Και όλα αυτά συνιστούν χρήσιμο υλικό για το μελετητή εκείνης της εποχής.

Το βιβλίο που εδώ παρουσιάζουμε έρχεται να εμπλουτίσει τη σχετική με το Πολυτεχνείο βιβλιογραφία, αλλά και να ανοίξει έναν άλλο δρόμο: Καιρός να μιλήσει και η επαρχία. Και μιλά μέσα από τα δρώντα πρόσωπα εκείνης της εξέγερσης. Γι' αυτό άλλωστε πρόκειται για ένα συλλογικό ουσιαστικά βιβλίο. Ο τίτλος του είναι χαρακτηριστικός: «Κεφαλονίτες και Ιθακήσιοι στην εξέγερση του Πολυτεχνείου το 1973».

Πιο συγκεκριμένα, το βιβλίο αποτελείται από έξι μέρη. Στο Α' Μέρος 33 συ-

ματριώτες μας, Κεφαλονίτες και Ιθακήσιοι, οι οποίοι τότε σπούδαζαν ή εργάζονταν είτε στην Ελλάδα (Αθήνα, Πειραιά, Πάτρα ή Θεσσαλονίκη) είτε στο εξωτερικό (Ιταλία, Γερμανία, Σουηδία ή ΗΠΑ) θυμούνται και γράφουν για τη συμμετοχή τους στα γεγονότα, και ταυτόχρονα κρίνουν και αξιολογούν - κάποτε και με τη ματιά του σήμερα - εκείνη τη νοεμβριανή εξέγερση του 1973. Πρόκειται για συμπατριώτες που ζουν και δραστηριοποιούνται στα νησιά μας ή στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας, κάποιοι και σε ευρωπαϊκές χώρες - όλοι τους όμως είναι γνώριμα πρόσωπα της τοπικής μας κοινωνίας.

Το Β' Μέρος περιλαμβάνει καταθέσεις μνήμης και τιμής για 15 Κεφαλονίτες και Ιθακήσιους συναγωνιστές που σήμερα έχουν φύγει από τη ζωή. Γι' αυτούς γράφουν διάφοροι συμπολίτες μας, παλιοί τους φίλοι και συναγωνιστές, από ποικίλους επαγγελματικούς και πολιτικούς χώρους, ή συγγενικά πρόσωπα. Μαζί με τις θύμισες κυριαρχεί και η συγκίνηση.

Στο Γ' Μέρος διαβάζουμε δημοσιεύματα Κεφαλονιτών και Ιθακησίων σε τοπικά έντυπα, που αναφέρονταν στη Χούντα και στην εξέγερση του Πολυτεχνείου, ενώ στο Δ' Μέρος καταγράφονται οι επετειακές για το Πολυτεχνείο εκδηλώσεις, που πραγματοποιήθηκαν από κεφαλονίτικους και ιθακησιακούς φορείς από το 1974 μέχρι σήμερα στα νησιά μας ή στην Αθήνα.

Στο Ε' Μέρος ανθολογούνται 27 στιχουργοί και ποιητές και 12 λογοτέχνες και πολιτικοί στοχαστές, όλοι καταγόμενοι από την Κεφαλονιά και την Ιθάκη, οι οποίοι σε βιβλία τους κάνουν αναφορά στην περίοδο της Χούντας και ιδιαίτερα στο Πολυτεχνείο ή εμπνεύστηκαν από εκείνα τα γεγονότα. Εκεί βρίσκουμε κείμενα του Αντώνη Αμπατιέλου, του Νίκου Καββαδία, του Γιάννη Βούλτεψη και του Περικλή Κοροβέση (γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κεφαλονιά), ή κείμενα για τον Αντώνη Τρίτση και τον Αλέκο Παναγούλη που αναφέρονται στην περίοδο της Χούντας.

Το ΣΤ', και τελευταίο, Μέρος περιλαμβάνει καταθέσεις Κεφαλονιτών στη δίκη του Πολυτεχνείου, όπως εκείνη του καθηγητή της Ιατρικής Κων. Αλιβιζάτου.

Το βιβλίο ξεκινά με έναν κατατοπιστικό πρόλογο και την απαραίτητη εισαγωγή (γραμμένα από τον Πέτρο Πετράτο, ο οποίος έχει και τη γενική επιμέλεια του τόμου). Η εισαγωγή δίνει το κλίμα που τότε, στη διάρκεια της Χούντας, υπήρχε στη χώρα μας και ειδικότερα στην Κεφαλονιά και την Ιθάκη μετά από σχετική έρευνα που έκανε ο Π. Πετράτος. Αναφέρεται σε καταστάσεις και γεγονότα που συνέβησαν στα νησιά μας και κλείνει η εισαγωγή με μαρτυρίες (όπως για παράδειγμα του Βαγγέλη Νιοχωρή και της Αγγελικής Μποζά κ.ά.), δημοσιεύματα τοπικών εφημερίδων και φωτογραφίες.

Πρόκειται για ένα βιβλίο-

ντοκουμέντο, το πρώτο ίσως στο είδος του, καθώς στοχεύει στην ολόπλευρη παρουσίαση και προσφορά των ανθρώπων της Κεφαλονιάς και της Ιθάκης στην εξέγερση του Πολυτεχνείου. Και αποδεικνύεται ότι η συμμετοχή υπήρξε πολυπρόσωπη και η προσφορά πολύπλευρη. Γι' αυτό ακριβώς, το βιβλίο αυτό πρέπει να διαβαστεί απ' όλους μας, καθώς αφορά σε πρόσωπα δικά μας, καθώς αναφέρεται σε μια σημαντική σελίδα της τοπικής μας ιστορίας.

Και δύο επισημάνσεις:

Το βιβλίο αφιερώνεται σε 17 συμπα-

τριώτες μας, που είχαν τη δική τους συμμετοχή στον αντιδικτατορικό αγώνα και ιδιαίτερα στην εξέγερση του Νοέμβρη του 1973, αλλά σήμερα λείπουν από κοντά μας. Πρόκειται για τους Νίκο Αντωνάτο, Διονύση Αυγερινό, Βασίλη Βαγγελάτο, Χάρη Γαϊτανίδη, Δημήτρη Κουγιανό, Σπύρο Κουτσουβέλη, Τάσο Λουκέρη, Νίκο Λυκιαρδόπουλο, Τάκη Μορφωνιώ, Σπύρο Μοσχονά, Στέφανο Μπεκατώρο, Αποστόλη Μπερδεμπέ, Νίκο Παγουλάτο, Βαγγέλη Ρωμάνο, Γιώργο Σκιαδαρέση, Βασίλη Στεργιώτη και Βαγγέλη Τουμάση. Τα χρήματα που θα συ-

γκεντρωθούν από την πώληση του βιβλίου και αφού αποπληρωθεί το τυπογραφείο, θα διατεθούν για το στήσιμο στο Αργοστόλι αναμνηστικής πλάκας ή κάτι άλλου σχετικού, για να τιμηθεί μαζί με την εξέγερση του Πολυτεχνείου και η συνεισφορά στον αγώνα αυτό της Κεφαλονιάς και της Ιθάκης.

Το βιβλίο θα το βρείτε στο:

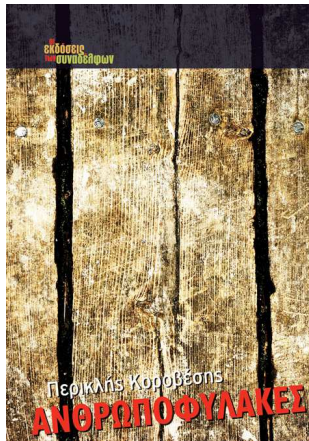
Βιβλιοπωλείο Κύβος, www.e-kivos.gr, Λεωφόρος Βεργωτή 13, Αργοστόλι, τηλ. 2671 026872. ■

44 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ...

Ανθρωποφύλακες

Συγγραφέας: Περικλής Κοροβέσης

Σταύρος Αντύπας.

Κοροβέσης, Περικλής. *Ανθρωποφύλακες*. Αθήνα: Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων, 2013. 151σ., 21x14εκ.

Επανεκδοση:

«Raben & Sjogren - Επαναστατικές Εκδόσεις», Στοκχόλμη, 1969.

«Βέργος», 1974.

«Κάλβος», 1983.

«Γνώση», 1994.

«Ηλέκτρα», 2007.

Πως αλήθεια να γράψεις σε δέκα γραμμές μιας τέτοιας βιβλιο-στήλης, για την ιστορία του ελληνικού λαού; Για τους διωγμούς, τα βάσανα, τα βασανιστήρια, τις εκτοπίσεις ανθρώπων που στις πλάτες τους σήκωσαν τα βάρη αξιών και εννοιών, τόσο διαχρονικών και σπουδαίων, όπως ελευθερία, αξιοπρέπεια, αγώνας, συμμετοχή, ιδέα; Πως να πάρεις από το χέρι το νου, τη σκέψη, τη ψυχή και να τα περάσεις από τις εποχές που συχνά σπάταλα εξαντλούμε, στην πρόσφατη ιστο-

ρία μας; Πως να μιλήσεις στις γενιές, για ανθρώπους που πάνω τους γράφτηκε με μώλωπες και αμυχές, η φασιστική βιαιότητα ολοκληρωτικών καθεστώτων;

Εγώ πάντως αδυνατώ. Το μόνο που μπορώ είναι, να σηκώσω το βλέμμα και με ένα νόημα διακριτικό, να δείξω εκείνον τον ψηλό άνθρωπο, με το μεγάλο ανάστημα, ψυχικό και σωματικό και να σας συστήσω. Εδώ, ο Περικλής Κοροβέσης, που γεννήθηκε στη Κεφαλονιά και ζει... ελεύθερος.

Η ελευθερία, δεν είναι απλά μια έννοια, μια αξία ή ιδέα. Το ίδιο και η αξιοπρέπεια, προσωπική και κοινωνική. Έχει σώμα, ψυχή και οντότητα. Την φέρουν άνθρωποι, μοχθούν για αυτή, αγωνίζονται και αρκετά συχνά θυσιάζονται. Έχει και εχθρούς. Και βιαστές και αυτουργούς. Ηθικούς και φυσικούς. Οι ηθικοί είναι συστήματα και καθεστώτα. Οι φυσικοί είναι οι βασανιστές. Και όλοι μαζί είναι οι «Ανθρωποφύλακες».

Γι αυτούς τους Ανθρωποφύλακες, το δικό μας Εστο, εδώ στη γεννέτειρα του Περικλή Κοροβέση, αποφάσισε να μιλήσει. Με αφορμή και αιτία, την επανέκδοση και επανακυκλοφορία του βιβλίου από τις Εκδόσεις των Συναδέλφων. Ενός βιβλίου-ντοκουμέντου, με μεγάλη ιστορία που δεν χωρά στις μικρές σελίδες μας. Γιατί μέσα του, δεν καταγράφονται απλά πολιτικές αντιπαράθεσεις, δημοκρατικές εκτροπές, εξουσιαστικά σύνδρομα απέναντι σε «αδύναμους» και ανυποστήρικτους πολίτες. Αντίθετα, σαν εικόνες ζωντανές, αποκρουστικές για το επίπεδο της ανθρώπινης βαρβαρότητας, αλλά και με-

γαλειώδεις, περνούν από τα μάτια και τη σκέψη του αναγνώστη, το διαχρονικό έγκλημα κάθε τυρρανικού καθεστώτος, ακόμη κι αυτών που αλλαζονικά αποκαλούνται δημοκρατικά, που θέλει να καταπνίξει με όσα απάνθρωπα και βίαια μέσα διαθέτει, κάθε σκίρτημα διαφωνίας, αντίστασης, ελευθερίας, άρα και αξιοπρέπειας. Η φάλλαγα, η «ταράτσα» το πλυσταριό της οδού Μπουμπουλίνας, το ξύλο, το ρόπαλο, το σχοινί, η ανάκριση, ο βασανισμός, η ξεσκισμένη σάρκα, η παρακολούθηση, το έντρομο βλέμμα, η απώλεια, ο θάνατος, είναι τα μέσα υπεράσπισης ενός καθεστώτος, για να μην απωλέσει τα κεκτημένα του, την ισχύ του, την εξουσία του. Και για το σκοπό αυτό χρησιμοποιεί υπάκουα και παράλογα ανθρωποειδή. Γι' αυτά τα παρα-φύση εντεταλμένα στη βλακεία και τη βία πλάσματα μιλά ο Κοροβέσης, μέσα από το δικό του βασανισμό, περιγράφοντας όμως διαχρονικές και παγκόσμιες μεθόδους και κατευθύνσεις κάθε αυταρχικού εξουσιαστικού συστήματος και μηχανισμού. Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Δεν είναι μόνο η φυσική αυτουργία.

Ακόμη πιο διαχρονική είναι η διαμάχη του λογικού και του παράλογου, του ιδεατού και του ζωόδου, των ύβρεων και των επιχειρημάτων, του δίκαιου και του αδίκου. Κι ακόμη η (κάθε) αναμέτρηση με την κρατική καταστολή, την αστυνομική βαρβαρότητα, τους μηχανισμούς βίας, με το «αποφασίζουμε και διατάζουμε». Αυτής της μορφής οι μεθοδεύσεις, βαθιά χαραγμένες σε σώματα και πολλές φορές ψυχές ανθρώπων που

το μόνο που οραματίστηκαν είναι να παραμείνουν πολίτες σε ένα σύστημα που επιδιώκει για τα δικά του συμφέροντα

άβουλους και οπαδούς, παραμένουν επίκαιρες σε ένα κόσμο που αν τύχαινε να διαβάσει τους Ανθρωποφύλακες του Κο-

ροβέση, σίγουρα θα άλλαζε τη ρότα του προς την ελευθερία. Και η ελευθερία θέλει ανθρώπους και όχι φύλακες. ■

BIBΛΙΟ - ΠΡΟΤΑΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ BIBLIOMANIA

Πολυτεχνείο 1973. Η απαρχή του αυτόνομου κινήματος

Επιμέλεια: Γιώργος Ν. Οικονόμου, Εκδότης: Νησίδες

Γιώργος Ν. Οικονόμου. Πολυτεχνείο 1973: Η απαρχή του αυτόνομου κινήματος. Αθήνα: Νησίδες, 2013. - 88σ. - 21x14εκ.

Τι ήταν η κατάληψη και η εξέγερση του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο του 1973;

- Ποιοι ήταν οι στόχοι και τα ριζοσπαστικά μηνύματά του;

- Γιατί τα μηνύματα αυτά συγκαλύφθηκαν από τα κόμματα και τους διανοούμενους όλων των αποχρώσεων;

- Γιατί η Μεταπολίτευση δεν ακολούθησε τον δρόμο του Πολυτεχνείου;

- Τι ακριβώς έγινε στη Μεταπολίτευση;

- Τι ρόλο εξυπηρετεί η κατασκευή της «γενιάς του Πολυτεχνείου»;

- Γιατί η σημερινή επίθεση στα νοήματα της εξέγερσης;

- Τι εξυπηρετούν οι άκαπνοι διανοούμενοι με την επίθεση αυτή;

- Ποια η σχέση του Πολυτεχνείου 1973 με τις πλατείες το 2011;

Στα ερωτήματα αυτά προσπαθεί να απαντήσει το βιβλίο αυτό αναδεικνύοντας την ιδιαιτερότητα της κατάληψης το 1973 και τη σημασία της για τη σημερινή κρίσιμη κατάσταση που διέρχεται ακόμη μία φορά η νεοελληνική κοινωνία.

Το βιβλίο θα το βρείτε στο:
Βιβλιοπωλείο bibliomania,
Χαροκόπου 11,
Αργοστόλι,
τηλ. 2671 026832. ■

BIBΛΙΟ - ΠΡΟΤΑΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΣΤΑΜΑΤΕΛΑΤΟΥ

Πολυτεχνείο 1973

Επιμέλεια: Θανάσης Αλατάς, Εκδότης: FlipPress,

Πολυτεχνείο 1973 : 40 χρόνια απόσταση / επιμέλεια Θανάσης Αλατάς. - 1η έκδ. - Αθήνα: FlipPress, 2013. - 118σ. - 20x24εκ. - (Αρχαία Μνήμη)

Ο λόγος και η τέχνη χρησιμοποιήθηκαν για να αποτυπώσουν σπουδαία γεγονότα μέχρι οι φωτογραφίες να διεκδική-

σουν αυτές τον «κύριο λόγο».

Οι πρωτότυπες φωτογραφίες από το αρχείο του φωτορεπόρτερ Βασίλη Καραγεώργου, αυτόπτη μάρτυρα - φωτογράφου εκείνων των ημερών και τα κείμενα αφηγούνται καρέ-καρέ τις δύσκολες εκείνες ώρες που οι νέοι θέλησαν με τόλμη να διεκδικήσουν το μέλλον τους και να αναδείξουν νέους δρόμους.

Άμεσες, αποκαλυπτικές, διεισδυτικές, αποτελούν μοναδικά ντοκουμέντα, όπου ο ιστορικός μπορεί να σκύψει για να αντλήσει λεπτομέρειες και να δει την αλήθεια αποτυπωμένη με όλη τη δύναμή της.

Κάθε «κλικ» καντήλι αναμμένο, να φωτίζει τη συνειδησή μας, να μας δείχνει τον δρόμο. Και οι φωτογραφίες να εκρήγνυνται στα χέρια μας, να μας καίνε και να μας αφυπνίζουν βίαια. Για να γίνεται, χωρίς μύθους, κατανοητό το απομακρυσμένο παρελθόν και προβλέψιμο το μέλλον, να μας θυμίζουν τελικά ότι τα πάντα

κατακτιούνται.

Λέμε ότι ξεχνάμε εύκολα εμείς οι Έλληνες. Ίσως και γι' αυτό συχνά πέφτουμε στα ίδια μοιραία λάθη, αλλά εξίσου οδηγούμαστε σε πράξεις ηρωισμού. Σχεδόν κάθε γενιά, από τα παλιά χρόνια μέχρι και σήμερα, όντας ελεύθεροι ή καταπιεσμένοι. Ιδιαίτερα σήμερα, που επιχειρείται άλλη μια φορά η συρρίκνωση και η αλλοίωση των μηνυμάτων του Πολυτεχνείου, είναι σημαντικό να ξαναδούμε τα όσα συνέβησαν τότε και να αναλογιστούμε τη σημασία τους και σε σχέση με τη σημερινή σκληρή πραγματικότητα.

Η τέχνη αυτή, της φωτογράφισης, ως εργαλείο της είδησης, τιμά τον Βασίλη Καραγεώργο και όλους τους φωτορεπόρτερ-μάρτυρες των γεγονότων που συχνά, ανάμεσα στο νόμιμο και το παράνομο, βάζουν σώμα και ψυχή για να τα αποτυπώσουν, κινδυνεύοντας και από τις δύο πλευρές.

Σήμερα, μετά από 40 χρόνια, για

πρώτη φορά, μια ολοκληρωμένη, αφηγηματική έκδοση μνήμης φωτογραφιών ζωτανεύει τον αγώνα του Πολυτεχνείου το 1973. Μέρος του αρχείου αυτού, που περιέχει και ανέκδοτες φωτογραφίες, έχει

δημοσιευτεί στον ελληνικό Τύπο ενώ μερικές από αυτές έχουν κυκλοφορήσει σε όλο τον κόσμο.

Το βιβλίο θα το βρείτε στο:

Βιβλιοπωλείο Σταματελάτου,
Λιθόστρωτο 1,
Αργοστόλι,
τηλ. 2671 022918. ■

ΕΠΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ

Για το έργο του Γεράσιμου Πεντόγαλου

Ηλίας Τουμασάτος.

Γεράσιμος Η. Πεντόγαλος. Γιατροί και ιατρική Κεφαλονιάς. Στα χρόνια των ξενικών κυριαρχιών 1500-1864. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2004.

Η ζωή είναι εξόχως περίεργη... Στο ηλεκτρονικό «Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών» του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης βρήκα και ξεφύλλισα τη διδακτορική διατριβή του Γεράσιμου Πεντόγαλου. Ο τίτλος της ήταν «Συμβολή εις την μελέτην και θεραπείαν των τραυματικών αρτηριοφλεβικών επικοινωνιών» και δημοσιεύθηκε το 1959. Είκοσι χρόνια μετά, το 1980, η διατριβή του επί υφηγεσία στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης φανέρωνε μια, απροσδόκητη ίσως για όσους γνώριζαν τον επιτυχημένο και αγαπητό ιατρό, στροφή προς μια άλλη αγάπη, που για όλη του τη ζωή συναγωνιζόταν την αφοσίωσή του στο ιατρικό του λειτούργημα. Την γοητευτική και μυστηριώδη επιστήμη της Ιστορίας, την οποία άλλωστε και σπούδασε (στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων). Ο τίτλος της μελέτης αυτής «Η Ιατρική Σχολή της Ιονίου Ακαδημίας» είναι εξίσου αποκαλυπτικός για τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του: ιστορία της ιατρικής και ιστορία του ιονίου χώρου (και πάρα πολύ συχνά το πάντρεμα αυτών των δύο), με έμφαση στη γενέθλια γη της Κεφαλονιάς θα τον

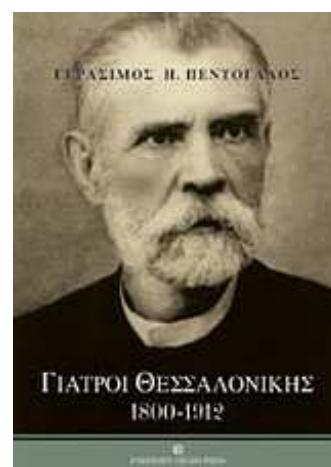
απασχολήσουν για δεκαετίες, μέχρι και τις τελευταίες του ημέρες.

Ναι, εντάξει, η ιατρική επιστήμη είναι το «εδώ και τώρα», ενώ η ιστορία είναι το «εκεί και τότε». Ο άνθρωπος αυτός ήξερε να ακροβατεί με τόση μαεστρία στον χώρο και τον χρόνο, που σ' έκανε να πιστεύεις ότι πραγματικά το «εδώ» και το «εκεί», το «τώρα» και το «τότε» είναι απλές συμβάσεις, είναι μετρημένες με ανθρώπινες κλίμακες διαστάσεις μιας έννοιας που δεν έχει χώρο και χρόνο. Της γνώσης.

Η σταδιοδρομία του στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, το πέρασμά του από επιστημονικές εταιρείες και ομίλους, ο ενεργός και συχνά πρωταγωνιστικός του ρόλος στη διοργάνωση συνεδρίων, οι εργασίες που ακούραστα δημοσίευε σε επιστημονικά περιοδικά και επετηρίδες, όλα τους είναι μικρά και μεγάλα, βαθιά μελετημένα ταξίδια στον χρόνο και την ιστορική μνήμη, χτισμένα ψηφίδα ψηφίδα μέσα από λεπτομερή έρευνα. Είναι υλικό πολύτιμο για την έρευνα, αλλά και για τον αναγνώστη που μέσα τους έβρισκε «κλειδιά» για να γνωρίσει μια εποχή που ο Γεράσιμος Πεντόγαλος συνέθετε στοιχειοθετώντας την με στοιχεία που ξεπηδούσαν από σπάνιο αρχειακό υλικό. Ένα corpus επιστημονικών μελετών που ίσως θα ήταν καλό να συγκεντρωθούν σε μια έντυπη επανέκδοσή τους, ή σε ένα προσπελάσιμο σε όλους ψηφιακό αρχείο.

Στην «Εισαγωγή στην Ιστορία της Ιατρικής» (1983), θα κλείσει τον πρόλογο του με την εξής φράση: «Είναι αξίωμα πως τίποτα δεν είναι αλάνθαστο ούτε αμετακίνητο στη γνώση και πως εύκολη είναι η πλάνη σε κάθε έρευνα και μελέτη. Έτσι δε θα διστάσω, με τη βοήθεια της κριτικής που θα γίνει στο βιβλίο, να συμπληρώσω ή να αλλάξω τη θεώρηση ή την ερμηνεία των στοιχείων και απόψεων που παραθέτω. Νομίζω πως από τα πράγματα που έβλαψαν τους ανθρώπους όχι λίγο ήταν η αδυναμία μας να δεχτούμε σαν λαθεμένες κάποιες αντιλήψεις, επειδή είχαν το προνόμιο να είναι...

δικές μας». Ξέρω ότι συνήθως δεν διαβάσαμε τους προλόγους των βιβλίων, ίσως όμως σ' αυτή τη φράση να κρύβεται η κοσμοθεωρία του ανήσυχου επιστήμονα που διαρκώς αναζητεί, ανακαλύπτει, αναθεωρεί. Που διαρκώς ανησυχεί.

Γιατροί Θεσσαλονίκης: 1800-1912. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2011.

Και ελίσσεται, εκεί που τον οδηγεί η έρευνα. Αναδιφώντας τα αρχεία της εποχής της Βενετοκρατίας, αλιεύει ενδιαφέρουσες πληροφορίες και από άλλες πτυχές της καθημερινής ζωής των Επτανησίων και ιδιαίτερα των Κεφαλονιτών. Πλάι στις μελέτες του για επιδημίες, γιατρούς, την ιατρική εκπαίδευση ή την υγειονομική πολιτική της εκάστοτε Πολιτείας, θα φέρει στο φως άγνωστα στοιχεία και της κοινωνικής και εκκλησιαστικής ιστορίας, αποκαλύπτοντας και το ενδιαφέρον του να διερευνήσει σε βάθος ολόκληρη την εποχή με την οποία καταπιάνεται. Αυτό ακριβώς το ενδιαφέρον τον οδηγεί σε νέες, γοητευτικές αποκαλύψεις. Ακολουθεί το νήμα της επιστήμης στο λαβύρινθο της έρευνας, έχοντας πλήρη συνείδηση ότι οι δρόμοι που ανοίγονται είναι άπειροι και ατέλειωτοι, μα ποτέ του δεν φοβάται να τους διαβεί...

Οι μονογραφίες του είναι λίγες σχετικά με τον όγκο του δημοσιευμένου έργου του σε πρακτικά συνεδρίων και επι-

στημονικές εκδόσεις ή συλλογικούς τόμους. Το 1991, στα «Σχολεία Ιατρικής Παιδείας στην Ελλάδα» θα αναφερθεί στο «Ιατροχειρουργικών σχολείων» και τη Χειρουργική σχολή που λειτούργησαν στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1830 στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος. Στο έργο του «Μονή Υπεραγίας Θεοτόκου Ατρου-Πρόννων» (1998), μελετά την ιστορία της ιστορικής μονής της Ατρου, στη νοτιοανατολική Κεφαλονιά, περιοχή από την οποία έλκει την καταγωγή του.

Γιατροί και ιατρική Κεφαλονιάς: Από τα χρόνια της ένωσης μέχρι τον πόλεμο του 1940 (1864-1940). Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2007.

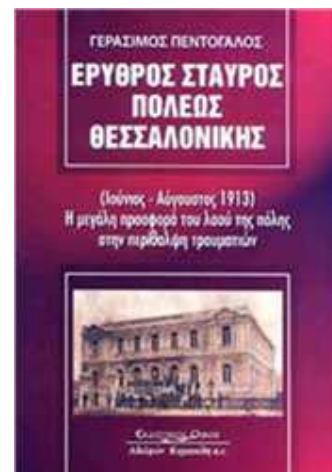
Το δίτομο έργο του «Γιατροί και Ιατρική Κεφαλονιάς», έργο ζωής για τον

ίδιο, είναι μια σπουδαία συμβολή όχι μόνο στην ιστορία της ιατρικής αλλά και στην κοινωνική ιστορία του τόπου αυτού. Στον πρώτο τόμο (2004) καταγράφει τους Κεφαλονίτες γιατρούς στα χρόνια των ξενικών κατακτήσεων (από την έναρξη της Βενετοκρατίας στην Κεφαλονιά, το 1500, έως την Ένωση με την Ελλάδα, το 1864). Ο δεύτερος τόμος (2007) καταλαμβάνει την περίοδο από το 1864 έως τον πόλεμο του 1940.

Το 2010 θα επαναλάβει το εγχείρημά του, αυτή τη φορά αξιοποιώντας υλικό από την έρευνα που έκανε κατά την πανεπιστημιακή του θητεία στη Θεσσαλονίκη, αναφερόμενος στην άσκηση της ιατρικής στην πόλη στο διάστημα της Οθωμανοκρατίας («Γιατροί Θεσσαλονίκης 1800-1912»). Στη Θεσσαλονίκη αναφέρεται και το τελευταίο του βιβλίο, που κυκλοφόρησε τη χρονιά του θανάτου του (2012) και είχε τίτλο «Ερυθρός Σταυρός Πόλεως Θεσσαλονίκης (Ιούνιος-Αύγουστος 1913). Η μεγάλη προσφορά του λαού της πόλης στην περίθαλψη των τραυματιών». Αυτή η ιστορική στιγμή θα είναι, εκδοτικά, και η ύστατη ερευνητική του παρουσία. Αν και το βέβαιο είναι ότι στα σκαριά και στα συρτάρια του υπήρχαν κάμποσες μελέτες και έργα που επεξεργαζόταν. Το εργαστήριό του ποτέ δεν σταματούσε. Ως το τέλος.

Ως το τέλος. Επιστήμη, αναζήτηση, καταγραφή, αγωνία για τη λεπτομέρεια, ως το τέλος. Έρωτας για την επιστήμη,

για την έρευνα, για τη γνώση, για την αποκάλυψη των ψηφίδων εκείνων της αλήθειας που μας επιτρέπουν να τολμούμε να ανασυνθέτουμε το παρελθόν. Έρωτας για την ιστορία. Για το πανταχού, διαρκώς παρόν παρελθόν μας. Αυτό που μας μαθαίνει, αυτό που μας θυμίζει, αυτό που μας δείχνει τον δρόμο προς το μέλλον.

Ερυθρός Σταυρός πόλεως Θεσσαλονίκης: Ιούνιος - Αύγουστος 1913: Η μεγάλη προσφορά του λαού της πόλης στην περίθαλψη τραυματιών. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη, 2012.

Ξέρω πως είπα πολύ λίγα για το έργο του Γεράσιμου Πεντόγαλου. Μα ξέρω κιόλας πως, όπως κι εκείνος, το έργο του είναι εδώ. Παρόν. Και μιλά καλύτερα από τον καθένα μας. Μιλά, σαν Ιστορία. ■

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ

Ένα αντίο...

για τον Γεράσιμο Πεντόγαλο

Γνώρισα τον Γεράσιμο Πεντόγαλο όταν γύρισα στην Κεφαλονιά, το 2000, κι έπιασα δουλειά στην Κοργιαλένιο Βιβλιοθήκη. Ως τότε, είχα ακούσει από τους δικούς μου ότι ήταν ένας σπουδαίος γιατρός. Από τις πρώτες μας επαφές ανακάλυψα και την άλλη του αγάπη: την ιστορική επιστήμη. Τακτικότατος αναγνώστης και της Βιβλιοθήκης και του γειτονικού ιστορικού Αρχείου, ερχόταν πάντα αναζητώντας κάτι πολύ συγκεκριμένο. Τις περισσότερες φορές ήταν κάποια λεπτομέρεια, μια «υποσημείωση της υποσημείωσης», την οποία ήθελε να ελέγξει. Από την αρχή παρατηρούσα τον τρόπο που διάβαζε κι είχα εντυπωσιαστεί από

την έμφυτη ευγένεια απέναντι σε μας τους υπαλλήλους, από την (με την καλή έννοια) αρχοντιά του, αλλά κυρίως από τον ευλαβικό σχεδόν τρόπο με τον οποίο κρατούσε και μεταχειριζόταν τα βιβλία, αδιάφορο αν ήταν παλιά ή καινούρια, και από τη μεθοδικότητα με την οποία κρατούσε σημειώσεις. Στα μάτια μου φάνταζε ως άνθρωπος που ήξερε τα πάντα - και, το πιο σημαντικό, που δεν φοβόταν να τα μοιραστεί. Κάθε φορά λοιπόν που ερχόταν και ζητούσε ένα βιβλίο, κι εγώ, άπειρος ακόμα στα της Βιβλιοθήκης, αγκομαχώντας το αναζητούσα, είχε και μια σχετική ιστορία να μου πει, προσπαθώντας να με κεντρίσει, να μου κινή-

σει το ενδιαφέρον, ώστε ν' αρχίσω κι εγώ να ψάχνω. Κάθε «αποστολή» που μας ανέθετε ο Καθηγητής (εννοώ την αναζήτηση κάποιου βιβλίου στα ράφια ή κάποιας πληροφορίας από το υλικό της βιβλιοθήκης) ήταν και μια πρόκληση: Θα γνώριζα έναν καινούριο συγγραφέα, θα γνώριζα ένα καινούριο έργο, θα μάθαινα κι εγώ λίγα πράγματα απ' αυτά που ήξερε εκείνος.

Σκέφτομαι καμιά φορά, τώρα, εκ των υστέρων, ότι αυτό μπορεί να το έκανε και επίτηδες. Ότι αυτές οι αποστολές είχαν και έναν απώτερο στόχο: Να «κολήσω» κι εγώ, που ήμουν μικρός και μάλλον αδιάφορος για την επτανησιακή

ιστορία, το «μικρόβιο» της έρευνας. Ως γιατρός, δεν θα μπορούσε να κάνει λάθος στον τομέα αυτό. Αν και είχε θεραπεύσει τόσο κόσμο από άλλα μικρόβια, εμένα με «κόλλησε» την μάλλον ανιάτη νόσο της έρευνας...

Και, σαν καλός γιατρός, παρακολουθούσε την εξέλιξη της νόσου. Όταν ξεκίνησα δειλά δειλά να παίρνω μέρος σε συνέδρια και να δημοσιεύω στα Κεφαληνιακά Χρονικά ή στην Κυμοθόη, τις πρωτόλειές μου μελέτες, περίμενα τηλέφωνό του στη Βιβλιοθήκη, όπου, με κάποια άλλη, καινούρια «αποστολή», θα άκουγα και τις σχετικές (και αυστηρές) παρατηρήσεις του για την ανακοίνωση ή τη δημοσίευση. Ο Γεράσιμος Πεντόγαλος δεν είχε πολλά λόγια, ούτε υπερβολικές ενθαρρύνσεις. Ωστόσο, μπορούσε κανείς να νιώσει το ενδιαφέρον και τη στήριξή του.

Αυτό που ήταν απaráμιλλο στον Γεράσιμο Πεντόγαλο δεν ήταν, για μένα, η συστηματικότητα και η μεθοδικότητά του. Δεν ήταν ότι κάθε λέξη που δημοσίευε ή ανακοίνωνε ήταν ζυγισμένη, κριτισμένη και διπλοτσεκαρισμένη βιβλιογραφικά και αρχαικά. Ήταν ο ενθουσιασμός του για την έρευνα, που κρατήθηκε άσβεστος μέχρι το τέλος της ζωής του. Θυμάμαι κάποια από τα τηλεφωνήματά του όταν συνθέτετε το δίτομο, βραβευμένο από την Ακαδημία έργο του «Γιατροί και Ιατρική Κεφαλονιάς». Ήθελε συνήθως, να ελέγξει κάποια λεπτομέρεια από κάποιο βιβλίο. Μόλις την έβρισκα, μου περιέγραφε με ενθουσιασμό ένα σωρό άλλα ευρήματά του, ενθουσιασμό νεαρού ερευνητή που ονειρεύεται να κατακτήσει τα απάτητα κάστρα της ιστορικής επιστήμης.

Ακόμα και στην τελευταία μας συνάντηση, πριν από ένα περίπου χρόνο, όταν με κάλεσε στο σπίτι του για να μου δώσει το βιβλίο του «Γιατροί Θεσσαλο-

νίκης», δεν θα ξεχάσω ποτέ πόσο σπινθηροβόλο ήταν το μυαλό του, με πόση χαρά και πόση λαχτάρα και πάθος μου μιλούσε για το βιβλίο αυτό. Ήταν τόσο ζωηρός και πάλι ο ενθουσιασμός του που ένιωθα ότι εκείνος ήταν ο νεαρός επιστήμονας που είχε κάνει μια σπουδαία ανακάλυψη κι έβλεπε τυπωμένο το προϊόν της, κι ότι εγώ ήμουν ο «παροπλισμένος» και κουρασμένος συνομιλητής του. Έτσι, πιστεύω, με τον ίδιο ενθουσιασμό, πρέπει να ασχολιόταν με την έρευνα και να παρακολουθούσε τις εξελίξεις της επιστήμης, ως τις τελευταίες του ημέρες.

Ο Γεράσιμος Πεντόγαλος στην πρώτη έκδοση του Κώστα Ευαγγελάτου [Πηγή: Αρχείο Κώστα Ευαγγελάτου]

Αισθάνομαι, λοιπόν, ότι μαθήτευσα κοντά σ' αυτόν τον άνθρωπο, χωρίς να έχω ποτέ υπάρξει με την τυπική έννοια μαθητής του. Ότι με δίδαξε πως η αγάπη και ο ενθουσιασμός για την έρευνα πρέπει να συνοδεύονται από σοβαρότητα, μεθοδικότητα και ιδιαίτερη προσοχή, ιδιαίτερα όταν κανείς καταπιάνεται με την σαγηνευτική αλλά και πλανεύτρα ιστορική επιστήμη. Με δίδαξε επί-

σης κάτι που μάλλον οι μέρες μας υποβιβάζουν σε δευτερευούσης σημασίας ζήτημα, αλλά είναι πρωταρχικό και επιτακτικό για όποιον θέλει να ασχοληθεί με την επιστήμη: Κι αυτό είναι το επιστημονικό ήθος. Και για όλα αυτά νιώθω ειλικρινά τυχερός που είχα την ευκαιρία να τον γνωρίσω - είναι πλούτος αυτός που δεν αποτιμάται με καμία μονάδα μέτρησης. Γι' αυτό είναι πλούτος αναπαλλοτρίωτος.

Αυτές οι γραμμές λοιπόν (που είναι μάλλον πολλές, κι εκείνος δεν θα μου συγχωρούσε τόση φλυαρία) δεν ξέρω αν μπορούν να κλείσουν αυτό που νιώθω για τον άνθρωπο αυτό που έφυγε: Ίσως να το κλείνει καλύτερα μια λέξη: ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ. Για όσα, ηθελημένα ή αθέλητα, μου πρόσφερε. Για όσα έμαθα απ' αυτόν και όσα του χρωστώ.

Κι αν αισθάνομαι κάποιες τύψεις απέναντί του, επειδή μάλλον δεν τα κατάφερα όσο θα περίμενε εκείνος στην επιστήμη και στην έρευνα, παρηγοριέμαι, επειδή το μόνο σίγουρο είναι πως δεν ήμουν ο μοναδικός «μαθητής» του. Είναι πολλοί, πάρα πολλοί εκεί έξω, οι μαθητές του, και είναι επίσης πολλοί οι καλοί μαθητές του, είμαι πεπεισμένος. Είναι πολλοί αυτοί που διδάχθηκαν απ' αυτόν και θα συνεχίσουν το έργο του. Ο ίδιος δεν είναι πια εδώ, μαζί μας, μα το έργο του είναι παρόν, είναι μια πολύτιμη παρακαταθήκη. Κι όποιος μπορεί όταν μελετά τα κείμενά του Γεράσιμου Πεντόγαλου να ακούει τη χαρακτηριστική φωνή του να τα διαβάσει, είναι σίγουρο ότι θα καταφέρει να συνεχίσει και να αξιοποιήσει αυτή την παρακαταθήκη...

Ηλίας Τουμασάτος

Αργοστόλι, 4-11-2012

Το κείμενο αυτό, στην πλήρη του μορφή, δημοσιεύθηκε στο Ιστολόγιο eliaswords.blogspot.gr. ■

Ζητήστε το ἔστω

Στο Αργοστόλι:

- Βιβλιοπωλείο Κύβος
Λ. Βεργωτή 13, τηλ. 2671026872.

Στο Αργοστόλι:

- Κρεοπαντοπωλείο Σταμούλης
• Φωτογραφείο Λουκάτου

Στο Ληξούρι:

- Βιβλιοπωλείο Happy House
Βαλαωρίτου 3, τηλ. 2671092411

Στη Σάμη:

- Βιβλιοπωλείο Μαμούθ
τηλ. 2674022755

Κεντρική διάθεση:

Τηλ.: 2117902112, Φαξ: 2117905003,
Email: [info\[at\]jesto.gr](mailto:info[at]jesto.gr)

Σύνωρα κι Ενώτια

Η περιήγηση στον κυβερνοχώρο διευκολύνει την αναζήτηση απόψεων, ειδήσεων και κειμένων με τον ίδιο τρόπο που διευκολύνει το προσπέρασμα και την απόσπαση της προσοχής. Στην στήλη αυτή φιλοξενούνται σύντομα αποσπάσματα και αναφορές σε ειδήσεις, ιδέες και απόψεις που έχουν δημοσιευθεί στο διαδίκτυο και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, ανάλυσης και/ή συζήτησης.

Ο Μπιμπίκος λέει:

attackes ενός μωρού
American Bar
το καναμε

*
Πιο γρήγοροι
κι από τη Σκιά τους.

*
Πιο γρήγοροι
κι απο τις ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ τους.

*
Πολύ αργά
για όλους μας.

* * *
Ένας Δήμ(ι)ος
σε κάθε νησί;

*
Ένας Δένδιας
σε κάθε υπουργείο.

*
Ένας Δύστυχος
(ακόμη)
έξω από το σπίτι του.

* * *
Ποιος είναι πίσω μας;

*
Ο ...πισινός μας!

*
Sine Lege - Sine Λόγια

Έστο - www.esto.gr

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ

Για επικοινωνία, παρατηρήσεις ή για να στείλετε άρθρα:

Τηλ.: 211 790 2112,

Φαξ: 211 790 5003,

Email: [info\[at\]esto.gr](mailto:info[at]esto.gr),

Φόρμα Επικοινωνίας:

www.esto.gr/contact

© ⓘ ☺ ☹ www.esto.gr

Στο «πόδι» Σάμη, Πύλαρος και Έρισος για τους νέους Δήμους

Πηγή: kefalonitikanee.gr

21 Νοεμβρίου 2013

Όσο και αν ακούγεται απίστευτο, περιοχές όπως η Σάμη (που προσθέτει κάθε χρόνο 1.5 εκ. ευρώ στον Κεφαλονίτικο κορβανά από τα σπήλαια), η Πύλαρος του πιο φημισμένου κεφαλονίτικου «σήματος κατατεθέν» (του Μύρτου) αλλά και η Έρισος του Φισκάρδου στο οποίο συρρέει κάθε χρόνο το παγκόσμιο τζετ σερ, το χειμώνα μετατρέπονται σταδιακά σε εγκαταλελειμμένα χωριά ενισχύοντας στους κατοίκους την αίσθηση ότι τους έχει ξεχάσει ακόμη και ο Θεός.

Τα καλοπιάσματα και τα «χτυπήματα» στην πλάτη φαίνεται πως πλέον δεν πιάουν και πολλοί κάτοικοι είναι «στα κάγκελα». Φαντάσου πάντως να ζεις στη Σάμη και να μην έχεις καράβι τη στιγμή που με τα χρήματα που βγάζουν τα σπήλαια θα μπορούσες κάθε 1-2 χρόνια να αγοράζεις κι από ένα «Νήσος Κεφαλονιά» ή «Επτάνησος». ■

Πολιτική Οργάνωση σημαίνει Οργάνωση Πολιτών

Πηγή: www.ithacanet.gr

22 Νοεμβρίου 2013

Όταν εμείς μιλάμε για Πολιτική Οργάνωση, για οργάνωση πολιτών, μιλάμε για διεκδίκηση της Εξουσίας, από το λαό και για το λαό. Κι αν στην αρχή είναι λιγοστοί αυτοί που οργανώνονται και διεκδικούν να μετατρέψουν το Ολιγαρχικό Κράτος σε Δημοκρατία, οφείλουν σε κάθε βήμα τους να αποδεικνύουν του λόγου τους το αληθές. Η πράξη τους πρέπει να έχει διαρκές έλλειμμα προσωπικής ωφέλειας. Η ικανοποίηση του ατομικού συμφέροντος είναι συνώνυμη με την ικανοποίηση του συλλογικού συμφέροντος

της Πατρίδας, δηλαδή των ανθρώπων της. Η Πατρίδα δεν είναι οι κάμποι και τα ψηλά βουνά, δεν είναι η εκ βορρά προερχόμενη ιδεαλιστική και αόριστη αντίληψη. Πατρίδα είναι ο τόπος και οι άνθρωποι του. ■

ΒΡΑΧΕΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πηγή: kefalonias.gr

21 Νοεμβρίου 2013

Τα στελέχη του Κέντρου Πρόληψης «Απόπλους» σε συνεργασία με την διεύθυνση του 2ου Γυμνασίου Αργοστολίου, πραγματοποίησαν στις 20 Νοεμβρίου 2013 ενημερωτική συνάντηση - ευαισθητοποίηση για θέματα εξαρτήσεων σε 2 τμήματα της 3ης τάξης του σχολείου. Στόχος των παρεμβάσεων αυτών είναι να κατανοήσουν οι μαθητές τα αίτια που μπορεί να οδηγήσουν σε εξαρτητικές συμπεριφορές, καθώς και τις επιπτώσεις που προκύπτουν από την εξάρτηση ουσιών σε ψυχολογικό και βιολογικό επίπεδο στον ανθρώπινο οργανισμό. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται, είναι βιωματικής προσέγγισης και εγκεκριμένο απόπλους το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ο κύκλος αυτών των παρεμβάσεων θα συνεχιστεί και σε άλλες σχολικές μονάδες κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2013-2014. ■

Περί της επικινδύνου ουσίας του βλακονιού.

Πηγή: kefaloniaphotonews.gr

18 Οκτωβρίου 2013

Από τη στήλη «Αστοχίες»:

Είναι μια δύσκολη εποχή φίλοι μου για όλους. Ξεχάστε όλα όσα ξέρατε μέχρι σήμερα. Θα έρθουν τέτοιες αλλαγές, που θα μας αλλάξουν τελείως, σε σημείο να μην αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας, τον διπλανό μας, τον απέναντι.

Είναι δύσκολο να παραδεχτείς πως δεν αρέσεις πια. Διάβαζα, κάπου, ότι η Μελίνα Μερκούρη πήγε στο υπουργικό συμβούλιο του ΠΑΣΟΚ την δεκαετία του '80 και είπε «Κύριοι, δεν αρέσουμε πια». Δύσκολο είναι να παραδεχθείς ότι είσαι ο άχρηστος. ■